ప్రభావతీప్రద్యుమ్నము.

ఇది

రాఘవపాండవీయ కళాపూర్ణోదయాది కావ్యములను

రచియించిన మహాకవి యగు

పింగళి-సూరనార్యునిచే

విరచితమైనది.

చెన్నపురి:

శ్రీ చింతామణీ ముద్రాక్షరశాలయందు

ముద్రింపఁబడినది.

1901.

వెల 12 అణాలు.

ప్రభావతీప్రద్యుమ్నము.

ప్రథమాశ్వాసము.

ఉ. శ్రీమదుమామహేశు లతిచిత్రవిలాసులు దార్ఢ్యముల్ వియో
గామితచింత నొందొరులకై సగమాటలు నిచ్చఁ దెల్పు కాం
క్షామహిమంబుచేఁ జెలువగంబుగ నొక్కరొయొడ ధరించున
త్ప్రేమపుడంపతు ల్కృతిపతిం దనరింతురు గాతఁ గీర్తులన్. ౧.

ఉ. అంగజహేతుకంబు లరయ న్మిథునంబులప్రేమ లిట్టివో
నంగజుతల్లిదండ్రు లగునట్టియనన్యసమానహార్దసం
సంగు లనాదిదంపతులు సత్కృప నిత్తురుగాక సౌఖ్యము
ల్పింగళిసూరధీరవరుబిడ్డకు మాయమరేశమంత్రికిన్. ౨.

చ. అమలనవీనహైమనిజయానగరుద్ద్యుతిఁ బ్రోచునద్వపు
ర్విమలరుచిన్ స్వభక్తులకు వెండియుఁ బైఁడియుఁ గీర్తియు న్సతే
జము నెపు డప్పుడే యొసఁగు సర్గనిధానముఁ దాల్చియున్నయ
ట్లమరెడువాగ్విధాత లమరార్యున కిత్తురు నిత్యసౌఖ్యముల్. ౩.

వ. అని సకలభువనప్రవర్తనహేతువు లైనపురాతనమిథునంబులం గొనియాడి. ౪.

గీ. ఆదికవులఁ బ్రాచేతసవ్యాసమునులఁ। దలఁపులోన భజించి యత్యంతసరస
మగుప్రభావతీప్రద్యుమ్న మనుప్రబంధ। మాచరింపుచు నొక్కనాఁ డాత్మలోన. ౫.

మ. జనము ల్మెచ్చఁగ ము న్రచించితి సుదంచద్వైఖరిం గారుడం
బును శ్రీరాఘవపాండవీయముఁ గళాపూర్ణోదయంబు న్మతిన్
దెనుఁగుం గబ్బము లెన్నియేనియును మత్పిత్రాదివంశాభివ
ర్ణన లేమిం బరితుష్టి నా కవి యొసర్పం జాల వత్యంతమున్. ౬.

క. తండ్రియు సుతులకు దైవం। బండ్రు గదా వేదవాదు లది వినియును నే
పేండ్రును వాండ్రును బలె మా। తండ్రిఁ బరమపూజ్యుఁ గాఁగఁ దలఁపమి తగునే.

మ. గయలోఁ గాశిఁ బ్రయాగ శ్రీగిరని గంగాద్వారనీలాచలో
జ్జయినీద్వారకలం దయోధ్య మధురన్ సంస్తుత్యపుణ్యస్థలా

గ్రియత నొండియు మించునైమిశకురుక్షేత్రాదులం దర్పణ
క్రియచే నాపిరతమ్ముఁ జెప్పిన యొనర్చెం దండ్రి కాహ్లాదమున్. ౮.

క. ఏనుం బితృపూజన నాచే నైన బ్లెద్ది యొనఁ జేయఁగ వలయున్
గానఁ గృతి యిచ్చి పేఁదిని పై నిలుపుదు నతనికీర్తిఁ బరమేశకృపన్. ౯.

వ. అని నిశ్చయించి ప్రభావతీప్రద్యుమ్నంబు మద్గురుం డైనయమరామాత్యునిపేర నంకితంబుగ రచియింపం గడంగి తత్కావ్యలక్ష్మీముఖంబునకుం దిలకాయమానంబుగ నావంశావతారం బభివర్ణించెద. ౧౦.

గీ. గంగఁ దనదుపేర గౌతమీనామవిఖ్యాతిఁ బరఁగఁ దెచ్చె భూతలమున
కేమహానుభావుఁ డామునిసింహుఁడు గౌతముఁడు తపోధికతఁ దలిర్చు. ౧౧.

ఉ. వాదున గెల్వ లేక పురవైరి లలాటముకన్నుఁ జూపఁ దా
బాదమునందుఁ గన్ను ప్రతిపక్షతఁ జూపెను శాస్త్రిమున్ బ్రమా
ణాదిపదార్థతత్త్వకథనాత్మకమున్ రచియించె నాత్మసం
పేదముకై మును ల్కలపవిత్రుని గౌతముఁ బోల నేర్తురే. ౧౨.

క. ఆగౌతమగోత్రంబున సాగమనిధి పుట్టె గోకనామాత్యుఁడు స
ద్భోగక్షేత్రస్వామ్యసమాగతిఁ బింగలిపురాంకుఁడై యతఁ డొప్పెన్. ౧౩.

ఉ. పేర్వెలయంగ నాఘనుఁడు పింగలిగోకబుధోత్తముండు గం
ధర్వి నొకర్తుఁ బేకి యనుదానిని దాసిఁగ నేలె యోగితా
గుర్వనుభావుఁడై నెరపె గోపకుమారునిఖడ్గవర్ణనం
బర్వపునిండువెన్నెలలపై నెఱిఁ జూపెడుకీర్తిసంపదన్. ౧౪.

ఉ. సంతతి లేక మున్నతనిజాయ సభక్తిని సూర్యసేవ య
శ్రాంతముఁ జేయఁగా నతఁడు సద్విజుఁడై కల వచ్చి దొండచె
ట్టింతికి నిచ్చి బాల ఫలియించును నీ కిది ప్రోది చేసి లో
న్మెంతయు నంచుఁ బల్కె నఁట యింతియు నాకల గాంచి ధన్యయై. ౧౫.

గీ. సకలదిశలకు శాఖోపశాఖ లిడుచుఁ బొదలి ఫలియించుదొండయుఁ బోలి ప్రబలి
యాత్మసంతతి పుత్రపౌత్రాదిబహుపరంపరల నొప్ప వెలసె భర్తయును దాను. ౧౬.

మ. తెరము ల్నాల్గయి దెందు నెందు నగుఁ దత్తద్గ్రామనామంబులన్
బరఁగున్ వంశము లెల్లఁ బూర్వపునిజప్రఖ్యాతి మాయంగ నే
మరుదో పింగళినామ మందుఁ జిరకాలావాసులై యున్నను
ధరతన్ గోకనమంత్రివంశజులకున్ జె న్నొందు మిన్నందుచున్. ౧౭.

ఉ. రంగుగ గౌతమీపరిసరంబులఁ గృష్ణకెలంకులన్ ఘనుల్
పింగళిరామయామిబు లలిం బలనాటను బాకనాటనుం

లింగళిగాదయాదు లిటఁ బెంపు వహించినయస్మదాదు లా
పింగళిగోకమంత్రియును బేరును జాలఁ బ్రసిద్ధు లెల్లచోన్. ౧౮.

వ. అది యట్లుండె నమ్మహావంశంబునందు నస్మజ్జనకజనీజీవంతికాత్యంతకమనీయం
బైనశాఖావిశేషం బెట్టిదనిన. ౧౯.

క. గంగయ్య నా వెలయుచు శుచిగతం గడు శోభిల్లె నొకఁడు తద్వంశములో
గంగ యనా వెలయుచు శుచిగతం గడు శోభిలెఁ దదూర్జితయశశ్శ్రీయున్. ౨౦.

క. మాంగల్యశోభి యగునా గంగయకును మువురు వంశకరు లైరి సుతుల్
రంగత్కీర్తులు మహి నెన్నంగ న్నారనయుఁ బుప్పనయు రామనయున్. ౨౧.

క. కనియెన్ బుప్పన నూరన యనుపుత్రుని నతనిపుత్రు లగుబానయ భ
ద్రన కుప్పార్యుల కాత్మజు లనేకు లెల్లయ్య పాపయాదులు ప్రాజ్ఞుల్. ౨౨.

క. జనియించెను రామనకుం దనయుఁడు గంగన్న గంగనకు గాదన గా
దనకుం బెద్దయ మొదలుగ ననేకు లీగతిఁ దదన్వయము శోభిల్లున్. ౨౩.

గీ. ఇట్లు పుత్రపౌత్రాదుల నెసఁగునట్టి సోదరులు దన్ను మిక్కిలి నాదరింప
నలఘుసాద్గుణ్యసౌభాగ్యకలితుఁ డగుచు గంగనామాత్యునూరయ కరము వెలసె.

ఉ. పింగళిగంగమంత్రివరుబిడ్డకు నూరనకుం బజాబ్జరే
ఖం గలకాంతికే వలచి కైవస మయ్యెను రాజ్యలక్ష్మి దా
బంగరుకామకుంచెలును బల్లకియు న్మోద లైనయాత్మస
ర్వాంగసమృద్ధితోడ సిరి కంబుజరేఖలప్రేమ వింతయే. ౨౪.

సీ. నూరనిభుఁ డైనపింగళినూరవిభుని దొరయుఁ బోఁ డొరుఁ డలవేల్పుదొరయ కాని
యుతనిదానము సిరికి నియతనిదాన మర్థు లప్పాదు దానసమర్థు లైరి. ౨౫.

క. నూరయమంత్రికిఁ గలిగెను నూరయమంత్రియ యనంగ సుతరత్నము కం
ఠీరవమున కెందును గంఠీరవము జనించునట్టినియమము దోఁపన్. ౨౬.

ఉ. నూరయసూరమంత్రి కతిశుద్ధిఁ దలిర్చినయుక్కమాంబయం
దౌరసు లుద్భవించిరి మహాత్ములు నల్వురు సజ్జనస్తుతో
దారగుణాభిరాము లయి యన్నయభవ్యుఁడు నూరసూరియున్
ధీరుఁడు వల్లశౌరియును నీతయశస్కుఁడు లింగనార్యుఁడున్. ౨౭.

వ. వారిలోన. ౨౮.

క. వల్లయమంత్రికిఁ బుత్రుఁడు పుల్లయమంత్రి యనఁ బుట్టె భువి లింగన కు
త్పుల్లయశుఁడు నూరయయును సల్లాలితనీతి యుక్కసచివుఁడుఁ దనయుల్. ౩౦.

క. వారలకు నగ్రజుం డగు నూరయసూరప్రభుండు సుకవిత్వసదా
చారశివభక్తివినయోదారత్వాదులఁ బ్రసిద్ధతముఁ డై మించెన్. ౩౧.

క. వేమక నాయన పెండిలి। యాడె వెలగలేటియమరనామాత్యసుతన్
ప్రీడావతులందును గొని।యాడం దగినయమలాంబ నఖిలగుణాఢ్యన్. ౩౨.

క. అమలమహాగుణనిధి యా।యమలమ హారిప్రకారయశమునఁ దనరెన్
గమలాలయాసరస్వ।త్యుమ లాలలితాంగిఁ బోల్ప నొనరెడుగరితల్. ౩౩.

ఉ. ఆయమలమ్మయందును గృహస్థశిరోమణి సూరశౌరి య
త్యాయతశీలురం గనియె నాత్మజుల న్సుగుణన్ సుధీజన
ధ్యేయగుణప్రశంసు నమరేశ్వరమంత్రిని ధర్మనిర్మలో
పాయుని మల్లనార్యు నతిభవ్యత మించినయక్కధీయునిన్. ౩౪.

వ. అందు. ౩౫.

క. ఇమ్ముగ నుదయించిరి జన। సమ్మతుఁ డగుమల్లనకును జగ్గన యనఁగాఁ
దమ్మయ సూరయ చిన్నయ। తిమ్మయ లనఁ బరఁగుసుతులు ధృతిబలసహితుల్. ౩౬.

క. ఆమల్లనకును జన్మమ।చే మంత్రుల కెల్ల గుణవిశేషంబులచే
భూమిన్ జ్యేష్ఠుఁ డనంగ మ।హామహిమౌదార్యుఁ డమరనార్యుఁడు వెలసెన్.

సీ. చిఱుమనఁ దెచ్చి రాచటిక యిచ్చినబుధోత్తముఁ డేవధూమణితాతతండ్రి
యనవరత మునికి నాయూరి పేరఁ దా వెలయుకేసయ్య యేవెలఁదితాత
యన్నయ బాపయ్య లగ్రజానుజులుగాఁ బరఁగుభావయ్య యేగరితతండ్రి
జయనయోన్నతులు కొండయరాఘవార్యు లేసతి కన్నదమ్ములై నుతులం గనిరి
పృథివి నేపురంధ్రి పెదతండ్రికొడుకు స।త్కీర్తిశోభితుండు కేసవిభుఁడు
తనరు నేగుణాఢ్య పినతండ్రిసుతుఁడు గం।గయ్య బహుసహోదరాంచితుండు. ౩౮.

గీ. రమ్యగుణనిధి యన్నమ్మ రాచపూడి। గణపతిసుపుత్రి యేసాధ్వికన్నతల్లి
యట్టియంబమ్మఁ బింగలియమరమంత్రి। పెంపు నింపును మెఱయంగఁ బెండ్లియాడె.

గీ. అనఘసౌభాగ్యవర్తనార్ధాంగలక్ష్మి। పింగళియమరామాత్యవర్ధాంగలక్ష్మి
యంబమాంబిక భోగభాగ్యముల మరుని।యంబకును నంబికకు సాటి యనఁగ వెలసె.

క. ఆజంపతులకుఁ బుత్రుల।మై జనియించితిమి సూరనాఖ్యుఁడ నేనున్
భ్రాజితమతి యమలార్యుఁడు। రాజితబోధార్థనాభిరతుఁ డెఱ్ఱనయున్. ౪౧.

క. స్తోత్రముల కయ్యె నమ్య।క్పాత్రము శ్రీరాచపూడిగంగనయును దౌ
హిత్రులు గలుగఁగ వంశప।విత్రం బామిథున ముభయవిధసంతతులన్. ౪౨.

క. అత్యయగుణవిభవైతా। దృక్షకులోత్తంసునకు సదృక్షవిదూర
ప్రేక్షాసిలలితధర్మసు।రక్షాంసునకు సురరుచిధురాహంసునకున్. ౪౩.

క. గౌతమగోత్రునకును బ్రా।ఖ్యాతాపస్తంబసూత్రయాజుషశాఖా
దీపవిత్రునకును లో। కాతిగవశితాజితాంతరామిత్రునకున్. ౪౪.

క. పృథులాకాశీసేతు। ప్రథ నిడుమానూరికృష్ణరాయసముద్ర
ప్రథితాగ్రహారభోగా। తిథేయనిజసంతతిప్రతీతాత్మునకున్. ౪౫.

క. గంగాశుచివృత్తికి నఖి। పంగానాఘూర్ణితనీతిసంపత్తికి స
న్మంగళగుణపాత్రునకును। బింగళినూరప్రధానిప్రియపుత్రునకున్. ౪౬.

క. శ్రీమద్రక్షాజేంద్రగురు। స్వామిస్థిరవంశకలశజలనిధిసోమ
స్తోమారాధ్యకృపాల। ధ్యామలశివభక్తిశోభితాచారునకున్. ౪౭.

క. అమలాంబానందనునకుం। గమలాంబాగురుసమానఘనధైర్యునకున్
గమనీయమనీషివ్యూప। గమనీయున కంబమాంబికారమణునకున్. ౪౮.

క. మజ్జనకున కర్చితధీ। మజ్జనకునకు నభినుతినమార్జితమాయో
న్మజ్జనకున కమలచిదవ। మజ్జనకున కమృతరసనిమజ్జనకునకున్. ౪౯.

క. అమరామాత్యున కురుమ। త్యమరామాత్యున కజోపయమనకృతార్థో
ద్యమరామాత్యుపమేయా। యమరామాత్యురుగుణోదయయశశ్శ్రీకిన్. ౫౦.

వ. అక్షయకీర్తివైభవాభివృద్ధి యగునట్లుగా నేను సమర్పింపం బూనినప్రభావతీప్రద్యుమ్నంబునకుం గథాక్రమం బెట్టి దనిన. ౫౧.

క. శ్రీరమణీరమణీయము। హారస్థలుం డచ్యుతుండు సముజ్జ్వలమహిమన్
ద్వారక నుండంగ నొకనాం। డారూఢాదరత నింద్రుం డవ్విభుకడకున్. ౫౨.

వ. లోకహితకార్యపర్యాలోచనంబునకై చనుదెంచువాండు నాకంబు వెడలి యాకసంబున నడతెంచుచున్నసమయంబున. ౫౩.

సీ. ధాత్రీమహాదేవి తాల్చినమున్నీటిమొలనూలిరత్నంపుమొగ పనంగ
జలధి పేరిటిపాంపతలచుట్టు గలధరిత్రీమూర్తిశివుచిత్రతిలక మనంగ
నపరదిక్సతి కట్టినట్టిసాగర మనుపుట్టంబుతుదిద్రాంతెమొగడ యనంగ
వరుణగోపురబద్ధవార్ధితోరణమధ్యగుంభితనవపుష్పగుచ్ఛ మనంగ
వివిధమణిమయగృహదీప్తివిసరవిసరణోపశోభిత మగుద్వారకాపురంబు
దవులం గాన్పించెం దనుం జూడ దైనవిభుండు। వేయికన్నులుం జాలక వెఱంగుపడంగ.

వ. ఇట్లు గనుపట్టునాపట్టణంపుసొంపునకు శిరఃకంపంబు సేయుచునిలింపవల్లభునింపు పెంపు పరికించి కించిదుల్లసితవిలోచనంబుల నాసహస్రవిలోచను విలోకించి తదీయరథసూతుం డగుమాతలి యిట్లనియె. ౫౪.

క. ఏమీ యిది దేవరకను। దామరలకు నింతవెఱంగు దలకొలిపెడు నే
యే మనంగ నహహ నాక। స్వామికి నబ్బ మగుప్రోలు వసుమతిం గలిగెన్. ౫౫.

క. జలనిధి యను తెరమఱుఁగట। వెలలి నిలిచినట్టి యాటవెలఁదియ పోలెం
గడు నింపులు గులుకుచుఁ దన। రెడు నీపురలక్ష్మి యవధరించితె యధిపా. ౧౭

క. పడమట నంభోరాశియుఁ। గడమదిశల వనచయంబుఁ గప్పారఁగఁ దా
నడుమఁ బురలక్ష్మి గనుప। ట్టెడు హరితయుతమున సుఖించు శేవి దలిర్పన్. ౧౮

ఉ. దోహదధూపధూమములతోఁ గనుపట్టెడు తత్పురీవన
వ్యూహము నోసమస్తవిబుధోత్తమ చూచితె యంబుపానకౌ
తూహలలంబమాననవతోయదరాజివిరాజితాఘ్రినం
దేహనితాంతకందళనదీపితనైపుణి నేపుఁ జూపెడున్. ౧౯

ఉ. భోగపుఁజుట్లు కోటలుగ ఘోరికిరీటనముజ్జ్వలత్ఫణా
పూగము సౌధబృందముగ భోగికులేంద్రుఁ డుపేంద్రుఁ బాయ లే
కీగతిఁ దాను వచ్చి భజియించెనొకో యవతారమంచుఁ జే
తోగతి నాకు నెంతయును దోఁచుచు నున్నది నిర్జరేశ్వరా. ౨౦

మ. అవచూడోపలదీప్తిచిత్రితములై హర్మ్యాగ్రవిన్యస్తకే
తువులం దేర్పడ కొప్పె నప్పురము పైత్రోవన్ మొగుళ్ళేగి యిం
ద్ర విలోకించితె యెంత నేల చని యేర్పాటయ్యె హా నమ్మరా
దవి కాలాగరుధూపధూమతతులో యభ్రంబులో యిప్పుడున్. ౨౧

చ. హరిహయ చూడుమా తెలియ టబ్బము దగ్గతి చూచి కాని యాం
గిరసుని కైన నల్లయది కెంపులమేడలతోడివిస్ఫుర
న్మరకతకుట్టిమస్థలి రెయి మవ్వపులేఁజిగురాకుకెంపుము
మ్మరమునఁ దేజరిల్లు నెఱమామిడిమ్రాఁకులతోడితోఁటయో. ౨౨

సీ. కలధౌతకేళినగంబు గాఁబోలును దనరుచున్నది శంభుతనువులీల
ఘనపుష్పచాంపేయవనరాజి గాఁబోలు నేలుచున్నది పులితోలుసిరుల
హరినీలసోపానసరణి గాఁబోలును బగటుచున్నది నల్లపాఁపపేరుఁ
బవడంపుటలువసౌభాగ్యంబు గాఁబోలుఁ జాటుచున్నది జటాజూటరుచిని
సరసి గాఁబోలుఁ గ్రాలెడు సురనదిగతి। నోడ గాఁబోలుఁ బోలెడి నుడుపతికళ
ననిమిషాధిప చూచితే యల్లపసిఁడి। కోటనడిమిశృంగారపుఁదోఁటలోన. ౨౩

సీ. ఆలోలశైవాలజాలలాలిత్యంబు జంగమోద్యానవేషము వహింప
రంగదుత్తుంగతరంగసంఘాతంబు నడగోటలతెఱంగు నడుపుచుండ
డిండీరమండలాఖండసౌభాగ్యంబు చరసౌధచయవిలాసము భజింప
శ్రీకరశీకరాస్తోకప్రవర్షంబు కానుకముత్యాలకరణిఁ బరఁగ

నగడితలు తత్తద్వాశోపయాతవాత। వశతచేత నేతత్పురవర్యపర్యు
పాసనాశాసనానీతపరపురీప। రంపరాలీల నెఱపెడు నింపుమీఱి. ౧౪.

క. పడమటియుదధి సాగర మని। యెఱుఁగ దజ్ఞులమాటఁ దక్క నేతత్పురి న
ల్గడలందుఁ బరిఘలెవ్వియొ।జడనిధి యెయ్యదియొ తెలియ శక్యమె ప్రజకున్. ౧౫.

చ. తను ధరణీతటిస్థహర్మ్యాలిధన్యవనావళి యింత మీఱుటల్
కనియును మేఘ మిచ్చటి కలజ్జతఁ జేరెడుఁగాక చేర కే
గినను గొఱంత యేమి పురికిం బువుఁదేనియసోనకాలువల్
జనములపైపంటలకుఁ జాలవె యెన్నటికైన నెన్నఁగన్. ౧౬.

వ. అని యివ్విధంబున రథికసారథులు తత్తద్వస్తుసందర్శనసమయసముచితవచోరచనల వినోదించుచుం గొంతదవ్వున నయ్యూర్వికి డిగ్గి యన్నగరంబు చేరం జనునంత నతనిరాక విని వనజోదరుండు ప్రియసహోదరుం డగుసాత్యకిం బిలిపించి యద్ద్విజవల్లభు నెదుర్కొని తోడితెచ్చుటకు నియోగించిన నతండు సముచితపరివారసమన్వితుండై యెదుర్కొని తోడ్కొని చన వేడ్క లిగురొత్తుచిత్తంబున నద్ద్విజోత్తముండు నూత్నగారుత్మతస్తంభసంభృతభేవావలంబిరంభాతయవిభూషితగోపురపార్శ్వభాగం బగుతద్ద్వారంబు ప్రవేశించి యుభయపార్శ్వసౌధపీఠికాధిరూఢపౌరాఢ్యవిలాసినీకటాక్షనివహాబహూకృతమార్గతోరణుం డగుచు వారిజనాభుమందిరద్వారంబు చేర నరిగిన నతండును నుగ్రసేనవసుదేవసంకర్షణగదాక్రూరప్రముఖులతోఁ గక్ష్యాంతరంబులు గడచి యెదురు వచ్చి తత్ప్రవేశవిధానంబు యథోచితంబుగా నడపి పరస్పరార్హసంభావనంబు లస్తంభసంభ్రమసంభృతంబులై జరగునంతఁ గుశలప్రశ్నంబుఁ గావించిన నద్ద్విజనాయకుండు జనార్దనున కిట్లనియె. ౧౭.

గీ. ఇపుడు నీదర్శనం బనియెడుకుశలము।కలిమి ప్రత్యక్షమే చెప్ప వలదు కృష్ణ
యటమటముగాక యటమునుపటికుశలము। నఖిలవిదుఁడవు నీవెఱుఁగనియదియుఁ గలదె.

క. ఐనను నాచేతను వినఁ। గా వభిమత మయ్యె నేని కమలోదర నీ
కే నెఱిఁగించెద విను మవ। ధానముతో మన్మనోవ్యధాభర మెల్లన్. ౧౯.

చ. తపమున వజ్రనాభుఁ డనుదైత్యుఁడు బ్రహ్మఁ బ్రసన్నుఁ జేసి వ
జ్రపురి యనంగ నొక్కనగరంబును మేరువుపొంత మారుతా
తపములకున్ నిజానుమతిఁ దక్కఁ బ్రవేశ మొనర్పరాని య
ట్టిపసఁ దనర్చుదానిని ఘటించి యతం డొసఁగన్ బ్రదీప్తుఁడై. ౨౦.

వ. యథేష్టవైభవోపభోగంబులం బ్రవర్తించుచు. ౨౧.

ఉ. ఆతఁడు మున్న మున్నతమదాంధత దాడిగ నేగుదెంచి యా
పోతర మేమి చెప్ప నసుఁ బూరికిఁ గైకొన కప్సరోవధూ
వ్రాతనిశాతపాణికుహవారినలాలసనవ్యపల్లవం
బై తనరారునందనమహోవనిలో విడియించె సేనలన్.

సీ. దనుజాధిరోహతాడనభంజనాదుల శోర్చునే కల్పవృక్షోత్తమమ
శోష్య పర్యుషితమనుష్యమాంసంబులు పూనునట్టివియె సంతాన
దానవద్విపఘటాలానతాదురవస్థ సైరించునే హరిచందనములు
మనుజఖాదిస్వేదమలినవస్త్రాదులు దాల్పఁ జాలివియె మందార
నందనమ్మునకును వజ్రనాభదైత్యుఁ। డపుడు చేసినకష్టపాటబ్జ
యిపుడుఁ దలఁపునఁ బొడిన హృదయమునకు। నధికతరమైనపరి

గీ. వాని కెదిరించి పోర దేవతలలోన। నెవ్వరును జాల రిది బ్రహ్మ
వరములోపలియదియ పంకరుహనాభ।మదికలఁకఁ జేసి మును చేసి

వ. కావున వానిచేత లన్నియు నప్రతిహతంబు లయి సాగుచుండె
న్పతియును విచారించుకొని యుద్ధురాత్మునకు.

గీ. అక్కచెలియండ్రసంతాన మైనయట్టి। మనకు మనలోన నింత
వలదు మాపల్కు నీవు నీపలుకు మేముఁ। జేసి బ్రదుకుట మేలు

వ. కొంత శాంతసంరంభంబుగా మఱియు నప్పటితీఅమికొలంది
ఁజికంబు సెరపుచుం బట్టణంబులోనికి రప్పించి వానికి వానిసే
విడుదులు పాలుపెట్టించితి మట్టిసమయంబున.

సీ. తన కులుపా చాల దని మిట్టిపడఁగ ననామధేయపుదైత్యునకు న
తనవిడిదికి రంభ ననుపవై తని తిట్టుకిగ్గాడియసురకుఁ గేలు మొ
తనకుఁ బెద్దఱికంబు మును సేయ వని దూఱునధమరాత్మునకు
తన కమృతముఁ బోసి యనుప వంచు నదల్పఁ బినుగురక్కసున
పంకరుహనాభ యేఁబడ్డపాటు లరయ। నెందు నెవ్వరుఁ బడరి
నెంతపాపంబు చేసినజంతువొక్క। యింద్రుఁ డగు నని యపు

ఉ. వారిజనేత్ర యేఁ నిపుడు వచ్చుచు నుండి యులోకికాద్భుత
శ్రీరుచిరత్వదీయనగరీగరిమాతిశయావలోకలీ
లారసదూరధూతసకలవ్యథచిత్తుఁడ నై యథాపురా
కారత నీకుఁ దోఁచెదనొ కాని తనుద్యుతిఁ బాసితిం జుమీ.

వ. అది యట్లుండె నవ్విధంబున వివిధోపచారంబుల సంఘటింపఁ బెంపునం బ్రవర్తిల్లు చుండి యాచండదానవుం డొకానొకనాఁడు సకలసైనికసన్నాహసంపదం బొదలుచుం గదలి యేతెంచి మదీయమందిరద్వారంబునఁ దనబలంబుల నించి నిలిచి మాటలాడఁ బని గలిగి వచ్చితి నని లోనికిం జెప్పి యనుపుటయు నేనును దత్ప్రవేశంబు న్గడుపం దగువారి నియమించితి నప్పుడు. ౧౦.

చ. మెఱయలవంటిరక్కసులు మిక్కిలి లెక్కకు మీఱి క్రొవ్వు నే
త్రెఱయఁ దలిర్పఁగా వడివడిం దనవెంటనె ద్వారపాలురన్
సెఱి చెడ మట్టికొంచుఁ జొర నిర్భరగర్వము నుబ్బు బింకమున్
మెఱయఁగ వచ్చి యాయసుర మించె మదగ్రమహాసనస్థితిన్. ౧౧.

చ. బలిమిఁ దదీయు లప్పుడు సభామునిముఖ్యుల రెట్టఁ బట్టి యా
తలఁ బడవైచుచుం దమకుఁ దామె యవారణఁ దత్తదాసనం
బులు గొని కూరుచుండిరి తపోధనులున్ సురలు న్వెడంగుపా
టొలయఁగ గ్రుక్కుమిక్కు మనకుండి రొదుంగుచు నక్కడక్కడన్. ౧౨.

ఉ. యావవసింహ నాతలఁపు నప్పుడు వారలపాటొకింత యాఁ
గా దనుదాఁక లేదు గలఁకం బడఁ జొచ్చె ఖలుండు వీఁడు పెం
పేదఁగఁ జుట్టుముట్టి మము నిద్దఱఁ బట్టిన నేది దిక్కు ప్రా
మాదిక మైనమోన మిది మన్మతి కంచు జనించుశంకతోన్. ౧౩.

వ. ఏ నప్పు డుప్పతిల్లెడుమదికలంక యొకింకపడకుండ గాంభీర్యంబుఁ దెచ్చుకొని తనకు వస్త్రాభరణాదిసంభావన లొనర్చుటకు వారి వీరిం బిలిచి నియోగించుచు సంభ్రమించుటఁ గనుంగొని యన్నియు వచ్చెం జాలు నిలు మని వారింపుచు నిలింపద్వేషి యిట్లనియె. ౧౪.

గీ. వలసినట్లు దివ్యవస్తువు లెల్ల నా। యిచ్చ ననుభవించి వెచ్చపెట్టి
ప్రభుత నెఱప కకట పరుఁ డిచ్చునందాఁక। నెదురుచూచు దైన్య మేల నాకు. ౧౫.

క. నీమంచితనపునటనల। నే మొగమోడుచు నెఱుంగ కిట్లుండితిఁ గా
కేమిటికి నాకు నీదువ్య।భామాధురి యొండు వినుము తగవరి వైనన్. ౧౬.

మత్తకోకిల. ఎంతకాలము నీవు నాకము నేలి తిచ్చట నుండి నా
కంతకాలము నేలఁ బాడి బిడౌజ కశ్యపమానిరా
ట్సంతతిత్వము మీకు దానవజాతికి న్సరి గాదె నీ
వింతయుం గని రాజ్యహీనత నేఁగు మెచ్చటి కేనియున్. ౧౭.

గీ. ఇట్లు సేయవేని యింద్ర మీరెల్ల నా। చేతిలోనివార చెప్ప నేల
యిపుడ పట్టి నిగ్రహించెద నావుడు। నేను నగుచు యాతుధానుతోడ. ౧౮.

గీ. నిగ్రహముల కేమి నీవును నేము నన్యోన్యమైత్రిఁ బొదలునట్టి తెఱఁగు
నడపవలయుఁ గాక యొడసి పోనాడుకోఁదడవె వేగిరింపఁ దగునె యనఘ.

వ. దానవేంద్రా నీపలికినట్లు మన మిరుదెగలవారముం గశ్యపుసంతానం బగు
మనయెల్లవివాదంబులు నతండె తీర్ప నర్హుండు గావున నమ్మహామునీంద్రు
నరిగి యతనియెఱుకమీఁద నీకు నాకాధిపత్యంబు నొసంగవలసిన నొస
గొలంత మదీయవచనంబులు విని యిట్టిసైరణ వహించి తది తుదముట్ట నడపక
పెట్టుట నీయట్టిగట్టిదొరకు నుచితంబె తియ్యనినోరం జేఁదు మేయుట నాఁ
గా దని మఱియు ననేకప్రకారంబుల నొడంబఱిచి యతనియతివ్యగ్రతకుం
విఘానంబు గానక యే నపుడె యప్పటికి దొరకినబృహస్పతిప్రముఖులు నహో
గా నమ్మహాదైత్యువెంటం గశ్యపుపాలి కేఁగితి నప్పు డప్పరమతపోధనుండు
దీక్షితుండై యున్నవాఁడు గావున మావివాదంబులు నిజయజనావసానంబునం
తీర్చుటకు నియమంబు చేసి యాసురవిరోధిని యథార్థసాంత్వనాలాపంబుల శ
జేసి యిప్పుడు నీవు నీవజ్రపురంబునకుఁ జను మని యాజ్ఞాపించిన.

ఉ. ఇం బడరంగ నియ్యకొనియెన్ రజనీచరుఁ డేమిభాగ్యమో
యంబుజనాభ యప్పటికి నమ్మునిసత్కృప నేము నేమి చె
ప్పం బులినోరికండ విడి పద్దగతిం దలపట్టి చూచుకొం
చుం బెనుచేటు దప్పె ననుచుం దివి కేఁగితి మొయ్య నొయ్యనన్.

చ. అదరి మదోద్ధతత్వమున నద్దనుజుం డెపు డేమఱించి పైఁ
బడునొ యెఱుంగరాదు సురపట్టణరాజ్యసుఖాశ యేర్పడ
న్విడిచితి నింక నీవు తల నిండఁగ నర్థము వోసితేని నే
నడుగటు పెట్టఁగా వెఱతు నచ్యుత నిన్నునె కొల్చి యుండెదన్.

వ. అనుటయుఁ గర్ణంబులు మూసికొని వాసుదేవుండు.

ఉ. పాడిఁ దొఱంగఁ జన్నె యొకపట్టునఁ గొల్చెద నంచు నెంతమా
టాడితి సర్వదైవతకులాధిప యోడలు బండ్ల వచ్చు బం
డ్లోడల వచ్చు నొండొరుల కొక్కొకచో ననువైనతావులం
గూడుట యిష్టబంధులకుఁ గ్రొత్తయె యిత్తఱి నింత యేటికిన్.

ఉ. ఎన్నఁగఁ దొల్లి యీశొలఁది యే బలురక్కసు లెంద ఱెంద ఱ
త్యున్నతిఁ గ్రొవ్వి క్రుళ్ళరు బిడౌజ తుదిం జెడి పోరె వాండ్రు వీఁ
డు న్నిజనాశకాలము కడు న్నికటం బగుడు న్నలంగఁ జే
సె న్నిను నింత సత్పురుషచిత్తము నొచ్చిన రిత్త వోవునే.

మ. వసుదేవుం డిపు డధ్వరం బొకటి నిర్వర్తింప నుద్యుక్తమా
నసుఁ డైవాఁ డదియుక్ ద్వదర్థము కదా నాకేశ యీ కార్య మె
ప్డు సమాప్తం బగు వంతనుండియు వరప్రోల్లాసి నాదుష్టరా
క్షసు సాధించుటకుం బ్రయత్నముఁ దగం గావింత మేకాగ్రతన్. ౯౬.

క. నీవు నుపాయాన్వేషముఁ। గావింపుచు నుండు మల్పకార్యం బది గా
దే వెరవునఁ దత్పురి చొరఁ। గా వలయునొ యెవ్వ రోర్వఁ గలరో వానిన్. ౯౭.

వ. అని యింద్రుడు వీడ్కొలిపి వేడ్క భాసిల్ల వాసుదేవుండు వసుదేవయజ్ఞనిర్వహణధూర్వహుం డయ్యె నంత. ౯౮.

సీ. నిఖిలదేశాయాతనృపతిభూషాకర్షరేణుసంపోషితక్షోణికంబు
మహితావభృథలాభమహిమధన్యత్వభాగ్జలదర్శితాపూర్వసౌష్ఠవంబు
వరమంత్రతంత్రహవ్యద్రవ్యసాద్గుణ్యసంభృతానలనవోజ్జ్వల్యకంబు
సన్నుతసాన్నాయ్యసౌరభ్యసంపదాడ్యంభవిష్ణుప్రపూతానిలంబు
హోమధూమానురంజితద్యోతలంబు। నగుచు వసుదేవునధ్వర మతిశయిల్లె
భవ్యలీలామహాభూతపంచకమున। లోకైకవిశేష మొనఁగుచు నొప్పుమీఱి. ౯౯.

శా. అక్షయ్యం బగు పెంపుఁ దాల్చును దపోయజ్ఞక్రియాదుల్ తదీ
యక్షేమంకరనామసంస్మరణపుణ్యావాప్తి నాఁ బుండరీ
కాక్షుం డచ్యుతుఁ డాదిపూరుషుఁడు ప్రత్యక్షాకృతిం దాల్చి సం
రక్షింపం బెనుపొందు యజ్ఞమునకున్ బ్రాశస్త్య మింకే మనన్. ౧౦౦.

వ. అది యట్లుండె నతండు యాగసమాప్తిసమయంబున సమస్తదేశాయాతు లైనబంధుమిత్త్రాదులం దత్తదర్హసంభావనలచేతం బ్రీతులం జేయుచున్న యత్తఱి భద్రుం డను నటుం డచ్చటికి వచ్చి యత్యద్భుతం బగు నర్తనప్రవర్తనంబునం బరితోషంబు నొందించి సభాసదు లయినమునులచేత వివిధంబు లైనవరంబులు నితరులచేతం బారితోషికంబు లైనయంబరాభరణముఖ్యంబులుఁ గైకొనుచు వారిని వేఱువేఱ యనేకప్రకారంబులం బొగడుచుం బ్రవర్తిల్లుచున్నంత. ౧౦౧.

చ. కలికిపిసాళినవ్వు లెసఁగ న్నటుధూర్తులు గొందఱొండొరుం
దలకొన నెచ్చరించి తమదండపుఁగోలల నున్నమాఱుగోఁ
చులు వెనఁ బుచ్చి వైచి కడుసొంపులుగాఁ బొగడించుకోఁ జుమీ
తలఁపఁగ నిప్పు డింత తెగుదారుల మైతిమి భద్ర నావుడున్. ౧౦౨.

క. ఎలనవ్వొలయఁగ నాతఁడు। కలయఁగ నవి చుట్టి పట్టి గంభీరపుఁబే
రెలుఁగొప్ప నోహొహో యని। పలుమఱు నెగరంగ వైచి పట్టుచు వేడ్కన్. ౧౦౩.

సీ. వేదశాస్త్రరభములు వెదచల్లఁ గలశుచిబ్రాహ్మణజాతికోరకములార
పరిశుద్ధి పెంపొందు బ్రహ్మవర్చసపావకస్ఫూర్జితస్ఫులింగంబులార
యరయ నటికసికలంత లయ్యు నుదింకమున బ్రహ్మశిఖ ముట్టుప్రోడలార
దంటమాటలకు శాస్త్రక్షమునకు నానతి పడిపట్టినట్టిసత్ప్రాజ్ఞులార
చిన్నవడుగులార వెన్నునివామన। త్వంబు నభినయించుతంత్రులార
మీప్రసాద మిది సమృద్ధికారణము మా। కఖిలకార్యముల మహాత్ములార. ౧౦౪.

వ. అని పొగడిన నవ్వి యవ్వటువులు దుండగంబున. ౧౦౫.

గీ. ఓరియాటకాఁడ యీరీతియఱపులా। పొగడు టనఁగ మెచ్చు పుట్ట దిందు
మగుడఁ బుచ్చుకొనఁగఁ దగదు నీవంటిన। గోఁచు లిపుడు పుచ్చుకొనక చనము.

వ. అనుచుఁ దలంగి పోక యిట్టు నట్టుం జుట్టు మెట్టాడుచిట్టివడుగుల నానట్టు నగ
వునుం గోపంబుఁ గదుర నదలించుచుం దనమేళగాండ్ర నాలోకించి యిబ్బాలకులు
మనవాలకపుసొమ్ములందు నేమేనియు నపహరించుటకు నట్టాడుచున్నవారు మీరలీ
మ్రుచ్చుల నెచ్చరికం గనుపెట్టుకొని యుండుఁ డనుటయు నదరిపడుచు నప్పడు
చులు గడుసుఁదనంబున నతని నధిక్షేపించి. ౧౦౬.

సీ. ఏము మ్రుచ్చులమె యూహింప మ్రుచ్చుఁదనాలపుట్టినయిండ్లు మీబోంట్లె కాక
యాటవాండ్రని నమ్మి యనుమతింపఁగ నెట్టిపుర మైన నశ్రమంబునను జొచ్చి
పగలెల్ల నాటల బ్రమయించుచును సందుగొందు లెల్ల నెఱింగికొనుచు రేలు
కన్నగాండ్రగుచు నగళ్ళు ప్రవేశించి యందు నెంతటివార లడ్డ మైనఁ
జక్కడఁచుచుఁ జేమ్రుక్కినపాటిగా। నిష్ట మైనయర్థ మెల్లఁ బడసి
బ్రతుకుచునికి మీస్వభావమింతయును దా।ప్పదు యథార్థ మనుచుఁ బలుకుటయును.

మ. వనజాక్షుం డపు డింద్రకార్యము దెన న్వర్తిల్లుచిత్తంబుతో
ననికి న్వజ్రపురంబుఁ జొచ్చుట కుపాయాన్వేషి యై యున్కిఁ జే
సి నిజాపేక్షకు నుత్తరంబుగ గ్రహించె న్విప్రవాక్యం జనా
ర్దన యస్మాట యథార్థ మై పరఁగఁ దద్వాక్యక్రమం బంతయుఁ. ౧౦౭.

వ. ఇవ్విధంబున విశ్వంభరుండు వటువచనంబు లుపశ్రుతిగం జేకొని తదనుసారంబున
వజ్రపురప్రవేశంబును వజ్రనాభవినాశంబును నతిసుకరంబులుగా మనంబున నిశ్చ
యించుకొని తత్ప్రయోజనంబునకు నరుగ నర్హుం డెవ్వఁడొకో యనువిచారంబునం
బ్రవర్తిల్లె నటమున్న యమరనాయకుండు దనుజాపాయంబునకు నుపాయంబు
భావించి దేవశైవలినీవిహారమహారసతరంగితాంతరంగంబు లగుచక్రాంగంబుల రా
వించి సగౌరవంబుగా ని ట్లనియె. ౧౧౦.

గీ. హంసవరులార మా కొక్క యవసరంబు। గలిగి పిలిపించితిమి మీరు గలుగుటకును
ఫలము మీచేత నైనయీ పని కొదవుట। గావున వినుండు వివరింతుఁ గార్యసరణి.

క. మము వజ్రనాభుఁ డనియెడు। నమరరిపుఁడు పఱచినట్టియాపాట్లు సమ
స్తము మీ రెఱుఁగుదురే కద। క్రమమున నవి చెప్పనేల ఖగవరులారా. ౧౧౨.

గీ. మాకు నిప్పుడు వాని మర్దించుయత్నంబు। గలిగి యున్నయది ప్రకాశ మైన
నెగ్గు పుట్టుఁ గాన నీరహస్యంబు మీ। మనసునందె పెట్టుకొనఁగ వలయు. ౧౧౩.

క. మాకంటె వాఁడు మునుపుగ। నేకార్యము సేయఁ గలఁడొ యెఱుఁగము మీరల్
జోకగఁ దత్పురి మెలఁగుచు। నా కేదొకపనికి వేగ నడపఁగ వలయున్. ౧౧౪.

చ. ప్రతిదివసంబు వానినగరంబునఁ బుట్టువిశేషము ల్భవ
న్మతిపస నన్నియుం దెలిసి మా కెఱిఁగింపుట మీప్రయోజనం
బితరులచేతఁ గా దిది తదిష్టము లేక చొరంగ రాదు మా
రుతమున కైనఁ దత్పుర మొరు ల్చొరఁ జాలమి చెప్ప నేటికిన్. ౧౧౫.

క. మీరాకపోక లింపు సు। రారాతికిఁ గేళిదీర్ఘికాదులకు నలం
కారములు మీవిహారము। లారయ నేరికి నతిప్రియంబులు కావే. ౧౧౬.

వ. అనుటయు నాపులోమజావల్లభునకు శుచిముఖివల్లభుం డనుమరాళతల్లజుం డుల్ల
సితవదనుం డగుచు నెదుట నిలిచి దేవా యీవేళ కావజ్రనాభుండు ప్రాభవాభి
మానంబునఁ గన్ను గానమిఁ దన్నుఁ దా నెఱుంగ కున్నవాఁడు నాకుఁ జూడ నిప్పటిక
కా దెప్పటికి నప్పరమతామసుం డింక నీవంకకుం గదలి రా నెఱుంగఁ డని తోఁచు
చున్నయది యైనను మానసంబున దేవర దేవకార్యం బేమియు నేమఱ కుండునది
యిది యంతయు నింతకుమున్ను వజ్రపురినుండి యేము గొందఱము వచ్చితిమి గానఁ
గానంబడినయర్థంబు విన్నవించితి నెంచి చూడం గించిదూనంబుగా వానిరాజ్య
సంపదయుఁ దుదకు వచ్చినది యిది మదీయజాయవలన వినంబడియెఁ దద్విశేషంబును
దానిచేత విన్నపంబు చేయించెద నని తనచెలువం బిలిపించి బలరిపుం గనిపించి నీవు
నాకు వినిపించినవజ్రనాభురాజ్యావసానసామీప్యంబు స్వామికి నేమియుం
గొఱంత పెట్టక విన్నవింపు మనుటయు నాశుచిముఖి శతమఖున కభిముఖి యై యి
ట్లనియె. ౧౧౭.

చ. తడవులఁబట్టి యేము సతతంబును బోదుము వానిపీటికిన్
గడు మతి చాలమిం గడుపుఁ గక్కుఱితి న్సురలోకనాథ మా
యెడఁ గలయట్టితప్పిది సహింపుము పక్షుల మాట నొక్కవెం
బడి నిది చెల్లెఁ గాక రిపుప్రాంతము చేరెదువార లాప్తులే. ౧౧౮.

వ. ఏమునుం బోక మానెద మని తలంతుమేని. ౧౧౯.

సీ. గగనస్రవంతిలోఁ గలసువర్ణాబ్జంబులందు మేలేర్చి తా నపహరించి
మానసంబు శతాత్మమానసంబును బోలె నిస్సారసత్త్వంబు నెరయఁ జేసి
బిందుసరంబులోఁ గుందనపుందమ్మి పేరు లే కుండంగఁ బెల్లగించి
సౌగంధికాఖ్యకాసారంబు జలమాత్రశేష మై దీనతఁ జెందఁ జేసి
మఱియుఁ గలదివ్యసరసులు నెఱయఁ జెఱిచి। తనదుకేళిదీర్ఘికలందుఁ గనకనలిన
జాతు లెల్ల నాటించినాఁ డాతఁ డింద్ర। యటు చనక మేఁత నడుచు నే హంసములకు.

వ. అది యట్లుండె నట్లు వజ్రపురంబునం గలకొలంకులం దటాకంబులం గేళాకూళుల
బొడ్డనబావుల నడ్డపెట్టు లేక విహరించుటను వజ్రనాభుముదల యడిగి తజ్జలాశయంబు
లన్నింటికి నస్మదీయసంక్రీడనంబు కలిమి యలంకారం బగుట యెంచి యతం డంగీక
రింప యథేష్టవిహరణంబుల నహరహంబును బ్రవర్తిల్లుచున్న యేము నిన్నఁ గన్య
కాంతఃపురంబున నొక్కసరోవరంబునం బరఁగుతఱి సామ్రాజ్యలక్ష్మీ సాక్షాత్కారాను
కారిణి యైనయొక్కకన్యకామణి తన చెలికత్తియతోడం దత్తటంబునం గ్రొత్తవిరి
గుత్తిమొత్తంబుల నత్యంతంబు చెలువొందుగురివిందపొదరింట నొంటి నుండి య
వ్వాలుగంటితోడ. ౧౨౧

చ. కమలదళాక్షిరో వినవుగా కల యొక్కటి గంటి వేకువన్
సమధిక మైనయద్భుత మొనర్చుచు నున్నది యెన్నుకొన్న లో
కమునను గన్న విన్నయది గా దది కొంత నిజంబు కొంత స్వ
ప్నము నని పల్కి సిగ్గుకతనన్ మఱి చెప్పక దాఁచె దాఁచినన్. ౧౨౨.

క. ఒట్టిడుకొంటివి గద నీ। కెట్టిరహస్యంబు దాఁప నే నని మనలో
నిట్టివి గలవా యని చెలి। యట్టె తప్ప దన విరచితాంగీకృత యై. ౧౨౩.

వ. ఆకలకంఠి తనకల సకలంబు నకలంకసౌహార్దంబున నిట్లని వినిపించె. ౧౨౪.

చ. హిమగిరిరాజకన్య పరమేశ్వరి నాకల సుప్రసన్న యై
విమలదరస్మితామృతము వెల్లువ చెక్కులఁ బిక్కటిల్ల నన్
మమతను జేరఁగాఁ బిలిచి మక్కువచే నను నొక్కకేల మే
నిమురుచు నీకు నొక్కమగనిన్ ఘటియించితి నంచుఁ బల్కుచున్. ౧౨౫.

సీ. సంకల్పమాత్రతత్క్షణసన్నిధాపితం బగుచిత్రఫలకంబునందు నొక్క
పురుషు నత్యాశ్చర్యతరరూపలావణ్యగాంభీర్యశౌర్యాదిశుంభదఖిల
గుణములఁ గొమరొందుకొమరుఁ బ్రాయపువాని వ్రాసి యితండ నీవల్లభుండు
ప్రద్యుమ్నుఁ డనియెడుప్రభుకుమారుఁడు మీకు నిద్దఱకును జనియించినట్టి
పుత్త్రుఁ డీపురి యేలు నోపడఁతి యనుచుఁ। బలికె నఁట నేను నచటిపెద్దలు గఱపఁగ
మ్రొక్కి యనిపితినఁటయిందునిక్క మగుచుఁ। బడఁతియున్నది తచ్చిత్రఫలక మిప్పుడు.

మ. అనుచు న్నెచ్చెలితోడ నచ్చెలువ యట్లత్యద్భుతస్వప్నమున్
వినిపింప న్నికటంబున న్మెలఁగుచున్ వింటి న్సురాధీశ దా
నన యే నెన్నిక నిర్ణయించితి మదిం దథ్యంబుగా వజ్రనా
భునకుం గాలము చేరు వాట యిది నీబుద్ధి న్వివేకింపుమా. ౧౨౭.

సీ. ఆయింతిఁ బ్రద్యుమ్నుజాయగాఁ బలికినగౌరిమాటకు బొంకు గలుగ దనుము
దనుజవిరోధిపుత్రునకు నాదుష్టదైత్యుఁడు తనంతఁ దనూజ నొసఁగఁ డనుము
ప్రద్యుమ్నుఁ డట్లు ప్రభావతీపతి యైన దానవునకుఁ బోరు తప్ప దనుము
వజ్రపురము ప్రభావతికొఱకు కేలుట యసురకు జయ మైనఁ బొసఁగ దనుము
చిత్రఫలకంబు ప్రత్యక్షసిద్ధ మగుటఁ। జేసి యాకల యధికవిశ్వాసయోగ్య
మదియు వేకువఁ గావున నచిరభావి। ఫలము దేవేంద్ర నీవెంచి తెలిసికొనుము. ౧౨౮.

వ. ఆకన్నియపేరు ప్రభావతి యగుటయు నది వజ్రనాభునికూఁతు రగుటయుఁ దదీయ
స్వప్నకథానంతరప్రవృత్తంబు లయినయమ్మత్తకాశినులయుత్తరప్రత్యుత్తరంబుల
వెంబడి నెఱుంగంబడియె నవియుం గొన్ని వివరించెద భవదీయకార్యోపకారి
యైనయశంబు గలిగిన గ్రహియించునది యని యాయంచగరిత యకించిదంచితసహజ
మాధురీధురీణవాణీరామణీయకంబు కార్యకామనీయకంబున నినుమడించి బిడౌజుని
బిడౌజుం జేయుచుండ నిట్లనియె. ౧౨౯.

క. విను మట్లు తనదుకల చె। ప్పినయాయమఁ జూచి దానిప్రియసఖి యనయం
బును వెఱఁగందుచు మెచ్చుచు। వనితా నీ వెంతభాగ్యవతివే యనుచున్. ౧౩౦.

వ. శిరఃకంపం బొనర్చి. ౧౩౧.

గీ. మునుపు గౌరివరంబుచేత నె జనించి। తబల నీవు నిన్గన్న మాయమ్మ నేమ
మట్టి దిట్టిది నాఁ జన్న యగజ నీవు। నింత మెప్పించుకొంటి నీ కెవ్వ రీడు. ౧౩౨.

చ. వలిమలయాఁడుబిడ్డ కల వచ్చి యనుగ్రహ మెంతయేనియుం
గలుగక యిట్లు చిత్రఫలకంబున నీకు లిఖించి యిచ్చునే
చెలువుని నింతదృష్టముగఁ జెప్పెద నొండొకపోఁతుటీఁగకున్
బొలయఁగ రానిచోట నిది పుట్టుట నెగ్గగు నీదుతండ్రిచేన్. ౧౩౩.

గీ. చిచ్చు లేక చిఱుదుమచ్చరీఁ డీసుద్ది। వజ్రనాభుఁ డోర్చువాఁడె యకట
యజగ పేరుపెట్టి యతివ యెవ్వతో యింత। చేసె ననుచు మమ్ముఁ జెండుఁ దొలుత. ౧౩౪.

క. ఆచిత్రఫలక మెవ్వరు। చూచిన వెలివిసరి యపుడు నుబ్బెదు నది నీ
వే చూచి తేను జూచుట। యోచంచలనయన యింతయు నెఱుంగుదువే. ౧౩౫.

చ. ఇతరులు రాకమున్న యది యెక్కడఁ బెట్టినదానవో సుశీ
ఘ్రగతిఁ గొనితెమ్ము తల్లిఖితముఁ గన్నులఁ జూచినదాఁక నామనం
బతిముదితంబు గా దగజ యారసి యెవ్వని వ్రాసెనో సురూ
పతపన నీకు జో డయినభవ్యుఁడు దుర్లభుఁ డెల్లసృష్టిలోన్. ౧౩౬.

వ. అనవుడు నక్కాంత యిక్కడ నొక్కచిగురుంబొదరుటీఱమి నిడినదాన నని యా
క్షణంబ తెచ్చి నెచ్చెలియుం దాను నప్పలకకప్పుఁబావడ యొడలించి. ౧౩౭.

చ. కలకల నవ్వినట్లు తెలికన్నుల నిక్కము చూచినట్లు తోఁ
బలుకఁ గడంగినట్లు కడుభావగభీరత లబ్బినట్లు పెం
పొలయఁ దనర్చి జీవకళ యుట్టిపడన్ శివ వ్రాసినట్టియా
చెలువున కాభిముఖ్యము భజింపఁ దలంకెను దాను బోఁటియున్. ౧౩౮.

ఉ. చిత్తరు వన్నినిశ్చయముచే నెదు రుండి మొగంబు చూడ మో
మెత్తును నత్యపుంభ్రమనవృద్ధిని గ్రమ్మఱఁ దత్క్షణంబ లో
నొత్తుచుఁ దత్తఱంబుఁ ద్రపయున్ మగుడంగ నిరీక్షణేచ్ఛఁ బో
మొత్తును భర్తచూపు దనుమోచుట దోఁచిన నోసరిల్లుచున్. ౧౩౯.

గీ. వెఱయుఁ ద్రపయు లోనుగఁ గలవిఘ్నసమితిఁ
గడుఁ గలఁగి పోక యుండఁ దా నడుమ నడఁచు
నేచి చిత్రతానిశ్చయ మెచ్చరింప
నింతి క్రమమునఁ బ్రియునిరూ పెల్లఁ జూచు. ౧౪౦.

వ. అత్తలోదరి చెలికత్తెయు నత్యంతవిస్మయాయత్తచిత్త యై యొక్కింతతడవు చూచి
యి ట్లనియె. ౧౪౧.

ఉ. ఇంతచెందగు లోకమున కెవ్వరి కున్నది యంబ తా నిజా
త్యంతికనైపుణీమహిమ యంచన వ్రాసెనో యేమొ కాక యా
చింతయుఁ గూడ దీతని సృజించియె జోడుగఁ గోరిసుమ్ము దా
నెంతయు నేర్పుమీఱ నజుఁ డిట్లు సృజించె నిను బ్రభావతీ. ౧౪౨.

వ. అనుటయు నక్కాంతాతిలకంబు. ౧౪౩.

ఉ. ఇచ్చక మాడుమాట లివి యెల్ల వటుండఁగ నిచ్చి నీకు నీ
నెచ్చెలితోడు సుమ్ము సఖి నిక్కము చెప్పుము వ్రాఁతనేర్పు గా
కిచ్చెలువంబు గల్గుఘను ఁడెక్కడ నే నొకఁ డుండెనేని నేఁ
దచ్చరణద్వయంబునకు దాస్య మొసర్పఁగ నైన నర్హనే. ౧౪౪.

. అని మఱియుఁ బెక్కుచందంబులం గందర్పరాజంబు తేటపడుచుమాటలం దనబోటి
తోడం దడవు సంభాషించుచుండె నవియుఁ బదిలంబుగాఁ దెలిసిన సముద్దియు ప్ర
ద్యుమ్నశ్రీఘ్రానయనంబునకు నుద్యోగంబు తద్దయుం జేయుట సంభావితంబు గావున
దేవకార్యంబునకు నుపకారంబు వోలెఁ దోఁచుచున్నది యని చెప్పుటయు నవహిత
మానసుం డై యాకర్ణించి. ౧౮౫.

ీ. ధారుణ్యాభరణాయమానబుధతాధారుండు భూవల్లభ
త్కారుణ్యామృతశైత్యనిత్యదృగలంకారుండు నేత్రాంతగా
హారుణ్యాంకురకల్పితారిమదసంహారుండు కీర్త్యంగనా
తారుణ్యాంగళసౌషధాభిజనవిస్తారుండు శూరుం డనిన్. ౧౮౬.

ి. సారతరవైదికసమాచారుఁడు బహునృపకృతోపచారుఁడు నిరహం
కారుఁడు సాంగానంగాకారుఁడు సన్నుతవచఃప్రకారుఁడు సభలన్. ౧౮౭.

విరాజవిరాజితము. జలధిగభీరుఁడు శాంతవికారుఁడు శాస్త్రవిహారుఁడు సౌమనసా
చలవరధీరుఁడు శశ్వదుదారుఁడు సంహృతవైరుఁడు శంభుపదా
చలితవిచారుఁడు సాదిమసారుఁడు సత్పరివారుఁడు సర్వనుతో
జ్జ్వలగుణహారుఁడు సంవిదగారుఁడు సంశయదూరుఁడు సద్విభులన్.

గద్యము. ఇది నిఖిలసూరిలోకాంగీకారతరంగితకవిత్వవైభవ పింగళి
యమరనార్యతనూభవ సౌజన్యజేయ సూరయనామధేయ ప్రణీతం
బైన ప్రభావతీప్రద్యుమ్నం బను మహాప్రబంధంబునందుఁ
బ్రథమాశ్వాసము.

ద్వితీయాశ్వాసము.

క. శ్రీచణగౌతమగోత్రా । ప్రాచీనామాత్యకీర్తి భామావిష్వ
క్ఛ్రీచీనగమనశిక్షా । చార్యుఁడు నూరమంత్రియమరార్యుఁ డిలన్. ౧.

వ. ఆనహస్రాక్షుం డపేక్షితప్రయోజనానుకూల్యంబుకంటె నాపెంటిరాయంచయం
చితవచనరచనావిచక్షణత్వంబు చిత్తంబునకుం గ్రొత్తయింపు సొంపు సంపాదింపు
చుం బెంపు మీఱ నింపులగుమెచ్చు నచ్చెరువు నిచ్చలంబులై తనర నిట్లనియె. ౨.

సీ. శబ్దసంస్కార మెచ్చటను జాఱఁగనీక పదమైత్రి యర్థసంపదలఁ బొదలఁ
దలఁ పెల్ల నక్లిష్టతను బ్రదీపితముగాఁ బునరుక్తిదోషంబు పొంతఁ బోక
యాకాంక్షితస్ఫూర్తి యాచరించుచును శాఖాచంక్రమక్రియఁ గడవఁ జనక
ప్రకృతార్థభావంబు పాదుకో నడుకుచు నుపపత్తి యొందు నత్యూర్జితముగ
నొకటఁ బూర్వోత్తరవిరోధ మొందకుండఁ । దత్తదవయవవాక్యతాత్పర్యభేద
ములు మహావాక్యతాత్పర్యమునకు నొనరఁ । బలుక నేర్చుట బహుతపఃఫలము గాదె.

క. నీ వెవ్వరికోలఁదియీయఁ గా । వోవరటామణి విహంగయోషవె భాషా
ప్రావీణ్యము చూడఁగ వాగ్దేవతవో కాక యాకె దిద్దినకవివో. ౪.

క. అనుటయు రెండవపక్షం । బనిమిషవర తప్ప దెట్టియర్థము నుదగు
ల్కొనఁ దివియక వెలివో నిచ్చునె బుధుఁ డూహించి చేయుసుకవిత్వంబుల్. ౫.

గీ. విను సురేంద్ర పద్మజుని తేరు దివుచుసా । రంధరాఖ్యుఁ డగుమరాళవిభుని
బిడ్డ నేను వాణి పెనుపంగఁ బెరిఁగి తద్విమలశిక్షఁ గంటి విద్య లెల్ల. ౬.

వ. అని రాజహంసి తనపూర్వం బెఱింగించిన దేవేంద్రుండు దానం జేసి కాదె నీవింత
సామర్థ్యంబునం బొలుపు మీఱుచున్న దానవు మీఁదికార్యంబునకుం బర్యాకులిత
భావంబునం జేసి త్రోవఁ గానక దీనత నున్నమాకు మాపాలిభాగ్యదేవత యీవిధం
బున నిన్ను నన్నిటికి నాధారంబుగా ననుగ్రహించెం గావున దేవకార్యంబు కడ
ముట్ట నిర్వహించుటకు నీవ తక్క నొరులు నేర రది యంతయు నెఱింగి యెంతయుం
బ్రార్థించెద నంచబలగంబుతో నెప్పటియట్ల వజ్రపురంబున కరిగి కేలిదీర్ఘికల విహ
రించుచుఁ బ్రభావతితోడిచెలిమికలిమికి నుపాయం బొనర్చి యమ్ముద్దియకుం బ్రద్యు
మ్నునం దనురాగంబు బలియునట్లుగా వలయుతెఱంగున నతనిగుణంబు లభివర్ణించి
యాయిద్దఱకును శీఘ్రసంగమం బెవ్విధంబున నగు నది నీవ యెఱింగి సంఘటింపుము.

క. ఏ వనిపితి నని ద్వారవ। తీనగరికిం బోయి వాసుదేవునితో నీ
పూనిక సకలము చెప్పి వ। వీనాదృతి నతనిబుద్ధి విని చన వలయున్. ౮

క. అని హంసంబుల నన్నిటిఁ। గనుఁగొని మీ రెల్ల దీనికార్యవిధికి న
త్యనుకూలత మై నేత। ద్వినియోగము నడపవలయు దేవహితముగన్. ౯

గీ. అని యనుప మరాళి యమరాళికార్యంబు। నర్పఁ జనియె సురలు నమ్మి పొగడఁ
బరిగణింప విశదపక్షపాతుల ప్రవ। ర్తనము లెట్లు నమ్మఁ దగక యున్నె. ౧౦

వ. అది యట్లుండె నట్లు గదలి చని. ౧౧

గీ. అష్టమహిషీసమేతుఁ డై యాలయోప। వనసరస్తీరమంటపవర్తి యైన
కృష్ణు దవుదవ్వులన విలోకించి తెలిసి। యితని సెతఁగించుకొనవేళ యిదియ యనుచు.

క. తనయంచబలంగముఁ దా। నును శుచిముఖి నభము డిగ్గి నూత్నవిలాసం
బొనరించె సరోలక్ష్మికిఁ। గనకాంచితపక్షచకచకద్యుతిచేతన్. ౧౩

వ. తదనంతరంబ తానొక్కతియ రక్కసులగొంగచెంగటికి నల్లనల్లన నడచి. ౧౪

సీ. తొడలు తలాడగా నిడి రుక్మిణి భజింపఁ బదము లొత్తుచు సత్యభామ కొలువ
సురటి చేకొని భద్ర శుశ్రూష గావింప విరిచామరము మిత్రవింద యిడఁగఁ
గాళింది వేడ్కతోఁ గాళంజిఁ దాల్ప జాంబవతి తములపాకు మడిచి యొసఁగ
గొడుగు పావలు కేలఁ గొని నాగ్నజితి యుండ జలములగిండి లక్షణ వహింపఁ
గ్రొమ్మెఱుంగులతోడికార్మొగులు వోలె। నొప్పుకృష్ణుని చేరువ నొప్పె హంసి
నిండు వెలరీతిఁ దారకాన్వితనభంబు। పొలుపుఁ దెలిపెడి నె తమ్మికొలనికెలన.

గీ. బెదరు లే కిట్లు మిక్కిలి గదియ వచ్చి। యున్న తనదిట్టతనమున కువిద లెల్ల
నరుదుపడఁ గృష్ణుఁ జూచి నన్నమరవిభుఁడు। పనిచె నీకొక్కమాట చెప్పంగ ననియె.

వ. అని తదనంతరంబ. ౧౬

క. తనతనయుఁడు రాక్షసుపైఁ। జనియెడు నని రుక్మిణికి నసమ్మత మగునో
యనుశంకఁ జేసి హంసాం। గన యేకాంతంపుమాట గల దని పల్కెన్. ౧౭

క. పలికినఁ గమలావిభుఁ డా। పులుఁగుపడఁతిమాటనేర్పు బుద్ధికళాకౌ
శలమును మెచ్చుచు నెంతయు। మొలకనగవు చెక్కుటద్దములఁ దళుకొత్తన్.

చ. చెలువుగ భోజకన్యతొడఁ జేర్చినమూర్ధము సత్యభామయూ
రులపయి నున్నపాదములుఁ బ్రోజ్జితలీలఁ దెరల్చి లేచి యు
జ్జ్వలనిజపాణిపద్మమున జాంబవతీకరనాగవల్లికా
దళములు పుచ్చుకొన్నఁ బ్రమద ల్చని రందఱుఁ గొంత దవ్వగన్. ౨౦

గీ. ఇట్లు గోవిందుఁ డేకాంత మిచ్చి వినఁగ। హంసి తమ వజ్రి పిలిపించు టాదిగాఁగ
నచటి కనుచుట తుదగాఁగ నతనితమవ।చఃప్రసంగంబు నిరవశేషముగఁ జెప్పె.

వ. ఇట్లు చెప్పిన. ౨౨

చ. వడుగులప ల్కుపశ్రుతిగ వారక మున్న సునిశ్చితత్వమున్
బడసినకార్యపద్ధతికిఁ బత్నివధూవచనక్రమంబుచేఁ
గడమ నమర్చితం బగుడుఁ గంజదళాక్షుఁడు నంతసిల్లె నే
ర్పడియెను వజ్రనాభవధభారవహుం డిపు డంచు నాత్మలోన్. ౨౩

వ. ఇట్లు సంతసిల్లి శుచిముఖి కిట్లనియె. ౨౪

చ. బలవిభవాభిశోభితుఁ డభంగురశౌర్యధురంధరుండు కా
వలసినమాయలు న్దివిజవైరులకంటెఁ గరంబు నేర్చు నీ
పలుకులచంద మారయఁ బ్రభావతికిం బతిగాఁ గలాఁడు ని
చ్చలముగ రుక్మిణీసుతుఁడు చంపు నవశ్యము వజ్రనాభునిన్. ౨౫

క. ఆరాక్షసుపట్టణ మె। వ్వారికిఁ దదనుజ్ఞ లేక వైరమునఁ జొరం
గా రాదఁట ప్రద్యుమ్నుఁడ।వారణఁ దత్పురముఁ జొచ్చువైపు వినుమిఁకన్. ౨౬

సీ. భద్రాఖ్యుఁ డగు నటప్రముఖుఁ డొక్కరుఁడు మున్నరుదెంచి మజ్జనకాధ్వరమున
ననయంబుఁ గూడినమునిసభం దన నాట్యగరిమచే మెప్పించి వరము గాఁగఁ
దన కవధ్యతయు సప్తద్వీపగమనంబు నాకాశగతియు నాట్యములయందు
నెవ్వరిరూపు వహించె వారలయట్లు తాను భేదము లేక తనరుటయును
బడసి యేడుదీవుల నాటపన నెరపుచుఁ। దిరుగుచున్నాఁడు వానిపైఁ దెలిసుతునకు
వేడ్కఁ బుట్టంగఁ జెప్పి యప్పుడు చొరఁగ।ముదల గొను మాతఁడై వచ్చు మదనుఁడంత.

వ. ఇది నీకుఁ బరమప్రయోజనంబు దీన నుపయోగింపఁ దగినయవాంతరకృత్యంబులుఁ
దత్తదుపాయంబులు నీవ యెఱుంగుదు పొమ్ము సురకార్యంబు నిర్వహింపు మని వీడు
కొలిపినం దనమరాళజాలంబుతో జాలపాదవనిత గగనంబున కెగసి వజ్రపురంబున
కభిముఖంబుగాఁ బ్రయాణంబు సలుపునప్పుడు ద్వారకానగరబాహ్యప్రదేశంబున
వాహ్యాళివిహారసారస్యంబునం దగిలి యున్నప్రద్యుమ్నుండు. ౨౮

చ. తనహృదయంబు వెంబడిన తప్పక ఘోటక మంతనంత నే
పనుపడ నిల్చి ముందటికిఁ బాఱి కెలంకులకుం దొలంగి దా
వెనుకకు నేగుదెంచి కడువేడ్క యొనర్పఁగ బంతి యాడ నె
మ్మిని గనకంపుఁగోల నడిమింట నెత్రిమ్మఁ దారి కొట్టుచున్. ౨౯

వ. మఱియును. ౩౦

చ. ఎగరఁగ వైచి కొట్టు టది యెంతభరం బని బంతి యగ్రగా
మిగ వడిఁ బాఱవైచి పుడమిం బడనీకయె దాని మీఁటి చి
త్రగతి హయంబుఁ దోలుచును గ్రమ్మఱ మీఁదికిఁ గొట్టి యాడె విం
తగఁ దనచేతిరత్నమయదండముకాంతులు గాడి పాఱఁగన్. ౩౧.

వ. వెండియు నతండు మండలగతుల నతులంబుగాఁ దురంగంబుఁ దోలి యాడె నప్పుడు.

సీ. తొలుదొల్త నయ్యేకతురగంబు మండలగతిచారి యగుచు నిక్కంబు తోఁచె
నావెనుకను నరూపాశ్వాలి చెదరక చక్రాకృతిని బర్వుసరణి తోఁచె
వెంతట ననతిస్ఫుటావయవంబుగా నెనసి యేకాంగవేష్టనత తోఁచెఁ
దుదఁ దద్విభూషణద్యుతిరాజిమాత్రంబు కొఱవిత్రిప్పినరీతి మెఱసి తోఁచె
నంతకంతకు గతివేగ మగ్గలింప। రాఁగ వాగె యెచ్చరిక పరాకు జియ్య
యనుజనులు జెచ్చవడి తమపని మఱవఁగఁ। బరఁగునమ్మేటి నెఱరౌతుప్రౌఢికతన.

చ. ఉరుజవశాలి యత్తురగ ముల్మకచక్రనయావలంబి యై
తిరుగు రయంబుచేత నెడ త్రెవ్వక కమ్మకిసారెచాడ్పునన్
బరఁగెఁ గడున్ ధృతాభినవభాండతకుం దగ నున్కిపట్టు దాఁ
దరలక పైని దద్భ్రమణదండగతిన్ హరిపుత్రుఁ డొప్పఁగన్. ౩౪.

వ. అతఁ డంత. ౩౫.

క. వల్గితముఖగతిపంచక। వల్గువిహారముల సైంధవము నలయించెన్
వల్గావిభాగకుశలత। వల్గత్కుండలమరీచివల్లరు లెసఁగన్. ౩౬.

శా. నానావీథిగతిప్రభేదవిహృతిన్ సంతృప్తుఁడై కంతుఁ డిం
పూనన్ వాగె గుదించినన్ బురుషకప్రోన్నమ్రపూర్వాంగ మై
తానంగాఁ బడియెన్ మరుజ్జవన మాగంధర్వ మర్కాశ్వసం
తానస్పర్ధను మిన్ను ప్రాఁకెడుక్రియన్ బా నెంతయుం జూడ్కికిన్. ౩౭.

సీ. నముపలాలనయుతస్కంధాంతికాస్ఫాలదమిత తేజోమహార్ధత్యకంబు
దంతాళికానియంత్రణసమున్నామితాకుంచితగ్రీవానమంచితంబు
దందన్యమానశబ్దాయమానఖలీనకషణఝర్ఝరితసృక్వద్వయంబు
ఘనఘర్మడిండీరఖండపాండురితపల్యయనవర్ధోభయప్రాంతకంబు
నగుహయము డిగ్గెఁ బ్రద్యుమ్నుఁ డంకవన్నె।యొకటి సాహిణియవ్వల నూఁదిపట్టఁ
దనయనుఁగుచెలికాఁడు కైదండ నొసఁగఁ।బ్రజ సురాళించి మణులువ స్త్రములు వైవ.

గీ. అపుడు గగనసరణి నరిగెడుశుచిముఖి। యతనిఁ జూచి యల్లయతఁ డితండ
కావలయు నవశ్య మీవరపురుషుతో। మాట లాడి చనుట మనకు మేలు. ౩౮.

క. అని యాప్రద్యుమ్నునకున్ । వినఁబడునట్లుగ మరాళవితతులతోఁ బ
ల్కె నిజోక్తి కతఁడు వెఱఁగం । ద నయంబున నవియుఁ దాను ధరణికి డిగ్గెన్. ౮౦

సీ. మనవశ్వగతి మెచ్చి సురలు వైచినపైడిద్రాఁతద్రొమ్మడుఁగుదువ్వాలువ లనఁగఁ
దర్పకు నెఱకొత్తుతనము పేర్మికిఁ గ్రమ్ముకొనుస తేజఃకీర్తిఘనము లనఁగ
హయఫేనధావళ్యయాచ్ఛార్థమై వ్రాలుతటిదనుగతసితాబ్దంబు లనఁగ
వాజివిభ్రమజితావర్తత దొలఁకుదివ్యులయేటిసాబ్జరేణూర్ము లనఁగఁ
గనకరేఖలతోడి ఱెక్కలబెడంగు । చూపఱకుఁ గనుపండువై సొంపు మీఱ
జలదపథమునసుండి భూస్థలికి డిగ్గు । హంసములు వర్ణనాసీమ నతకరించె. ౮౧

సీ. ఇట్లు గన్పట్టుచు నేతెంచి యంచలు వసుధచేరువ నేటవాలుగాఁగ
నతినిశ్చలప్రసారితపత్త్రంబులై డిగుచుఁ గామునిముందటికిని గొంత
సరి గడవఁగఁ బ్రాతి మరలి బోరలు దెట్టగిల నొక్కకడ వంచి మలఫు దిరిగి
యొఱక లంతట రెండు నెఱయఁ జక్కఁగఁ జాఁచి యువనిఁ గాల్మోపి ఱెక్కార్చిముడి
మొగము లోకవింతయొయ్యారముగ మలంచి
యీఁకను విదిర్చికొనుచు నొక్కింతతడవు
హైమరేఖావిచిత్రనిజాంగరుహవి
నిర్మలతఁ జూడ్కులకు నింపు నింపుచుండె. ౮౨

వ. అంతఁ బ్రద్యుమ్నుఁ డుద్యోతమానకౌతుకంబున వాని నుపలక్షించి పక్షివరులా
తొలుత నితనితో మాటలాడ వలయు ననుకొంటి రిచ్చట నెవ్వనితో నేమి మా
లాడవలయు నతనిం బిలిచి సంభాషింపుఁ డెట్టిప్రయోజనంబున నెందుఁ బోవుచున్న
వారలో మీర లన్యోపరోధంబునం గార్యవిరోధంబు సైరించి యుండరుగదా యన
శంకచేత సంకోచంబు లేక వేగిరించి యీగతిఁ బలుకవలసెఁ గాని భవదీయసన్ని
ధానసౌభాగ్యంబునం దనిసి కాదు మీరూపచేష్టావచోవిశేషంబు లరయ దివ
జాతిపక్షులరు గాని ప్రకృతిహంసంబులు గా రనుటయును నంత శుచిముఖి యఖి
జనమనోహారంబైనమధురస్వరంబున నిట్లనియె. ౮౩

ఉ. ఇచ్చట మేము వేఱ మఱి యెవ్వరితోడను మాటలాడఁగా
వచ్చెద మచ్యుతాత్మజ దివస్పతిపంపునఁ గృష్ణుపాలికి
న్వచ్చి యతండు వీడ్కొలుప వారలయిద్దఱయాజ్ఞలున్ గడున్
హెచ్చరికన్ ధరించి యిపు డేగెదులా గిది యొక్కచోటికిన్. ౮౪

ఉ. ఇప్పుడు నిన్నుఁ జూచి కొలు వించుక చేయ కతిక్రమించి పో
నొప్పదటంచు వచ్చితిమి యోగ్యసమర్హణ మాను టెంతయున్

దప్పు గదయ్య యాదవవతంస నిను౦ గని నీయనుగ్రహం
బొప్పఁగఁ గాంచి పోవుట ప్రయోజనసిద్ధికి మూల మారయన్. ౪౫.

క. నీపలికినట్లు రేము సు। రాపగఁ గ్రీడించుదివ్యహంసములము నీ
చూపునకుఁ దప్పు గలదే। యేపట్టున నైనఁ బంకజేక్షణతనయా. ౪౬.

వ. ఏము కాశ్యపులము మఱ్ఱు నింద్రుండును మీతండ్రి యుపేంద్రుండును నిజపరివారం బులోనివారిఁగా విచారించి యీరీతిఁ బనిపంచి నడుపుకొనుచున్నవారు వారి జాక్షునకు దక్షిణభుజాదండంబునుం బోలె నఖిలకార్యంబులందు నత్యంతధురంధ రత్వంబు వహించి యున్నవాఁడవు గావున మావిధంబు నీకు విన్నవించుకొంటి మెల్లపట్టునం దృష్టిఁ బెట్టుకొని యుండునది యేము పోయి వచ్చెద మనినఁ బ్రద్యు మ్నుం డి ట్లనియె. ౪౭.

గీ. మీరు పోయెడికార్య మెవ్వారలకును। జెప్ప రాదేమొ పోనిమ్ము చెప్పు మొకటి
యల్లయతఁ డితఁ డనుకొంటి రాది నెచట। నాప్రసంగంబు రాఁ గారణంబు గలిగె.

క. అదియును జెప్పఁగ వచ్చిన। యది యైన నొకింతవడి ప్రయాణత్వరయున్
గుదియింప వచ్చునేనిన్। బదరక నిమిషంబు నిలిచి భాషింపఁ దగున్. ౪౯.

చ. అనుడు రహస్య మైనదియె యైనను భవత్పరిపృష్ట మెంతయున్
జనక నిమేషముం దడయ సంగతి గాదును మాకు నైన నీ
వనఁగ జనార్దనుం డనఁగ నారయ భేదము లేదు కావునన్
విను వినిపింతు మాపనియు నీదుప్రసంగము మున్ను కల్మియున్. ౫౦.

వ. అని శుచిముఖి యిట్టట్టు పలుకఁ గొంకి నలువంకలుఁ బాఱఁ జూచుటయు నాచూపు వెంటనె శంబరాంతకుచూపు దీపితైకాంతకాంక్షం బగుచుం బరఁగినఁ బరిజన సమానంబుగా మాననీయులు నాయన యున్నచోటికిఁ గడు నెడ గలుగఁ దొలంగి చని రంత నంతఁ గంతు నభివీక్షించి యంచచెలువ చెలువంపుఁజెలువు గులుకుకలికి పలుకులకలకలత్వంబు వీనుల కపూర్వపర్వం బగుచుఁ బర్వుచుండ నిట్లనియె. ౫౧.

క. వినవయ్య వజ్రనాభుం। డనియెడు నొక దైత్యుఁ జంప యత్నము సతతం
బును నడచుచున్నయది బహు। దినములనుండియును హరికి దేవేంద్రునకున్. ౫౨.

క. తమకంటె మున్ను వాఁడే। తమమీఁదట నేమి కీడు దలఁచునొ యనుచున్
మము వారు వేగు పంపఁగ। నమరాహితుపీటి కిప్పు డరిగెద మనఘా. ౫౩.

వ. అనిన విని యతండు. ౫౪.

క. కటకట మనవా రిది దు। ర్ఘటముగఁ గొని యెంతచింత గావించెద రె
ప్పటి కింక నేను మే మెంతటిపగయును దీర్ప లేమె తమయాజ్ఞపనన్. ౫౫.

క. అకట తమమహిమ తా రెఱుఁ|గకయో మతి యేలా తెగరు గాక మరుత్కం
టకుఁ బీఁచ మడంపనె న| న్నొకనినె పంపినను దమనియోగముబలిమిన్. ౪౬

వ. అనుడు శుచిముఖి మెచ్చు నచ్చెరువు నిరవుకొన నతనిం జూచి యి ట్లనియె. ౪౭

చ. భీమరథరుండుఁ జక్రియును బెట్టుగ దీర్ఘవిచార మింత చే
యుదురఁట దైత్యుఁ డెంతబలియుండొ కదా యని కోఁచవాఱ కి
ట్లుదుటున వానిఁ ద్రుంతు నను నొక్కనిఁ బంపిన నంటి చాలదే
యిది నెరవైనబంటుతన మిట్టిది నీక తగుం గుమారకా. ౪౮

ఉ. కయ్యపువేడ్క రేఁచుకొని క్రమ్మెదుత మ్మెదిరించి యేమియున్
డయ్యక కొంతసేపు పెనుధాకను జేతుల కాఁటి నిల్చువాఁ
డెయ్యెడఁ బోటుబంటునకు నెంతయుఁ గౌతుకకారి గాఁడె నీ
వయ్యసురేంద్రుతోడియని కాన యొనర్పుట యుక్త మెన్నఁగన్. ౪౯

గీ. తమకుఁ దామె ప్రల్లదంబునఁ బనిలేని| కయ్యమునకుఁ జనరు గాని తగిన
దురము లైనఁ దివురుదురు తమయంతన|పిఱికికిండ లేనిబిరుదుమగలు. ౫౦

వ. అది యట్లుండె నింక నీప్రసంగంబు మున్ను వచ్చినతెఱంగును విన్నవించెద వినుము.

ఉ. ఇంతకమున్న వజ్రపురి కేగుచు నుందుదు మేము గావునన్
గాంతతరాంగి నద్దనుజకన్యక నే నొకనాఁడు గంటి శు
ద్ధాంతరసప్రకాండనముదంచితకేలిఁ జరించుచుండి త
త్ప్రాంతలతాగృహంబున వయస్యయుఁ దానును ముచ్చటాడఁగన్. ౫౧

క. తిర్యగ్వనితను నన్ను న|మర్యాదానందమగ్నమతిఁ జేసె మహా
శ్చర్యముగఁ దద్వధూసౌం|దర్యం బపు డేమి చెప్ప నలినాక్షునుతా. ౫౨

సీ. నెత్తమ్ము లనుచుఁ గ్రొన్నెల లంచు వటఫలశ్రీలంచు తాబేటిచిప్ప లనుచు
నమ్ములపొదు లంచు ననఁటికంబము లంచుఁ బులిన మంచును సుడిచెలువ మనుచు
హరిమధ్యమం బంచు హైమకుంభము లంచు నవమృణాళము లంచుఁ జివురు లంచ
మదనుశంఖ మటంచు మణిదర్పణము లంచుఁ బగడ మంచును దిలప్రసవ మనుచు
శఫరు లనుచు సింగిణు లంచుఁ జంద్రఖండ|మనుచు శ్రీకారము లటంచు నళు లటంచ
నిట్టివి గదయ్య చెప్పఁబోయిన నుపమలు|వీనిఁ దడవ సిగ్గొదవు నవ్వోలఁది నెంచి. ౫౩

గీ. చామరంబులు వెనుకకుఁ జనుట నీల|రత్నములు పూరిఁ గలుచుట భ్రమరక మని
తేఁటి బిడ్డ పేరిడుట యా తెఱవకురుల| కధికనీలిమ నోడి నూ హరితనూజ. ౫౪

క. అకలుషనీలిమ నాక|న్యకకచమున కోడి పాఱినవి యై తేఁటుల్
మకరందార్థము తిఱుచుగ| వికచము లగుపుష్పములకె వెదకుచు నేసున్. ౫౫

గీ. చంద్రభీతఘనధ్వాంతసంచయమున। కభయ మొసఁగి వేణీభరం బను నెపమునఁ
దనవెనుక వేసికొన్నది తరుణిమొగము। చంద్రుఁ గైకొనమి కిదియ సాక్షి గాదె.

క. కాంతతరఫాలసంజ్ఞిత। కంతువిజయలేఖపట్టికావిన్యస్తా
ద్యంతశ్రీకారము లన। నెంతయు నాయింతివీను లింపెసలారున్. ౧౮.

చ. తిలకము సంహితోర్ధ్వముఖతీక్ష్ణశరాగ్రము గాఁగ నాసికాం
చలవిలసత్ప్రికోష్ఠసుమసాయకముష్టిగృహీతమధ్యశా
ర్ఙలత యనన్ బొమల్ దనరఁగా నిరుఁగొమ్ముల ప్రేలువెల్లజ
ల్లులగతి నవ్వుడాలు పొదలున్ మదిరాక్షిమెఱుంగుఁజెక్కులన్. ౧౯.

ఉ. అంబురుహాక్షినాసిక నిజాన్వయశత్రువుఁ జంపకప్రసూ
నంబుఁ గరంబు గెల్చుట మనంబునఁ బెట్టి తదీయపార్శ్వయు
గ్మంబున నిత్యసేవకతఁ గ్రాలెడునీక్షణతారకాఖ్యరో
లంబకదంపతుల్ పెనువళావళి నెంతయు సంభ్రమించుచున్. ౨౦.

ఉ. బింబఫలోష్ఠికన్ను లనుబేడిసమీ లిరుదిక్కులన్ సమా
నంబుగఁ బర్వుచున్నశ్రుతినామసరోయుగశోభ లిట్టు వ
ట్టుఁ బిరువీఁకు సేయఁగఁ గడున్ దమి యెందుకుఁ గాక రెంటిమ
ధ్యంబునఁ బాఱెడిం బరువు లారయఁ జాపల మట్టిదే కదా. ౨౧.

గీ. కలయనాపాదమస్తకాంగములయందు। మించి పటలీలఁ దరళతోదంచిత మగు
యువతిలావణ్యమును గన్నుఁగవయనతను। దంటమీఁల టెక్కియమునఁ దనరుఁజాడ.

ఉ. ఎప్పుడు భక్తభావమున నింపలరన్ ద్విజరాజుపాదముల్
దప్పక సేవ చేయుసుకృతంబునఁ గాంచెఁ జకోరయుగ్మ మీ
యొప్పన నొప్పుఁ గన్ను లవి యోలిని గ్రోలినతేటవెన్నెలల్
చిప్పిలినట్లు మించు సతిలేనగవున్ ధళిధిగ్గుఁజూపులున్. ౨౩.

ఉ. సావరమాధురీస్పృహపనం బికమో శుకమో తదీయజి
హ్వావిలసత్సరస్వతి నుపాసన చేయుచు నగ్రభూమి నిం
పావహిలంగ జేర్చి యుపహారముగా నిడిపట్టిపల్లవం
బో విమలంపుబింబఫలమో యన వాతెఱ యొప్పు నింతికిన్. ౨౪.

క. మగువయధరంబు పగడముఁ। జిగురును బింబమును బంధుజీవకమును గ
ట్టిగ గెల్చి కన్నసత్కీ। ర్తిగతి న్నాసాగ్రమణిమరీచి వెలుంగున్. ౨౫.

గీ. మృదులపవనాహతి నొకింత గదలి యాడు
పల్లవముమాటువను దోఁచుమొల్లమొగ్గ

చాలుగతిఁ బల్కు బడి మోవిచాటునఁ గనఁ
బడుచు నింతిపల్వరుస కన్పట్టింతి పఱుచు. ౭౬.

క. చెలువపలు కమృతరసములు। గులుకుట పీనులకె కాదు కోమలదంతా
వళిరుచియును శీకరపుం। దెలినిగ్గునఁ గన్నులకును దెల్లమ చూడన్. ౭౭.

గీ. కనకకర్ణికాధారాళకాంతు లదికి। బాహులతికలు బిరుదునంపంగిదండ
లిరుఁగడల ద్రేల వైచినకరణిఁ బరఁగఁ। గంబువిజయము పచరించుఁ గాంతగళము.

క. ఖరకరకరభిన్నము లై। కర మెలమి వహించునరుణకమలంబులతోఁ
బురుడింపఁ దగునె గొజ్జఁగ। విరిరేకులబంతిగములు వెలఁదికరంబుల్. ౭౯.

గీ. జిలుఁగుఁబయ్యెద యనువలలోన నాచెల్వ। గుబ్బచనుఁగవ యనుకోకయుగళి
యొగయఁ బెనఁగురీతి నెసఁగుఁ ద్రేవలఁ జల। త్రివళిలీల మెఱుఁగుఁదరఁగ లడర.

గీ. చారుతరనాభి యనెడుగంభీరసరసిఁ। గడఁగి క్రీడించుమరునిశృంగారరసపుఁ
జిమ్మనపుఁగ్రోవిధారనాఁ జెన్నుమీఱుఁ। బడఁతినూగారు కన్నులపండు వగుచు.

చ. తనుతరరోమవల్లరికిఁ దా నిరువంకలఁ గల్గు లేదు నా
ననయము సూక్ష్మసూక్ష్మముగ సజ్జలజాననకౌను మించి లో
చనముల కింపొనర్చుఁ గడుసన్నపుఁగారు మెఱుంగుదీఁగె చ
క్కనినిడుబీటవాటి కనఁగాఁబడున ట్లతియత్నదృశ్యమై. ౮౨.

క. చనుఁగవ ద్రేఁగున గిటగిట। మను నెన్నడు మేమి యగునొ యనియెడిశంకన్
గనకపుఁగ ట్టిడినాఁడో। వనజాసనుఁ డనఁగ వనితవళు లిం పెనఁగున్. ౮౩.

గీ. నెన్నడిమిపేరిమింట నన్నెలఁత బొడ్డు। పొన్నవిరి నిక్కముగఁ జూచి చిన్నఁబోదు.
రభ్రకుసుమసౌరభసాధనార్థహేతు। వాశ్రయాసిద్ధ మనియెడియయ్య లెల్ల. ౮౪.

చ. సుకవులు క్రిందుమీఁ దరసి చూడక యీ డని యాడుకొన్న హా
టకకదళీవిలాస మకటా విపరీతము గాక సాటియే
యకలుషరామణీయకసమంచితకోమలతద్వధూరుల
క్ష్మికి సరిగావ యెంత తలక్రిం దయినన్ గరిరాజహస్తముల్. ౮౫.

గీ. రమణిజంఘులు శాలిగర్భములు హీర। దీప్తిజలపూర్తి నొప్పునందియలు మళ్ళు
వానిలోపలఁ జలువకై వచ్చియున్న। కచ్ఛపంబులఁ బోలి మీఁగాళ్ళు దనరు.

క. కెందామరలఁ జిగుళ్ళను। సౌందర్యశ్రీలఁ దమకు సరి గా వని యా
యిందుముఖిపాదములు నగుఁ। గందళదుజ్జ్వలనఖాంశుకైతవయుక్తిన్. ౮౭.

శా. శృంగగ్రాహికఁ జెప్ప వేఱె తెరవుల్ సిద్ధింపమింజేసి చి
త్రాంగశ్రీనిధి నవ్వధూమణిని స్థూలారుంధతిన్యాయమా

ర్గాంగీకారమునన్ వచించితిని జంద్రాద్యుపమ ల్యాచనా
భంగు ల్గాని యధన్యహ్రనగుణసౌభాగ్యంబు లాయంగముల్. ౧౮

ఉ. వెన్నెలతేటనిగ్గు నరవిందపుఁదేకుమృదుత్వముం బదా
ర్వన్నియజాళువాపసిఁడిరంగు మెఱుంగులధాళధళ్యమున్
గన్నియరూపుగాఁ గరువు గట్టి మనోజుఁడు పోఁతఁ బోయఁ బో
లు న్నెఱనేర్పుతో ననుట లోకులప ల్కది చాల దేమియున్. ౧౯

ఉ. ఏమ్మెయిఁ బ్రజ్ఞ మీఱ వచియించెద నన్ను వచింప లేన యా
కొమ్మబెడంగులోన నొకకోటితమాంశము నైన నంతమా
త్రమ్మ మదుక్తిశక్తి యన రా దతివాఙ్మహిమాఢ్య నేను మా
యమ్మ సరస్వతీసతి తనంతటిదానిఁగ నన్ను దిద్దుటన్. ౨౦

వ. అని తాను బ్రహ్మదేవుని రథవాహనం బైనసారంధరుం డనుహంసవంశావతంసుఁడు రగుటయుఁ దదీయసంబంధవశంబున నంబుజాసనురాణివాసంబునందు వాణి పెంపఁ బెరుఁగుటయుఁ దదనుగ్రహంబునం దనకు నఖిలవిద్యలుం గరతలామలకం బగుటయుం జెప్పి మన్ముఖంబు శబ్దసంస్కారపూతం బనుబుద్ధి నద్దేవియ నాకు శుచిముఖి యనుపే రిడియె నని యి ట్లనియె. ౨౧

చ. నలినజురాణివాన మొకనాఁడు ననుం దనచేతిప్రోదిరా
చిలుకను వాదుకుం గవిత చెప్పఁగఁ దా నియమించి యందు నా
పలుకులఁ గొంతవాసి గని భావమునం గడు మెచ్చుచు న్నఖాం
చలమున నాదుఱెక్క నులి చక్కఁగ దువ్వుచు గారవించుచున్. ౨౨

చ. ప్రబలము లైనకౌతుకకృపారసవత్సలతాదరంబులన్
శబలితచిత్త యై యపుడు నా కుపమాతిశయోక్తికామధే
నుబిరుద మిచ్చి తల్లిఖితనూపురము న్భువనైకమాత య
య్యబల మదంఘ్రిఁ దాఁ దొడిగె నాబిరుదం బిది చూడు మేర్పడన్. ౨౩

క. అని నిజనూపురగతవర్ణనికాయముఁ ద్రిప్పి చూపి నారాయణనం
దన యిట్టినాదుపలుకులకు నగమ్యము దనుజకన్యకోమ రూహింపన్. ౨౪

వ. ఆజగన్మోహనాంగిం జిత్రఫలకంబున వ్రాసి యైనం జూపెద నంటేని. ౨౫

క. ఏయంగకమును భావనఁ జేయక వ్రాయంగ రాదు చేసిన నానం
దాయత్తత మది చొక్కుఁ బరాయత్తపుబుద్ధిఁ జెలువ నలవియె వ్రాయన్. ౨౬

వ. అదియునుం గాక. ౨౭

క. అత్తరుణీమణిరూపముఁ। జిత్తరువున వ్రాయనేర్చు చేతులు నేనిన్
దత్తుల్యవనిత నెందే। నత్తొలువేలుపు సృజింపఁ డా తనసృష్టిన్. ౯౮.

గీ. అజుఁడె యొకప్రసంగమై చెప్ప వింటి న। కాంత యతనిసృష్టి గా కునికియు
నాదిశక్తి శివుమహాదేవి తనదైన। చిత్రమహిమచే సృజించుటయును. ౯౯.

క. విను మిపు డది సంస్కృతిపద। విని జెందెను మాటమాటవెంబడి నెందే
ననుభవభవసంస్కారం। బున కుద్బోధము ప్రసంగమున నగును గదా. ౧౦౦.

మ. దనుజేంద్రాంగన కంబికావరమహత్త్వస్ఫూర్తి నాలోకమో
హన జన్మించుట వింటి వెండియుఁ దదంగాలౌకికశ్రీప్రవ
ర్తన మూహించిన నట్లు రెంటికిఁ గడున్ దార్ఢ్యాణ మయ్యెన్ మనం
బున కిట్లిప్పుడు సంస్కృతం బయినయంభోజాతజాతోక్తియున్. ౧౦౧.

క. వినుము ప్రభావతి యన న। వ్వనితామణినామ మర్థవంత మ్మగుచున్
దనరారుచుండు ననయం। బును యదుకులకలశజలధిపూర్ణశశాంకా. ౧౦౨.

గీ. ఆప్రభావతి తనకల నగజ వచ్చి। వ్రాసి దయ నిచ్చె నని యొక్కరమ్యపురుషుఁ
జిత్రఫలకాభిలిఖితు నెచ్చెలియుఁ దానుఁ। గరము వేడుకఁ జూడ నేఁ గంటి ననఘ.

క. ఆకన్నప్రతిమసుద్దులు। మాకు మునుపు కలిమిఁజేసి మహనీయతదీ
యాకృతిపోలు పంతయు భవ। దాకృతిఁ గని యతఁ డితండ యనుకొంటి మొగిన్.

వ. అని పలికి మాకు నిక్కడ మిక్కిలిం దడయుట యుచితంబు గాదు పోయి వచ్చెద మనుప నవధరించితే యనుచుఁ దోడియంచలుం దాను నప్పులుఁగుచెలువ యుప్పరవీథి కెగసె నప్పు డమ్మరాళంబు లరాళంబులు గాక యాకాశభాగంబున గమనవేగంబునం దీఁగ సాఁగినబాగు మెఱయునిజగరుత్కనకరేఖామయూఖంబు లాఖండలారిదిక్కునకు నక్కజంపుఁ జెలమిం గొనలు వాఱి యుద్దీపించుప్రద్యుమ్నప్రతాపవైభవంబునుం బోలెఁ జాల నాలోకనీయంబు లగుచుండఁ దత్పరస్పరతదీయకీర్తిమూర్తివిశేషంబులో యన సోయగంబున మీఱి గగన మంతయుం గబళించుటకు నొక్కకడకు నొత్తుకొని పోవ బారలు చాఁచినచందంబున నిస్పందప్రసారితంబులైనతనూరుహంబులతోడం జూడ నొప్పారుచు నప్పటప్పటికి నవిరళధవళిమస్పర్థ నుభయపార్శ్వభాగపాండురబలాహకంబుల నహంకృతి పెక్కువ నొక్క పెట్ట కలహించుటకుం బిలుచుభంగి సంఘటిల్ల నుల్లసిల్లుపక్షయుగళవిక్షేపవ్యాపారంబులచేత నుద్యోగించుచు నొక్కొక్కయెడఁ బ్రడీనోడ్డీనసండీనయానభేదవినోదంబు లాచరించి రోదోంతరం బంతయు నెంతయుం గలయ మలయుతమయమలంపుఁ దెలిదళకుఁ జిలికి యది మలయుజంపుఁగలయంపి చెలువు నలవరింప నందుఁ గుందనంపు

రంగవల్లికామతల్లికలయుల్లాసంబు వెల్లి గొలుపుగురుదంతకాంతివల్లరులచేత నతి
శయిల్లుచు నొక్కొక్కచోట నొండొంటినందున సందర్శనీయంబు లగునభోవిభా
గంబులవలన నస్థానభానుసంభవానంభేదసంభృతసబలతావిలాసభాసురసురాపగా
ప్రవాహసందేహకందళనంబులకు ననుగుణం బయినపరపున నిడుపాఁజులు గట్టి
యిట్టట్టు చెదరక చదల నడచుచు వజ్రపురంబు చేరి తోంటియట్ల సకల
జలాశయంబుల విహరించుచుండె నందు శుచిముఖి కన్యాంతఃపురసహోవిహార
సమయంబుల. ౧౦౫.

సీ. జలఖేలదంగనాకలకలంబులకు మిక్కిలి దవ్వు వాఱక నిలిచి నిలిచి
పడఁతు లొక్క రొకళ్ళపైఁ జల్లుజలబిందు లొడలు సోఁకినఁ బోక యోర్చి యోర్చి
యోలలాటలతమిఁ నొండొరుఁ దఱుము చెల్వలధాక కులుకక మెలఁగి మెలఁగి
లీలావతీహస్తలీలాబ్జకేసరంబులకును బసి గొంచు మలసి మలసి.
క్రమముతోడ దనుజకన్యకాంతఃపుర। కాంతలకును బెదర కింత నంతఁ
జేరికలఁ జరించు టూహాధిఁగా నల। వాటు చేసికొనియెఁ బాటవమున. ౧౦౬.

శా. ప్రద్యుమ్నుండు ప్రభావతీరుచిరరూపబ్రహ్మముౕ హంసయో
షిద్యాథార్థ్యధురీణవాగుపనిషత్సిద్ధాంతమార్గానుసా
రోద్యత్ప్రజ్ఞను బల్మిఁ జుౕ మననసంయుక్తంబు గావించుచుౕ
హృద్యంబై యది యంతకంత కలరౕ నిల్పెం గడుం జిత్తముౕ. ౧౦౭.

సీ. కనఁ డొద్దనున్నవారిని వీరు వారని కనినఁ దదర్థావర్తనలు మఱచు
వినఁడు చెప్పినపల్కె వేమఱుఁ జెప్పక వినిన నే మే మంటి రనుచు నడుగుఁ
జనఁ డెత్తు లిడక మజ్జనముఖ్యవిధులకుఁ జనినఁ దబ్బిబ్బుగాఁ జలుపుఁ గ్రియలు
కొనఁడు నానాసేవకులసేవ లెవ్వియుఁ గొనిన వీడ్పాటుగాఁ బనులు పనుచు
శుచిముఖీవాక్యదర్పణస్ఫురితనిరుప। మానదనుజేంద్రకన్యకామణిమనోజ్ఞ
రూపరేఖావిలాసనంరూఢ మైన। యాత్మ మరలింప నేరక హరిసుతుండు. ౧౦౮.

ఉ. ఉద్యదపేక్ష పక్షివనితోక్తులవెంబడిఁ జంచరీకచం
ద్రాద్యుపమానశోభకు సహస్రగుణంబుగ హెచ్చఁ గేశవ
క్త్రాద్యఖిలాంగలక్ష్మి మది కందినయంతయునుౕ నయించి యా
హృద్యతరాంగిమూర్తిసొబ గెల్ల నొకింతగఁ జూచు నాత్మలోౕ. ౧౦౯.

చ. మది గొనినంతమేరయును మాన కతం డుపమానకోటియొ
ప్పిద మఖిలంబు నిట్లు గడుఁ బెక్కుమడుంగులుగాఁ దలంచి త

త్తనవయవత్వసుస్థితికిఁ దార్పఁగ నమ్మదిరాక్షిరూప మె
య్యది యదియే కనంబడియె నచ్చపుబుద్ధికి లే వగమ్యముల్. ౧౧౦.

సీ. ఆరూపు మదిఁ జాల హత్తించు హత్తించి యతివ యిట్టిది గాక యనుచు మెచ్చు
మెచ్చి కన్గొనుకోర్కె హెచ్చించు హెచ్చించి యంతమే లె ట్లబ్బు ననుచు వగచు
వగచి నిట్టూర్పులు నిగిడించు నిగిడించి తదవలోకము లేనిబ్రదుకు రోయు
రోసి దాని కుపాయ మాసించు నాసించి కలఁక నేమియు దొరకమికిఁ గుందుఁ
గుంది తలపోఁతలకు మదిఁ గొల్లవిడుచు। విడిచి దరిదాపు లేమిఁ బెన్వెతల మునుఁగు
మునిఁగి యెవ్వరు పిలిచినఁ గినియు మిగుల। హరినుతుండు ప్రభావతీవిరహవశత.

శా. ధీమంతుండు పటుప్రతాపనయమైత్రీనిత్యనమ్రీభవ
త్సామంతుండు సుకీర్తిమౌక్తికమణిస్రగ్భూషితాశావధూ
సీమంతుండు విపక్షమంత్రిముఖరాజీవప్రభోచ్చాటనా
హేమంతుండు నిజస్తవానుకలనాహృన్మంతుఁ డత్యంతమున్. ౧౧౨.

కం. అబ్జాంబావరుఁ డఖిలక।కుబ్జాంధవరమ్యకీర్తికుఁడు నలినీప
త్త్రాబ్జిందునమప్రకృతి। క్షుబ్ధధమయాత్మతత్త్వకోవిదుఁడు మహిన్. ౧౧౩.

తరల. కుముదబంధునిభుండు పింగళిగోకమంత్రి యశఃకథా
సమదనల్పనభుండు వైదికశాస్త్రసింధునిరంతర
ప్రమథనాత్తశుభుండు సంతతభక్తియుక్తి సమర్చిత
ప్రమథలోకవిభుండు విత్తనిరంకుశప్రతిభుం డిలన్. ౧౧౪.

గద్యము. ఇది నిఖిలసూరిలోకాంగీకారతరంగితకవిత్వవైభవ పింగళి
యమరనార్యతనూభవ సౌజన్యజేయ సూరయనామధేయ ప్రణీతం
బైనప్రభావతీప్రద్యుమ్నం బనుమహాప్రబంధంబునందు
ద్వితీయాశ్వాసము.

తృతీయాశ్వాసము.

క. శ్రీమద్భక్తివిశేష స్థేమా విశ్రాంతవిహితశివతత్త్వకథా
మీమాంసుఁడు పింగళియమరామాత్యవతంసుఁ డపరహంసుఁడు దీప్తిన్. ౧

వ. హరికుమారుం డొక్కనాఁ డేకాంతవర్తియు హస్తవిన్యస్తగండస్థలుండు నగుచు-
ని ట్లని తలపోయం దొడంగె. ౨

చ. కలుగు నొకో కనుంగవకుఁ గాంతఁ గనుంగొనుభాగ్య మెక్కడన్
గలిగెడుఁ దత్పురంబు చొరఁ గల్గియు దొడ్డఁట చొచ్చి చూడఁగాఁ
గలిగిన నవ్విలాసవతిఁ గౌఁగిటఁ జేర్పక యోర్చు టెట్లు నా
తలఁపుబడిం దదాత్మయును దార్కొన కె ట్లది సంఘటిల్లెడున్. ౩

చ. శుచిముఖిమాట యొం డరసి చూడఁగ నెంతయు నానపా టొన
ర్చుచు మదిఁ ద్రిప్పుచున్నయది చూడ్కికి నన్నె పోలువాని నా
రుచిరతరాంగి చిత్తగువురూపాకటిన్ రహిఁ జూడఁ జెప్పెఁ ద
ద్వచనముచొప్పు నేమినియతంబు నమాకృతు లెందుఁ గల్గవే. ౪

చ. ఇది పదిలంబుగా నడుగ కేనవు డక్కట కోర్కి దాఁచి వ
ట్టిదొరతనంపునీటు ప్రకటించితిఁ బాపపులజ్జ నన్ను నో
రదిమె ననాదరంబు తెఱఁ గై యది హంసికిఁ దోఁచెనేమొ ని
ల్వద మతి యించు కైన గరువ ల్చవి గానికథ ల్వచింతురే. ౫

ఉ. ఏ నొకయించు కంత మన సిచ్చినమాటలు పల్కకుండఁగాఁ
గాని మరాళి యద్దనుజకన్యక కై నను నొత్తి చూచి యే
మైన ననంగఁ బూను నని యాత్మకుఁ దోఁచుచు నున్న దిప్పు డా
చేని ప్రసంగముం దిగిచి యేల నుతించుఁ దదీయరూపమున్. ౬

మ. అటు గా కద్భుతరామణీయకగుణాఢ్యం బైనసద్వస్తువున్
బటువాచారసికు ల్వ్రిసంగ మయినన్ బారంబు ముట్టన్ రసో
త్కటతం జెప్పక మానఁ జాల రసపక్షం బొందు భావించినన్
ఘటియిల్లు న్వనితాంగవర్ణనకు నిక్కం బన్యథాసిద్ధియున్. ౭

చ. హరియును వాసవుండుఁ దను నంపినకార్యము హంసి తాన యై
ధరణికి డిగ్గి చెప్పి మఘుదగ్రమనస్స్థితిఁ గాంచు నెన్న నా

సురరిపుఁ జంప నన్నను పుసుద్దులు పుట్టఁగఁ బోలు నెల్లెడన్
సరసిజనేత్రుదక్షిణభుజంబవు నీ వని పల్కినందునన్. ౮.

ఉ. అన్నియు నేకవాక్యముగ నారయ నానలు పెంచుపక్షమే
యున్నది కొంత మించి యిది యోజన సేయఁగ నాదురూపె యా
కన్నియచేతిచిత్రఫలకంబున నున్నది యెవ్వ రట్టిచో
నన్ను నెఱింగి వ్రాయ ననినన్ శివ వ్రాయుట వింటిఁ జొప్పడన్. ౯.

సీ. శివ నన్నె వ్రాసి యిచ్చినపక్షమునను లేఖననిమిత్తము వేఱ కలుగు నొక్కొ
కలుగ దంతఃపురకన్య కిట్టిది భర్తృపరతఁ దక్క ఘటిల్లు టరుదు గాన
నది యట్లయైనను దదభీష్టయువపరీక్షామాత్రఫలకమై జాలు నొక్కొ
జాలి దీశ్వరి యిచ్చె నత్కృప నని బాల వేడ్కఁ జూచుటఁ జెప్ప వింటిఁ గాన
నిట్టిగతిఁ జెల్వ కుమ వెడ్డుపెట్టు నొక్కొ
పెట్ట దది దా సృజించినబిడ్డ గాన
బొం కగుచు నంత కిదియ త్రోపువడు నొక్కొ
పడ దజుఁడు చెప్పె నని వినఁబడియెఁ గాన. ౧౦.

చ. మును తనసృష్టి కామి నలుమోములవేలుపు చెప్ప వింటి నే
ననుచు మరాళి పల్క నపు డక్కట యే నడుగంగ లేన యే
మని ననుఁ దిట్టుకొందు నజుఁ డట్టిప్రసంగపువేళ నవ్వరా
ననకు విభుం డితం డతఁ డనన్ వినఁబడ్డది యేమి గల్గెనో. ౧౧.

ఉ. వావిరి నవ్విలాసవతివార్తలపట్టున నెన్ని యెన్ని ప్ర
శ్నావసరంబులైన నొకయర్థము నే నడుగంగ లేమి ని
చ్చావిముఖుం డితం డని ప్రసంగము వచ్చిన నూరకుండు నే
మో వరటాలలామ యిఁక ముద్దియసన్నిధి నేమి సేయుదున్. ౧౨.

ఉ. పోవు నొకో సరోజముఖిపొంతకు నిం కొకమాటు హంసి దా
నావలనం దదిష్టవచనం బొకటేన్ గొనిపోవఁ గానమిన్
బోవుట నిష్ఫలం బనుచుఁ బోకయె మానునొ కాక పోవునో
దైవతకార్యభారమును దద్వశమైనది కొంత గల్గినన్. ౧౩.

క. తరుణికడ కంచ యేగతి। నరిగిన నాన గల దది మహామతి నాయం
తరగతిఁ గనదే వినదే। ధర నప్రతిషిద్ధ మనుమతం భవతి యనన్. ౧౪.

క. ఏపనియు లేక యుండిన। నాపడఁతుకఁ జూడఁ జనక హంసి నిలువ నె
ట్లోపెడును దానిఁ జూచినఁ। జూపులకును వశమె తిరుగఁ జూడక యుండన్. ౧౫.

క. అని భావనాబలంబున। మనమున ఘటికించి మగువమగువమధురాకృతి య
క్కనునం జేర్పం గడంగి తత్తఱమునం। గానక వెగడు పడుచుం బొదలు విరాళిన్.

వ. ప్రొద్దు గడపుట తద్దయు భరం బగుడు నుద్యానంబునకుం జనియె నప్పుడు. ౧౯.

సీ. నిబిడంపుజిగితోడ నిండుపూగుత్తులు బిగువుపాలిండ్లయొప్పిదము నెరప
నునుఁగెంపు గ్రక్కు నూతనపల్లవంబులు కరతలంబులసోయగంబుఁ దెలుప
నెలమిఁ బర్వెడునట్టియెలదీఁగియలసొంపు సుకుమారబాహువిస్ఫురణ జరపఁ
గడుఁ బేరెములువాఱు గండుఁదుమ్మెదచాలు కడకంటిచూపులబెడఁగు నడప
విమలతెలిడాలు చిఱునవ్వుసిరులఁ జిలుక। మధురసపునిగ్గు లావణ్యమహిమ గులుక
వతనిచూడ్కికిఁ జూడ నుద్యానభాగ।మంతయుఁ బ్రభావతీమయం బగుచుఁ దోఁచె.

గీ. యువతిపై విరాళి యొక్కింత మఱతునో। యనుచు నాన నేగి యచట నతఁడు
మఱచెఁ దదితరంబు నెఱయంగ నిది సుమీ। యొకటి గోర వేఱొకటి యగుట.

వ. అతం డివ్విధంబునం బ్రభావతీవిభ్రమభ్రమవశంబున లతలతఁ దప్పకుండఁ గదియం
జనుచు. ౨౦.

సీ. తరుణికెంగేలంచుఁ దమిఁ బట్టి కటకటా చిగురాకె యిది యంచుఁ జిన్నవోయి
వెలఁదిపాలిండ్లంచు వెన నంటి చెల్లఁబో పూఁగుత్తులే యంచుఁ బొలుపు దఱిగి
చెలువపయ్యెద యంచుఁ జేసాఁచి యయ్యో పరాగోదయమె యంచు రహి దొఱంగి
రమణివేనలి యంచు రతికాంక్ష నొడిసి హా తేఁటిమొత్తమె యంచుఁ దెల్లఁబాఱి

యకట యనిమిత్తకృపఁ దాన యడుగుడెంచి
హితవు నెరపెడిహంసితో హృదయ మిచ్చి
పలుకనికృతఘ్నునకు నాకుఁ బ్రాప్త మగునె
యట్టియువతిపొం దనుచుఁ దా నాత్మఁ గుందు. ౨౧.

వ. అంత నంతర్గతంబున. ౨౨.

గీ. ఉవిద నాకుఁ బ్రాపించు టెటుండ నిమ్ము। హంసి యిఁక నొకమఱి చూడ నబ్బునేని
నాదుకన్నులు కన్నులెన్నంగ నేన। యగ్రగణ్యుండ ధన్యాత్ములందు నెల్ల. ౨౩.

గీ. వచ్చునొకొ సురారివార్త చెప్పఁగఁ దాను। వచ్చి కడలఁ బోక యిచ్చుటకిని
దెచ్చునొకొ ప్రభావతీక్షేమవృత్తాంత।మాత్ర మయిన నంచమగువ నాకు. ౨౪.

చ. వినుకలిచేత నే విరహవేదన నామది నింత వర్ధిలెన్
గనుకలి నిట్లు చిత్రఫలకంబునఁ గాంచినయింతి నెమ్మనం
బునఁ గడు నింత కెంత పరిపూర్తి వహించునొ యెంత నొచ్చునో
ఘన మని వింటిఁ జిత్తరువుఁ గన్గొను ప్రేమరయు నేమి సేయుదున్. ౨౫.

గీ. అందుమీఁద హంసి యరిగి నాతోడఁ దా। మాట లాడుటయును మద్విధంబుఁ
దెలుప నాస లేమి దలపోసి యెట్లైనొ। చెలువ యకట యేమి సేయువాఁడ. ౨౬.

మత్తకోకిల. అంచతొయ్యలి దేవతాపతియానచొప్పానరించి యే
తెంచు టెన్నఁడు దానిచేత మదీయహృద్గతిఁ జెప్పి యేఁ
బంచు టెన్నఁడు గావున న్వేసఁ బత్రికక్ లిఖియించి యా
యంచ కిప్పుడు పంచెద న్సతి కంత దెల్పెడు నట్లుగాక్. ౨౭.

వ. అని తలంచి యాక్షణంబ శుచిముఖిపేర లేఖ వ్రాసి యిది గొంపోవువా రెవ్వ రని
నివ్వటిల్లెడుచింత నంతరంగంబు గలంగ నుద్యానమధ్యంబునకుం గ్రమ్మఱ నరుగుదెంచి
యత్తఱి నత్తరంబు చనువాని నెల్ల నుద్దేశించి తద్దయు దుర్దమం బైనవిరహార్తికతన
వార్తాహరణయోగ్యాయోగ్యవివేకంబు లేక యి ట్లనియె. ౨౮.

సీ. కృప నెఱిఁగింపరే కీరోత్తములార వజ్రపురికిఁ బోవువారె మీరు
సదనుగ్రహమునఁ దుమ్మెదలార చెప్పరే వజ్రపురికిఁ బోవువారె మీరు
కరుణతో వినిపింపఁ గదరె కోయిలలార వజ్రపురికిఁ బోవువారె మీరు
తెలుపరే దయఁ జూచి మలయవాయువులార వజ్రపురికిఁ బోవువారె మీరు
చలువ లొసఁగెడుమేఘరాజంబులార। యమలపక్షత నొప్పురాయంచలార
నిలిచి నామాటలకు మాఱు పలుకరయ్య। వజ్రపురికిని బోయెడువారె మీరు. ౨౯.

క. అని పలుకుచున్నసమయంబున నొకశుక మభ్రమార్గమున నేగుచు నా
తనిదీనాలాపంబులు। విని కారుణ్యమున నిలిచి విస్ఫుటఫణితిన్. ౩౦.

గీ. ఏను వజ్రపురికి నేగెడుదాన నావలనఁ గార్య మేమి కలదు నీకుఁ
దెలుపు మొకటిరెండుపలుకుల ముగియఁగా। ననుచుఁ బలుకుటయును యాదవుండు.

సీ. ఓపక్షివర విను మాపురి శుచిముఖి యనుపేరియొక రాజహంసి యుండు
నది యున్నచోటు నీ వరసి యీపత్రిక యందింపవలయు మత్ప్రార్థనమున
నన విని యాచిల్క యట్ల చేసెద నహోయంబు పోయెద మాట లాడ నాకు
లే దవకాశంబు లేశమాత్రంబును నాదుపక్షంబులనడుమ లేఖ
యొరుల కెఱుకపడక యుండునట్లుగఁ గట్టు। మతిరయంబుతోడ ననుచు నతని
దండ కరిగి నిలిచెఁ దడయ కాతఁడు నట్లు। చేసె నదియుఁ జనియె శీఘ్రగతిని.

వ. అంతకు మున్న శుచిముఖియును నుచితప్రకారంబున నట్లు తనబలఁగంబునుం దా
నును దానవాంతఃపురకామినీసమీపసంచారపరిచయంబు సంపాదించుకొనుచుఁ
గ్రమంబునం బ్రభావతితోడిచెలిమి గలిగించుకొనుటకుం దఱి వేచి యుండుఁ
గావున నది గనిపెట్టుకొని యుండ నొక్కనాఁ డక్కలకంఠి తోంటినరసీపరిసర

బునం దమందకందర్పతాపశమనార్థంబుగ రాగవల్లరి యను నెచ్చెలియుం దానును వచ్చి వనవిహారంబు సలిపె నప్పుడు. ౩౩.

సీ. అతివమందస్మితద్యుతిప్రసాదంబున విరులపాండిమ యభివృద్ధి గాంచె
నతికటాక్షశ్రీలసాహాయ్యకమునఁ దుమ్మెదపిండుచెలువ మభ్యుదయ మొందె
జలజాక్షికరతలచ్ఛవియనుగ్రహమునఁ జివురుఁగెంజాయ పుష్టిని వహించెఁ
దరుణినిశ్వాసగంధముప్రోది మలయవాయువుల సౌరభ్యవైభవము చెందె
నవి లతాంగికిఁ దోడ్తోన యార్తిఁ బెనఁచెఁ। బాటిలదె రజోమాలిన్యపల్లవత్వ
చాపలంబుల కాధార మై పరఁగెడు। వారికిని మే లొనర్చినవారి కెగ్గు. ౩౪.

సీ. విరహిరక్తముతోడిమరువిబల్లెము లన నెల్లెడ విలసిల్లుపల్లవములుఁ
బాంథమేదస్స్నిగ్ధహరితకామాస్త్రాళి నా నొప్పునరసప్రసూనములును
భావజామిడివింటఁ బాఱునీలపుగుండ్లభంగిఁ జరించుపుష్పంధయములుఁ
జేతోజబలసముద్ధూతధూళి యనంగ రాజిల్లుసుమనఃపరాగములును
వనమసాయకజయబిరుదావళిని। పాంథవరవందిజనఘనార్భటి యనంగఁ
గడు విజృంభించుశుకపికకలకలములు। నెలఁతకును గుండెదిగులు జనింపఁ జేసె.

వ. ఇవ్విధంబున నయ్యింతి తంతన్యమానకంతుసంతాప యగుచు రాగవల్లరిం జూచి యి ట్లనియె. ౩౫.

మ. అకటా యిట్టిది ప్రొద్దు పుచ్చుట కుపాయంబే విరోధంబ కా
క కడుం జాలు వనాంతఖేలన మిఁకం గస్తూరి మత్ప్రాణనా
యకురూపంబును జూచు చుండుటయె మే లామీఁద భావ్యర్థ మం
బిక యొక్కెట్టి యెఱుంగుఁ దత్ఫలకమున్ బింబోష్ఠి తెవే వెసన్. ౩౬.

వ. అని తెప్పించి యప్పలకయందు నాత్మసంకల్పవాసనావిశేషవశంబున ననేకవిధ శృంగారభావచేష్టావిశిష్టతం గనుపట్టునట్టిలిఖితరూపయదుకులప్రదీపు నెదుట నుండియుం గ్రేడించియు నిర్నిమేష యయ్యు నిమీలితాక్ష యయ్యుం గొంతతడ వనేక భావంబు లావహిల్లం జూచి చూచి. ౩౭.

చ. అనయముఁ దృష్టి గావలయు నంచు నజస్రము నెంత చూచినన్
గనుఁగవ కంతకంతకును గాటముగా నొకవింతవింతయిం
పు నెరపు చున్నసుం దరలి పోవఁగ నీ దిఁక నోర్వఁ జాల నే
ననుచు రసోద్ధతిం గదియ నక్కునఁ జేర్చె నిజేశురూపమున్. ౩౮.

గీ. చేర్చి యొక్కింతతడవు నిశ్చేష్ట యగుచుఁ
జొక్కి కనుఁగవ యరమోడ్చి శోభనాంగి

యంతఁ జిత్రరూపత మదియందుఁ దోఁపఁ
గ్రమ్మఱఁగఁ బుచ్చి కనుఁగొంచుఁ గాంక్ష లడర. ౪౦.

ఉ. ఇట్టిమనోహరాంగుఁ డొకఁ డెం దయినం గలఁడేని గల్గియుం
గట్టిగ నా కతండు బిగికాఁగిటఁ జేర్పఁగ నబ్బునేని నే
నిట్టటు గొంచిన న్వెడక యిష్టవిహారము లెల్లఁ గాంక్షఁ జే
పట్టి యొనర్పునేని రసభావము లెట్టివి యొక్కొ యత్తఱిన్. ౪౧.

క. అని యువ్విళ్లూరుచు మది। ననయముఁ దలపోయు నుస్సు రనుఁ గాంతాళం
బునఁ బొరలు నిట్లు విరహం।బున కోర్వక యవ్వధూటి బోటిం బలికెన్. ౪౨.

క. ఉమసేవ యేను సలిపెదు। నెమయంబునఁ గర్తృకర్మసాధనవైగు
ణ్యము లేమి గల్గెనో యి।ట్లమితవ్యథఁ దెచ్చి పెట్టె నాయమ నాకున్. ౪౩.

క. ఇటు గాక లోకముల నిం।తటి చెలువుఁడు గలఁడె గలిగినను నుబ్బది యి
చ్చట నచ్చటఁ గలఁ డని యొ।క్కట నన్నిట్లేచు టంబకరుణ తెఱంగే. ౪౪.

సీ. అని పల్కుపలుకు లాయవసరంబునఁ దత్సమీపంబునం దనరూపగతిని
శుచిముఖి సంచరించుచు విని యిత్తన్వి చిత్తంబు వడసి యేఁ జెలిమికలిమి
హత్తించుకొనుటకు ననుగుణం బగువేళ యిది యటంచు నూహించి మదిని
దగునుపాయంబు వితర్కించి యపుడు యదృచ్ఛనపోలె నా తెఱవయెదుట
నడ్డముగ నల్లనల్లన యరుగుచు నవి।మర్శదృష్టిని బలుమఱు మరలి మరలి
చిత్రఫలకంబువంక వీక్షించెఁ గొంత। సరిగఁ దచుదాఁక నొకవింతసరణి మీఱ. ౪౫.

క. అపు డమ్మరాళిచందం।బుపలక్షించుచుఁ గపోలయుగ్మము దరహా
సపుఁగాంతిఁ దనరఁగా నా।చపలేక్షణ తనదుప్రాణసఖి కిట్లనియెన్. ౪౬.

క. కఱకులపులుఁ గిది తా నే।మెఱుఁగునొకో తిరిగి తిరిగి యీఫలకముపైఁ
బరపెడుఁ జూడ్కుల నా నా।మెఱుఁగుంబోఁడికి మరాళి మృదుమధురోక్తిన్. ౪౭.

వ. ఇట్లనియె నోపడంతి నీపలికినట్లు మాయట్టితిర్యగ్జంతువు లేమియు నెఱుంగమి యథార్థంబ యైనను నేను నీచేతిచిత్రఫలకం బబ్రపడి చూచుటకుం గారణంబు వినుము మున్నొక్కచోట నొక్కపురుషుఁ జూచి తత్సమానరూపుని మఱి యెందునుం గానక యిప్పు డిందు నతనికైవడి దోఁచిన నిది తదీయరూపం బెఱింగి వ్రాసిన తెఱంగో యటు గాక యట్టివాఁడె వే ఱొక్కఁ డెక్కడ నైనం గలిగెనో యని యించుక విమర్శించి వీక్షించితి నన విని ప్రభావతి యద్భుతప్రమోదసందేహంబులు డెందంబునం గ్రందుకొనుచుఁ గంపళింప నప్పలుఁగుం దప్పక చూచి యిట్లనియె.

శా. ఏ మేమీ యిఁక నొక్కమాటు చెపుమా యీ పున్నరూ పిట్లయో
యే మైనం గలదో విభేద మిట ర మ్మోక్షింపు మింకన్ వచ
స్సామర్థ్యం బరయన్ మహాత్మ వని యస్మద్బుద్ధికిం దోఁచె దా
హా మాభావము గాన లేవె మదిలో హంసీ భయం బేటికిన్. ౪౯.

వ. అనిన శుచి మదిరాక్షి నీక్షించి యి ట్లనియె. ౫౦.

క. నీ వనినయట్ల యేను భ। యావహులను గానివారి నాకృతిన కనం
గా వలఁతి నైనఁ బిలువక। యే వెఱ్ఱినె చేర నిరువు రేకతమాడన్. ౫౧.

వ. అనిన వెఱఁగంది యాయిందుముఖి సఖియునుం దానును నొండొరులమొగంబులు
చూచి నగుచుఁ జెవులకుం జవులు మిగుల నలవరించుగులుకు టెలుంగు గలకలికి
పలుకులకె వలచి మొలచుకుతుకంబున నతివశంవదహృదయ లై తమ కిద్దఱకుం
దాని పెద్దబుద్ధులు సుద్దులు ముద్దు రప్పించుచుం దద్దయు నుద్దీపితరాగంబు లగుచుండ
రాగవల్లరి యాగఱుపతనంబులాగు లేగరితలందును మున్ను కన్నవిన్నయవియె
దీనికఱదు లెంత యరుదులు చూచితే యంచు నాయంచపై నాదరాహ్లాదమేదుర
నిరీక్షణంబుల నీక్షించి యోపక్షికులభూషణంబ నీభాషణంబు నిక్కంబ మిక్కిలి
వక్కఱ పడి వేఁడక ప్రౌఢ లగుగఱువ లిరువు రేకాంతమాడుచోటి కేటికిఁ బో
యెద రిది యట్లు గాదు గదా యేమొక్క సందియంబు నివర్తించుకొనం గోరి యిత్తఱి
నత్యంతప్రార్థనంబు గావించు చున్నవారము గావున నీకన్నయప్పురుషునియొప్పు
నిప్పలుకపై వ్రాసినరూపంబుచొప్పు నొక్కటి యగునో కాదో యీపండకు వచ్చి
నిచ్చలంబుగాఁ జూచి నిశ్చయించి చెప్పు మిప్పుడుచు నేము నిట్టివాఁ డెందును
లేఁడు కలఁ డనువివాదంబునం బన్నిదంబు చఱచినవారము. ౫౨.

క. అనుటయుఁ బందెముకొఱకై। నను వే ఱొకపనికి నైన నా కది తెలియం
బని గలదె మీకు నాచే। వినవలసినయర్థ మరసి వివరింతుఁ దగన్. ౫౩.

గీ. అనుచు శుచిముఖి తనమాట కాపడంతు। లీక్షితాన్యోన్యవదన లై యెంతదూర
మరుగుచున్నది దీనివాక్యాశయ మని। మిగుల వెఱఁగందఁ గొంత చేరువకుఁ బోయి.

క. నవిమర్శదృష్టి నాటిక। కవిధాన మొకింత నడపి కడుఁ బదిలముగా
వివరింప నతనిరూపమ। యవు నౌ నిది యిందు సందియము లే దనియెన్. ౫౪.

చ. అనుటయు రాగవల్లరి మహత్తరమోదవిశేషసంభ్రమం
బునఁ బఱతెంచి యప్పులుఁగుముద్దియఁ దద్దయు ముద్దుగారవం
బును జిగురొత్త నెత్తుకొని పోయి ప్రభావతిదండఁ బెట్టి యొ
య్యనఁ గొనగోళ్ళఁ దత్తనురుహంబులు దువ్వుచుఁ గూర్మి ని ట్లనున్. ౫౫.

ఉ. అంచవు గావు నీవు నను సారసి ప్రోవఁగ మూర్తిమత్త్వముం
గాంచినభాగ్యదేవతవు గాని మనుక్తి తెఱంగు నేఁడు గ
ల్పించితి వేజగంబునను లేఁ డిటువంటిమనోహరాంగకుం
డంచుఁ గలంచు నిజ్జలరుహాసన మానక నాదుచిత్తమున్. ౫౮.

వ. అనిన విని ప్రభావతి నిజవయస్యం జూచి. ౫౯.

గీ. రాగవల్లరి నీ వేల వేగిరించె। దింతమాత్రంబ చాలు నే యీప్సితార్థ
సిద్ధి కతనిలక్షణము లీచిత్రమూర్తి। యందు నే మైనఁ గల వేమొ యడుగవలయు.

వ. అనిన విని యాహంసి యాచిత్రరూపంబు నిరూపించి ప్రభావతి నుద్దేశించి
యిట్లనియె. ౬౦.

ఉ. ఆరయ నింక నే మడిగె దల్లవె యాతఁడు శంబరుం ద్రిలో
కారిని ద్రుంచునప్పటిప్రహారకిణంబు లురంబునందు నా
హా రతికంకణాంకములు నల్లవిగో మెడయందు వీరశృం
గారకళాఢ్యు నిట్లతని గట్టిగ నెవ్వ రెఱింగి వ్రాసిరో. ౬౧.

వ. ఈలక్షణకథనంబుచేత నతనినామజాత్యాదు లత్యంతప్రసిద్ధంబులు మీరు మీ
యంతనె యెఱింగెదరు గావలయు నంతఃపురవాసినులు గావున నెఱుంగరో యని
యెఱింగించెద నంటి నేని. ౬౨.

చ. ఎనయఁగ నెవ్వ రెంతమన సిచ్చి వచించిరి తాను వారితోఁ
బనుపడ నంతమాత్ర ప్రతిభాషణ మాడుట యుక్త మంద్రు మీ
కొనరఁగఁ బన్నిదంపుగెలుపోటలు దీర్పఁగ నిప్పు డేను జె
ప్పినదియు చాలు నింకఁ దలపెట్టుట చెల్లద యొక్కఁ డేమియున్. ౬౩.

గీ. నీవ కద ప్రభావతి యన నిన్ను మున్ను। తరుణి నేవింటి రాగవల్లరియె బోటి
పేరు నీ విపు డన వింటి మీ రిరువురు। నీ యెఱుక మఱచెదరు సూ పోయి వత్తు.

ఉత్సాహ. అనుచు గగనభాగమునకు నంచ యెగయఁ జూచినన్
దనుజకన్యకాలలామ తనదురెండుచేతుల
న్వినయ మొప్పఁ బొదుగఁ బట్టి వేనవేలభంగులన్
దనరఁ బ్రియము చెప్పుచును ముదం బెలర్ప నిట్లనున్. ౬౪.

సీ. నిద్దంపుఁబండువెన్నెల గాయు టెక్కులయొప్పు చూడఁగ నొక్కయుత్సవంబు
మెఱుఁగుఁదీఁగెలబాగు మించుపక్షాంతహాటకరేఖ లరయ నొండొకప్రియంబుఁ
గమనీయ మగుమహాగమనగాంభీర్యాదివిలసనం బీక్షింప వేఱె యింపు
మాధుర్యధుర్యకోమలవచనామృతం బనుభవింపఁగఁ గౌతుకాంతరంబుఁ

గలుగఁ జేయుచు నవ్విళ్ళు గొలుపునీదు।సంగతి యొకింత గని యెట్లు జాఱవిడుతు
నింక రాగవల్లరి పేరు నీవు నిజము। ననఁగ నీతో నొనర్తు నెయ్యంపుఁజెలిమి. ౧౬.
గీ. ప్రణయ మొప్ప మిగులఁ బ్రార్థించుచున్నట్టి। నన్ను ననుగ్రహించి నాదుచెలిమి
కొడఁబడంగవలయు నోహంసభామినీ। యనుచు వేఁడుకొనఁగ నంచ పలికె. ౧౭.
ఉ. ఇప్పుడు నీవు చెల్మికిని హేతువుగాఁగ గణించినట్టినా
యొప్పును గిప్పుఁ దా నెచట నుండు రహస్యవిచారశిష్యు మా
కెప్పుడు నీకుఁ దోఁచె నపు డింతయు రోసెదు దీనిచేత మీ
యిప్పటిమంతనంపుఁబని యేమఱ కంపుఁడు పోయి వచ్చెదన్. ౧౮.
వ. అనిన విని రాగవల్లరి హంసీమతల్లికం జూచి యి ట్లనియె. ౧౯.
క. పోయెదఁ బోయెద నం చి। ట్లోయంచలతల్లి యేల యూడ్డాడింపన్
మాయేకాంతపుఁబనికిని। నీయునికి విరోధిగాదు నిర్వాహకమ్మన్. ౨౦.
వ. ఇదే నిమిత్తంబుగా సఖ్యంబు గావలయు నని ప్రార్థించెదము గాని కేవలం బైన తావకరామణీయకంబునన కాదు నీదుపలుకుం దెరవులు పరికింప నిది నీవును దెలియుట విస్పష్టంబ యైనను శుద్ధాంతస్థితిదోషంబునం జేసి యే మయి యామాట మాటు పెట్టక గొబ్బునం జెప్ప నేర కున్నవారము చెప్పి వేఁడికొనక యేపనికిని నీవు చొరమి మొదలన పదిలంబుగాఁ దెలిపినదానవు గావున. ౨౧.
ఉ. వట్టిమఱుంగుఁ బెట్టి నుడువం బని లే దది యెల్ల భేరి జో
కొట్టుట కాక ని న్నెలువఁ గూడునె మాటల నీవు గంటిన
న్నట్టిశుభాంగుఁ డీరమణియాసల కాస్పద మిప్పు డాతని
న్నట్టిగ నన్వయాది కథనంబుగఁ దెల్పి యనుగ్రహింపవే. ౨౨.
గీ. ఇప్పు డిది చెప్ప కెడ సేయ టీలతాంగిఁ। బ్రాణసంకటపఱుచు టోపక్షిరమణి
కావునను గావవలయు శీఘ్రింబ చెప్పి। వెనుక నెఱిఁగింతు నీకు మావృత్త మెల్ల. ౨౩.
వ. అనిన శుచిముఖి వచనవక్రత చాలించి యి ట్లనియె. ౨౪.
ఉ. అంతిపురంబుకన్యలఁట యాత్మ దెఱం గభిధాప్రయుక్తి నో
క్కింతయు నేర్పరింపరఁట యిట్లన నిట్లని నాకు నాకె య
ర్థాంతరము ల్గడించుకొని యంజక యెట్లు యథావస్తుతు ల్పరిపం
చింతు నటంచు నుంటి నిఁకఁ జెప్పెద మీరలు గుట్టు దెల్పుటన్. ౨౫.
వ. అని పలికి ప్రభావతిం జూచి నీకు మనోహారి యైనయాపురుషరత్నంబు తెఱంగు విను మని యి ట్లనియె. ౨౬.
క. భారతవర్షమునందున్। ద్వారక యనుపురము గలదు తద్వర్ణన వా
ణీరమణునకైనను దుస్పార మపారము సమస్తసౌభాగ్యములన్. ౨౭.

గీ. ఏను డానిమహిమ నా నేర్చినంత వ । ర్ణింతుఁ గొంత యని తలంతు నేని
నీవు ప్రకృతయువకథావిలంబమునకు । నోర్వవేమొ యది యటుండనిమ్ము. ౭౮.

క. నా విని నీ కిది చెప్పం । గా వలయును యొందు మిగులఁ గతరాజవు నీ
వోవరటారత్నమ యని । యావనితలు నవ్వ నవ్విహగి యిట్లనియెన్. ౭౯.

ఉ. ఆనగరంబునన్ యదుకులాభరణం బగుమర్త్యజన్మము
న్బూనినసర్వభద్రపరిపూర్ణుఁడు కేశవుఁ డుండు నాథుఁడై
యానలినాక్షు షోడశసహస్రవధూప్రియయు మిక్కిలి న్గుణ
శ్రీ నలరించి యష్టమహిషీజను లెంతయు మించు రున్నతిన్. ౮౦.

గీ. అందు నగ్రగణ్యయై యొప్పు రుక్మిణీ । నామధేయ యొకతె యామగువకుఁ
బట్టి యొకఁడు గలఁడు ప్రద్యుమ్ననాముఁ డా । యనఘురూప మిది సుధాంశువదన.

ఉ. శౌర్యమయుం డతండు భుజసత్త్వనిధానము కాంతిరాశి గాం
భీర్యపుఁబ్రోక సత్కళలపెన్నని రూపము దాల్చినట్టియౌ
దార్యము పెక్కు లేటికి నుదాత్తగుణోదయ మాయపూర్వసౌం
దర్యత కెంత యొంత యుచితం బగు నంతయుఁ గల్గి శోభిలున్. ౮౨.

వ. అని చెప్పిన. ౮౩.

శా. సంతోషం బపు డాత్మఁ బిక్కటిలుచున్ సర్వాంకపం బై శరీ
రాంతర్భాగముఁ బట్టఁ జాలక నిలింపారాతిరాట్కన్య క
త్యంతంబు న్వికసిల్లఁ జేసె ముఖపద్మంబు న్బ్రిపాశిక్షుఁ ద
త్కాంతారత్న మొనర్చునట్టి మవహిత్థాయత్నము న్మీఱుచున్. ౮౪.

మ. ప్రమదం బొప్పఁగ రాగవల్లరియు నాపద్మాననం జూచి చి
త్రము నీ కిచ్చినదేవివాక్యమునకున్ దార్కాణగా నామజ
న్మములు న్వింటి గదమ్మ తద్వసతియున్ సంసిద్ధి యయ్యెం గదా
కమనీయం బగునీమరాళికృప నింక న్నాను మాందోళమున్. ౮౫.

వ. ఇమ్మరాళబాలికయాలాపచాతుర్యంబు చూడఁ గడమకార్యంబును సాధించి పెట్టునట్టిదిట్టతనంబు గానిపించుచున్నది మొదలనుండియు సకలకళల నడిసన్నఁ జనురులప్రోదిఁ బెరిఁగినది గాఁబోలు కాలిపెండెరంబు నొక్కటి గలిగి యున్నది యని తదక్షరంబు లీక్షించి చదువుకొని యాబిరుదంబునకు నరుధుపడి యాహంసివలనం దజ్జన్మనామవిద్యాభ్యాసాదులు విని మనంబునం గడు ముదం బందుచుం బ్రభావతిం జూచి యో చెలువ మనకోడవ లన్నియుం దీర్చుటకు శరణం బింక నిదియ కాని వే ఱొండు గాన మని పలికి యాపులుఁగుఁజెలువకుం దనచెలికత్తె

కలతెఱంగు సకలంబునుం జెప్పి తదాది గా నప్పటితుదకు ముదిత కొదవిన మదనా
వస్థ లెల్ల నవిస్తరంబుగా వినిపించి యింతకుం జెల్లంబుగ నీపల్లవాధరయాకారంబు
పరికించి చూడు మని యిట్లనియె. ౧౬.

సీ. సెలఁతముక్కఱయందు నీలంబు గాదు నూ తెలిదనుకౌస్తుభము త్రియము గాని
యువిదపుందిళ్ళ బాహుపురులు గావు నూ మిటి చూడ విడినయార్తి కలు గాని
నుదతిపాలిండ్లఁ గస్తురినల్పు గాదు నూ కనుదోయికాటుకకప్పు గాని
రమణికర్ణికల వజ్రపుదీప్తి గాదు నూ ప్రాఁగెంపుఁదునుకలరంగు గాని
యూర్పువేఁడిమిఁ గృశత బాష్పోదయమున। గండపాండిమఁ దత్తప్రికాసములను
గానఁబడియెడు నోవిహంగమపురంధ్రి।యింక నీచేత నున్న దీయింతిబ్రదుకు. ౧౭.

చ. అరయఁగఁ దల్లి కక్కఁచెలియంద్రకుఁ దక్కను గల్గినట్టిచు
ట్టరికమువారికి న్నెరయ డాఁచు రహస్యము లీనిజాంతర
స్మరవికృతిప్రవర్తనలమాటలు వీని వినంగ నాప్తవై
పరఁగెదు నెచ్చెలుల్ చెలికిఁ బ్రాణము లిచ్చిన నప్పు దీఱునే. ౧౮.

సీ. కావున నోహంసి నీ వెఱుంగనిసఖీధర్మంబు లేదు విద్వజ్జనంబు
పక్ష్యంబు నెంచును సాప్తపదీనంబుగాఁగ న ట్లొట వేగంబ యరిగి
యదుకుమారకునకు హృదయంగమముగ నీయతివసౌందర్యాదు లభినుతించి
యేతన్మనోరథం బీడేర్పవలయు నీ వని పల్కుటయును నాహంసరమణి
యతనివద్ద నీయంగనయంగకముల। చక్కఁదన మెల్ల నొక్కప్రసంగవశత
నేను మున్న వర్ణించినదానఁ దత్ప్రసంగ మెయ్యది యంటేని సకియ వినుము. ౧౯.

ఉ. ఏ నిట మున్ను నిష్వనరుహేక్షణఁ గన్గొని చన్నదాననై
యానరవర్యుఁ గాంచి యరుదైనతదాకృతిశోభ కెన్న జో
డైనది యీవిలాసవతియాకృతిచెల్వమ కావునం దలం
పైన వచింపఁగా వలసె నాతనివద్దఁ బ్రసక్తివెంబడిన్. ౨౦.

క. వచియించిన నాఁ గా దను। వచనం బపు డేమియు నుడువకయుండె నతం
డచలస్థితి నాకును నది।య చాలు నప్పటికి నేతదర్థ మెఱుఁగమిన్. ౨౧.

క. అన విని మనసు చివుక్కు।రు। మనఁగఁ బ్రభావతి వివర్ణ ముగువదనముతోఁ
గనుపట్టుదు నింతనె ముగి।సెనె కార్యం బేల యింత చింతిల ననుచున్. ౨౨.

వ. అద్దనుజరాజకన్యక నూరార్చి హంసి యిట్లనియె. ౨౩.

మ. అతివా నిన్ననిపించువేళఁ బ్రతివాక్యం బేమియు న్లేమిఁ ద
ద్రతికాంతున్ వెనఁ జెట్టుఁ బఱపు మని పంతం బాడుకో రాదు గా

నితగం దెచ్చెద నిశ్చలం బయినపూన్కి సిద్ధగంధర్వదై
వతదైత్యాదికులంబులం దొకని నెవ్వాని న్మదిం గోరినన్. ౯౪.

గీ. తాను జెప్పినవానిని మాని యితర।పురుషు నేఁ గోర సుమచిత్తమునకు రాదొ
యనవలదు భక్తపరతంత్ర కాభవాని। కరయ భివదిష్ట మెయ్యది యదియు ప్రియము.

వ. కావున సందిగ్ధఫలం బయినప్రద్యుమ్నవాంఛ విడిచి దేవదైత్యసిద్ధవిద్యాధర గంధర్వాదులందు నెవ్వాఁడు గావలయు నన్న నతని నతనుపావకప్రజ్వలనధాయ్యామంత్రాయమానం బయినతావకీనసౌందర్యసంపత్సహస్రతమభాగకథనమాత్రంబున నపాస్తధైర్యుం జేసి తెచ్చి నీకుఁ గింకరుం గావించెద నీ వించుకయు నీరామణీయకమహిమ యెఱుంగవు గాక యిది వినిన మదనవశంవదహృదయుండు గానివాఁడునుం గలండె యదుకుమారుం డొక్కరుండ యనుపమేయరూపలావణ్యగర్వంబునం గన్ను గానకున్నవాఁడు గావలయు నతం డట్ల యుండనిమ్ము తత్సమానులన రాదు గాని నానాభువనసంచారిణి నైననాకు నక్కడక్కడ మిక్కిలిం జక్కని కొమరుఁబ్రాయంపుఁగొమరు లెంద రెందఱైనం గనంబడుదురు వారల నందఱ లిఖించి తేవలసి వచ్చినం దెచ్చెద నిచ్చకు మెచ్చువచ్చినవాని వరియింపు మనిన నమ్మాటలు పెడచెవులం బెట్టి యొక్కింతతడవు చింతించి కటకటంబడుచుఁ బ్రభావతి యిట్లనియె. ౯౫.

మ. చిరకాలంబునఁబట్టి యేను మదిఁ గాంక్షింపం బ్రియోదంత మి
ట్లరుదార న్వినిపించి ప్రాణసఖి వై హంసీ తుదన్ యుక్తమే
విరసం బైనవచఃప్రపంచనముచే వేషంగ నిందాఁక ని
న్సరసత్వంబునఁ బ్రౌఢ వంచు మదిలోఁ జాలంగ నే నమ్మితిన్. ౯౬.

గీ. వజ్రనాభుండు మును స్వయంవరపువిధికి। నను నియోగించి దేవగంధర్వసిద్ధ
యక్షవిద్యాధరాదుల నసురవరుల। విశదముగ వ్రాసి చూపించె వేఱువేఱ. ౯౭.

క. వారలలో నెవ్వానిం। గోరెదునందాఁక లేదు కొలుపద యుల్లం
బారసి చూడఁగ నైనను। బ్రారబ్ధం బెట్టు లున్నయదియొ యెఱుంగన్. ౯౮.

చ. జనకుఁడు నప్పు డీసకలసద్గుణపూర్ణుని వ్రాసి చూప నా
కనుపఁడు వ్రాయునంతటినమర్థులు లేమినొ తా నెఱుంగఁడో
మనుజుఁ డటంచుఁ గైకొనఁడొ మత్కులవైరితనూజుఁ డంచు మా
నెనొ యెఱుఁగన్ సురారికులనిర్మథనుం డని విందుఁ గేశవున్. ౧౦౦.

చ. అది తలపోసి కుందఁ దగునా యదునందనునందు నున్న నా
మది తెలుఁగున్ జగజ్జననిమాటలుఁ జెప్పఁగ వించు శంక చే

సెపు పురుషాంతరానుమతి చేకుఱునో యని నీకు నింక నా
హృదయములోఁతు గానఁబడ దే నెఱిఁగింతుఁ బ్రతిజ్ఞ యొం డిఁకన్. ౧౦౧.

క. విను ప్రద్యుమ్నుని దక్కన్। మనమున నే నొరు వరించుమాట విడువు మా
ఘనుఁ డొల్ల కున్నఁ జెందుదు। మనసిజశిఖిఁ దనువు ద్రేల్చి మఱునటిమేనన్. ౧౦౨.

ఉ. ఈతుద్ధపక్షమే మదికి నిప్పుడు నిశ్చిత మె ట్లటన్న ము
న్నాతఁడు వించు నాకథల కట్టిటు పల్కమి గాక తద్గళ
ద్యోతితకంకణాంక యగుతొయ్యలి నొక్కతెఁ గల్గఁ జెప్పి తీ
పేతప మాచరించె నొకో యిందుల కారతి ప్రాగ్భవంబునన్. ౧౦౩.

వ. అని తదీయం బయినసతీవ్రాల్లభ్యంబునకు ముచ్చట పడుచు నొక్కింత తలపోసి.

సీ. ఆరతికిఁ గరంబు లైతిరే నవ్విభుఁ గౌఁగిలింపఁగ నబ్బుఁ గరములార
యాయింతికిఁ గుచంబు లైతిరే నతనివక్షోనిపీడన మబ్బుఁ గుచములార
యాలతాంగికిఁ జెక్కు లైతిరే నారమ్యశీలుచుంబన మబ్బుఁ జెక్కులార
యానెలంతకు వీను లైతిరే నాకళావిదుమంతనము లబ్బు వీనులార
యట్లుగా నోచ కేల నాకైతి రకట। యని నిజావయవంబుల కాత్మ వగుచు
భాల్యమునఁ దన్ను రమణ సౌభాగ్యకలిత। యనినసాముద్రికులమాట లరసి తిట్టు.

వ. ఇవ్విధంబునం బెద్దయుం బ్రొద్దు విరహవేదనాదోదూయమానమానస యగుచు
నుండి యంతట శుచిముఖిం జూచి యి ట్లనియె. ౧౦౪.

సీ. ఓహంసి నిన్ను నే నొక్కటి తుదమాట యడిగెద నీహృదయంబునందుఁ
గలయట్లు చెప్పుమీ కల్ల లాడిన నీకు నాతోడు నమ్ము ప్రాణసఖి వీవు
తడయక ప్రద్యుమ్నుకడ కింక నొకమాఱు పోయి దుస్సర మైననాయవస్థ
చెప్పి చేరికఁ గొంత చేయ వచ్చునో రాదో యీదురాశాపాశ మెందుఁ దెగవి
బంధ మై ప్రాణముల వెలువడఁగ నీక। యాఁగి పెంచెడు మదనాగ్ని నవారహంబు
నీవు చని యవుగాములు నిశ్చయించి। యాశఁ దెగఁగోయు మదియ మత్ప్రాణరక్ష.

వ. అనుటయు నాతరుణికిం గలహారితనయవరణానురాగం బెవ్వారికి నవారణీయం
బనియును నింక నియ్యాస చెడకుండ నిర్వహింపక తడసివం గడు నెడరు వాటిల్లఁ
గార్యంబు దప్పు ననియు నిశ్చయించి యంచ యి ట్లనియె. ౧౦౫.

చ. మదితమిఁ జూడఁ గొన్ని వెడమాటలు పల్కితి నీవు నమ్ము మే
నిటు భవదీయఁ దెత్తు నపు డేమి పరాకున మాఱు పల్కఁడో
సుదతి యెఱుంగఁ గాని యిఁకఁ జూడుము తావకరూపవైభవా
భ్యుదయమువిన్కలిన్ బ్రియము పూని యతండు విరాళిఁ గుందెడున్. ౧౦౬.

వ. దీనికి నిమిత్తంబును దైవనియమంబు గల దది విను మెఱింగించెద. ౧౦౭.

గీ. బ్రహ్మకును సరస్వతికిని బ్రణయకలహ। మయ్యె మును పాక్కనాఁ డపు డబ్జభవుఁడు
తద్విరహపీడ సైరింపఁ దరము గాక। వాణిఁ దేర్పఁ దగాప్తు లెవ్వారొ యనుచు.

క. అరసి నను బిలిపించెను। శారదకడ నప్పు డేను సరసక్రీడా
చారసచివత్వమున సం। చారముఁ గావించు చునికిఁ జంద్రనిభాస్యా. ౧౧౧.

వ. అట్లు పిలిపించి నన్నుం దనపాలఁతిపాలయలుకం దీర్చుటకుఁ బనుపుచున్నండి యుద్దేశి
సుద్దేశించి. ౧౧౨.

సీ. నీసుప్రసాదసన్నిధిమహత్త్వము సుమీ నిగమరాశి ముఖస్థ మగుట నాకు
నీవిలాసముచర్చికావిశేషము సుమీ సంగీతసాహిత్యసౌరభంబు
నీకటాక్ష శ్రీవిపాక భేదము సుమీ వేణువీణాదులరాణ లెల్ల
నీ వనుగ్రహలీలఁ గావించుటన సుమీ యఖిలలోకవ్యవహారసిద్ధి
కావున నొకింత రోవాణి నీ వలిగిన। నొకవినోదంబు నొదవ దే నోర్చు టెట్లు
విరహ మేకాంతదాస్యకింకరునియందుఁ। గరుణ లే కింతతప వలుగంగఁ దగునె.

క. అని యేఁ దనుఁ గడుఁ దూఱితి।నని మత్ప్రియకడకు నేగి హంసి పలుకుమీ
యనుచు నపు డంత రంతకుఁ। దనరుమనోజార్తిఁ గరముఁ దప్తుం డగుచున్. ౧౧౪.

గీ. ఏలరా మన్మథుఁడ నన్ను నింత యేచ। నేమి మేలు రానున్నవి యిట్టిపాట్లు
నీకు నీకఁ బ్రభావతి యను నెలఁతపై వి।రాళి కారణముగ వేగిరంబు వలదు. ౧౧౫.

క. నా విని యేను రతిప్రియు। భావము నట్లపహరించుపాటిది యైన
స్త్రీ వనితవనిత యెక్కడె। లావణ్యాదులను రతివిలాసిని కనుడున్. ౧౧౬.

క. రతిరూప మెక్కడ ప్రభా।వతిరూ పెక్కడ వివుర్యవంతులు తెలియన్
రతిసాబగుకంటెను బ్రభా।వతిపస ముమ్మడి నలుమడి వాసి మరాళీ. ౧౧౭.

వ. ఆప్రభావతిరూపంబును మదీయసృష్టియం దతిదుర్లభం బది పార్వతీవరప్రసాద
జనిత యై పొలుపొందు నని పలికి నిజాంగనారోషంబుఁ దీర్చుటకు సత్వరంబుగాఁ
బనిచిన నే నతనికాలవిలంబనాసహిష్ణుత్వంబు దెలిసినదాన నై యప్పు డేమియు
నడుగ వెఱచి యరిగితి మఱియుఁ గ్రమక్రమంబున నట్టిప్రభావతివి నీవ యని నిశ్చ
యించితిం గావున నీవల్లభుండు భవదాయల్లకభరంబునం జరితప్తుం డగుచు నిన్ను
వరియించుటకు నీకంటెను వేగిరించు నని తోఁచుచున్నయది రతివిలాసంబును
దదంతరాయంబు సేయం జాలదు నీవు సకలసంశయంబులు నుడిగి సుఖం బుండు
మనిన విని యుద్దనుజేంద్రనందన తన డెందంబున సందియంబు నొందుచు రాగవల్లరి
మొగంబు చూచుటయు నది తదభిప్రాయం బెఱింగి హంసి కి ట్లనియె.

గీ. ఏమిటికి హితవుగఁ జెప్పె యొందు నదికి। తచ్చెరువు నీదుమాట లోచించ గరిత
కాముఁడు ప్రభావతీకాంక్షఁ గలఁగె నేని। మనచెలియ కిష్టుఁడు విరాళిగొనుట యెట్లు.

అనిన న్నవ్వి మరాళి యి ట్లనియెఁ జెల్వా కాముఁ డన్వాని మీ
రును విన్నారు గదమ్మ యాసకలసద్రూపోపమానత్వశో
భనకీర్తిప్రథితుండు తొల్లిటినురూపశ్రీఁ గడు న్మించు చె
న్నొనరం బుట్టినవాఁడు రుక్మిణికిఁ బ్రద్యుమ్నుం డనం బుత్రుఁ డై. ౧౨౦.

అని నిజశంకల కన్నిటికినిఁ బరిహారములు చెప్పి గొంటక యయ్యంచన్
దనయాన నిలుప దితిసుతతనయ రమణిఁ గలయ మిగులఁ దమకించుమదిన్.

హంసిం జూచి. ౧౨౨.

నీ చెప్పినట్లు యిన్నియు నైన మొదలఁ దత్పుర మెంత దవ్వో నీపోవు టెప్పుడు
పోయి వేళ యెఱింగి పొసఁగ నవ్విభున కీవృత్త మెనాకోర్కిఁ దెలుపు టెప్పుడు
తెలిపిన సేవిఘ్నములకు లోఁబడక నాపై నతఁ డనుకంపఁ బూను టెప్పుడు
పూని తా నిచటికి శాకొక్క సెపమున గురునాజ్ఞ దొరకించుకొనుట యెప్పుడు
వట్టి పెనుమచ్చరపురాశి వజ్రనాభుఁ డస్మదిచ్ఛకు ననుకూలుఁ డగుట యెప్పుడు
విరహవారిధి నేఁ గడవెళ్ళు టెప్పుడు వలవనిదురాశలను గుమారిలుటె కాక.

అని తాల్మి వదల విడుముచు ఘనముగఁ బ్రజ్వరిలుదర్పకజ్వలనముచే
ననయము శోషిలి చెలి లోచనముల వెడలించె మోవిసరసత యెల్లన్. ౧౨౪.

అట్టియెడఁ గట్టెదుర నొకచెట్టున నురిఁ దగులు వడినచిలుక వెఱపుతో
నిట్టటు ఱెక్కలు తటతటఁ గొట్టుకొనుచు నెగయఁ బెనఁగఁ గోమలి కనియెన్.

కని ఘనసంభ్రమమున దిగ్గున లేచి దయాకులం బగుమనోవృత్తిన్
దనతోఁ జెలియున్ హంసియుఁ జనుదేరఁగ దానిఁ జేరఁ జనియె రయమునన్.

చని చిలుకఁ గదల కుండఁగఁ దనువునఁ దాఁ బొదుగఁ బట్టి యంఘ్రియురి వద
ల్చిన నది రయమున నబ్బామిని కే ల్విడిపించుకొనుచు మింటికి నెగసెన్. ౧౨౭.

అప్పుడు. ౧౨౮.

ఉ. శుకపక్షంబులలోననుండి తదలిక్షోభంబునం జాతి ప
త్రిక పడ్డన్ వెసఁ గొంది యిట్టు లను వైదేశాధిపాంతఃపురం
బకటా చోద్యము చూచితే యిది కదన్ హంసీ విచార్యంబు కొం
కక యిం దెవ్వరి కెవ్వ రంపిరొకొ చిల్కం బట్టితే నొప్పుదే. ౧౨౯.

అని ప్రభావతి పల్కిన హంసి యప్పుడు తూడఁ జని పట్టి తెత్తుఁ జిక్కుపడ కంత దవ్వు పాఱెడు ననుచుఁ బంతమునఁ బఱచె శీఘ్రగతి నింత నంత నాచిలుకఁ దగిలి.

ఉ. అంతఁ బ్రభావతీసతి వయస్యఁ గనుంగొని యింతి చూచితే
యెంతటి చోద్యముల్ మొదల నిక్కడ నిట్లురు లెవ్వ రొడ్డిరో

వింతే యటన్న నీచెవికి వేఁడిగఁ బల్కు పికాళిఁ బట్టి శి
క్షింతు నటంచు నేఁ గడఁగి చేసినత ప్పిది యొప్పు నోర్వఁగన్. ౧౩౧.

క. చిత్రము మిక్కిలి నిపు డీ।పత్రికచందంబ యోప్రభాతాబ్జలన
న్నేత్ర యది చూత మనుచున్। బత్రిక పుచ్చుకొని విచ్చి భాసురఫణితిన్. ౧౩౨.

సీ. “శ్రీమత్సరస్వతీరామాకృపానంప్రయుక్తోపమాతిశయోక్తికామ
ధేనుసద్బిరుదాంక.దివ్యమంజీరసంశోభితపాదకు శుచిముఖికిని
బ్రద్యుమ్నుఁ డూర్జితప్రణయపూర్వకముగా ననిపినయట్టిరహస్యలేఖ
ప్రప్రభాభావతిఁ బలుదెఱంగుల నీవు వచియింప” నని చదువుచు నె యుబ్బి
సంతసము నాపఁ జాలక చంక వైచు।కొనుచు నొకదాఁటుగొని నిన్నుఁగూర్చికాంతుఁ
డనిపినట్టిపత్రికయె కదమ్మ భాగ్య। వతివి నీ వని చెలి ప్రభావతిని బల్కె. ౧౩౩.

చ. పలికిన నట్ల యున్న దిదె పత్రికలో నదెకించెదో ననున్
జెలి యిటు చూపుమా యనుచుఁ జేరఁగఁ బోవుమఁ జేయి సాఁచె నా
యళినిభవేణి తత్సఖియు నట్టిటు పాఱుచు దేవునాన యేఁ
గలయది యంతయుం జదువఁగా విను చూచెదు కాని నావుడున్. ౧౩౪.

ఉ. ఆవిధిఁ దప్ప కన్నఁ జెలియా ననుఁ జేకొను టెట్లు ప్రప్రభా
భావతి నాఁగ నెవ్వతెయొ పత్రిక యింకను లెస్స చూడు నా
కీ పల దన్న నె ట్లెఱుఁగవే భవదాఖ్యయె కాదె యిట్లుగా
నోవనజాక్షి వర్ణపువరుస్తిగ వ్రాసినవాఁడు భ్రాంతిచేన్. ౧౩౫.

వ. అనుటయు. ౧౩౬.

క. ఎట్టిటు కా నిమ్మది యిఁక। నట్టిటు పాఱక మృగాక్షి యవలఁ జదువు మే
నిట్టే యుండెద నావుడు। గట్టిగ నట్లేని వినుము కడమ చదివెదన్. ౧౩౭.

వ. అని ప్రథమశ్రుతాంతంబు నందుకొని యిట్లని చదువం దొడంగె. ౧౩౮.

సీ. “ప్రప్రభాభావతిఁ బలుదెఱంగుల నీవు వచియింప నపుడు నిర్వచనవృత్తి
నే నున్కి కల్లను ట్రింతియె కాని యాయింతియంగము లెవ్వి యెట్లు చెప్పి
తవి యెల్ల నట్ల నాయాత్మఁ దద్దయుఁ బడి యచ్చున నద్దిన ట్లమర నంటి
మలిచినగతిని మిక్కిలి దృఢత్వముఁ జెంది స్వగుణసంపద్గౌరవమున నేమొ
యూఁడి బవలించుచున్న వియోమరాళి।యధరసుధఁ దేర్చు మని వేఁడు మామృగాక్షి”
యని చదువరంత గొబ్బునఁ జని సుదారి। పుత్రి సఖిచేతిపత్రికఁ బుచ్చుకొనియె. ౧౩౯.

ఉత్సాహ. పుచ్చుకొనుచుఁ బెనఁగఁబోక బోటి చేయి వదలి పో
నిచ్చి నాకుఁ జదువఁ దగద యింతనుండి మిక్కిలిన్
బచ్చిగాఁగ వలపు తేటపఱిచి వ్రాసినాఁడొ నీ
యిచ్చఁ జదువుకొనుము వెనుక నిపుడు దాఁచి నావుడున్. ౧౪౦.

వ. ప్రభావతి భావంబునం గోపలజ్జాలోల యగుచు లేఖ వలిపి వేయం బోయిన రాగ వల్లరి పెక్కాన లిడుచుం బడుచుఁదనంబును మనంబున నింతఘనంబుగాఁ బూని యున్న దానవే దానవేశ్వర తనూజా నీమోజ మేలు మేలు చాలుం బదివేలు వచ్చె నా చేతికిఁ దెమ్ము తేనేనిం బదిలంబుగాఁ బొదివి దాఁచుము మొదల నీయాకునకు నీకుం బని యేమి యామహోత్సాహంబు శుచిముఖిపేరం బుత్తెంచినాఁ డింతియ యాశకుంతకాంత చూచుకొనకుండ మనలో మనమె యుపేంచిన నది యెట్లుండు మనము దాని త్రోసం జేసిన ప్రాణసఖ్యం బెట్టిది యగు గట్టిగ నింతవట్టు నీవ భావించి కొను మదియునుం గాక నీపోకచెలూలినతనం బేమి చెప్ప వల్లభుఁ డు వాల్లభ్యంబు నెఱపి యనిపిన పత్త్రిక భాగ్యవతులు కులదేవతంబలెఁ బూజించి దాఁచుకొనుట యొప్పుఁ గాక యిట్టట్టు సేయుటకంటె నమంగళంబు గలదే యని యుపరవైచియు బుజ్జగించియు బోధించియు వారించె వంచయు నించుకదవ్వనన చిలుకం గూడ ముట్టి పదంబులం బొదిగి పట్టిన నది యిట్టు నట్టుం బెనంగుచుం గీచు కీచు మని యఱచుచుం జరణంబులు గఱచుచు రాక చీకాకు పఱిచిన రేసి యోసి గడునుం బులుంగ యెలింగించి చావక వేవేగ నావెంట రమ్ము తెక్కలలో దాఁచుకొని యెక్క డెక్కడిలేఖ లెక్కడికి సనుపుచున్న దానవు రక్కసులకేనియాఁడుబిడ్డ నిన్నుం బట్టి తెచ్చునందాఁక నదె కదల కున్నది యనిన నది యిట్లనియె. ౧౪౧.

క. చంపినఁ జంపుము నన్నటు। గొంపోకుండినను జాలు కొనర కదయుతన్
జంపిన వ న్నొక టిన మఱి। కొంపోయిన నెంద తె ట్లగుదుకో యెఱుఁగన్.

వ. అమటయు. ౧౪౩.

క. నిను విడిచినఁ గొంపోయినఁ। బనికొదవలు లేమి సరియె పత్త్రిక చేఁ జి
క్కినయది నీ వింక నీడిగి।లిన నొచ్చుట మీఁది మిక్కిలి వివేకింపన్. ౧౪౪

గీ. వచ్చితేనియు విను ప్రభావతిమనమున। కెట్టిగతి నైన దయపుట్ట నేను జెప్పి
నిన్ను విడిపింతు ననుచుఁ దన్విడక బలిమిఁ।గాని చనంగ మరాళి కిట్లనియెఁ జిలుక.

ఉ. ఏల చలంబు నీ వడిగి జేని వచించెద నాకుగోప్యముం
బేలవె యార్చి తేర్చఁ దలఁ బెట్ట రహస్యము దప్పు నన్నచోఁ
దాలిమిఁ గప్పి పుచ్చినను దద్గుణ మొక్కొకచో ఫలించు నా
వేళబపంచు సేయు నొకపీనముఁ గల్గదు హింస తప్పదున్. ౧౪౫.

సీ. కావున నొకవివిక్తస్థలంబున నిల్పి వినుము నాతప్పెల్ల వినినవెనుక
నీకుఁ దోఁచినయట్లు గైకొని చేయుదు గాని నావుకు హంసకాంత దనకు
నప్పటి కదియు కార్యముగ వివేకించి చుట్టుపట్టుల నెందుఁ జెట్టు చేమ
లేక యొప్పెడు నొక్కలీలామహీధరశిఖరంబుపై నిల్చి చిలుకఁ దనదు

పక్షముల బల్మిఁ బట్టి యీపత్త్రికాప్రకార మేమియు నీ వింకఁ గడమపెట్ట
కంతయును నాకు నెఱిఁగింపుమనుచుఁ బలికె । నంచతో నయ్యలికదియు నిట్లనుచుఁ జెప్పె.

క. ద్వారక యను పురమున నొక । కారణమున నేఁగి నేను గ్రమ్మఱి రాఁగాఁ
జారుతరమూర్తి యొకఁ డొక । యారామములో నతివ్యథాకులుఁ డగుచున్. ౧౪౯.

సీ. కృప నెఱిఁగింపరే కీరోత్తములార వజ్రపురికిఁ బోవువారె మీరు
సదనుగ్రహమునఁ దుమ్మెదలార చెప్పరే వజ్రపురికిఁ బోవువారె మీరు
కరుణతో వినిపింపఁ గదరె కోయిలలార వజ్రపురికిఁ బోవువారె మీరు
తెలుపరే దయఁ జూచి మలయవాయువులార వజ్రపురికిఁ బోవువారె మీరు
చలువ లొసఁగెడు మేఘరాజంబులార । యమలపక్షత నొప్పు రాయంచలార
నిలిచి నామాటలకు మాఱు పలుకరయ్య । వజ్రపురికిని బోయెడువారె మీరు.

వ. అని కన్నకన్నవారి నెల్లఁ బ్రార్థించుచుండ విని దయ పుట్టి యేల పలవరించెదు వజ్ర
పురంబునకు నేఁ బోయెదు దాన నావలన నయ్యెడు కార్యంబుఁ జెప్పు మనిన నత్యా
దరుం డై. ౧౫౦.

శా. శ్రౌతస్మార్తపథానువర్తనపరిష్కారాత్మవర్ణాశ్రమ
స్ఫీతాచారపవిత్రమూర్తి శమగాంభీర్యక్షమానత్యవి
ఖ్యాతుష్ట్యాదిగుణోరుకీర్తి సముదంచన్నీతివిద్యామహః
చాతుర్యాపరశాప్యుఁ డార్యజనతాసంభావ్యుఁ డత్యంతమున్. ౧౫౧.

క. చారిమ కారిమహత్తర । గౌరిమ హారిమహనీయగాఢయశుఁడు గం
భీరమదారినిషూదుఁడు । భూరిమదారిమహిమవ్యపోహకుఁ డెపుడున్. ౧౫౨.

స్రగ్విణి. ఇందుపూతిత్రితాయీతనూజార్థరా । ణ్ణందనస్వాంతభూనైషధేశాసుతా
మందసౌందర్యసంస్కారకాకారసం । స్పందితశ్రీధృతిప్రాభవుం డెంతయున్.

గద్యము. ఇది నిఖిలసూరిలోకాంగీకారతరంగితకవిత్వవైభవ పింగళి
యమరనార్యతనూభవ సౌజన్యజేయ సూరయనామధేయ ప్రణీతం
బైన ప్రభావతీప్రద్యుమ్నం బను మహాప్రబంధంబునందుఁ
దృతీయాశ్వాసము.

చతుర్థాశ్వాసము.

క. శ్రీరుచిరతరుఁడు విమలా। చారధురంధరుఁడు సుకవిసముదయగోష్ఠీ
పారస్యపరుఁడు పింగళి। సూరనయమరార్యవరుఁడు సురగురుఁ డుక్తిన్. ౧.

వ. ఆరామవర్తి యైనకుమారోత్తముండు నన్నుం జూచి యోచిలుకలకులభూషణంబ నాకు నీవలన నయ్యెడుప్రయోజనంబు వినుమా వజ్రపురంబున శుచిముఖి యను రాజహంసి గలదు దాని నరసి యొక్కలేఖ యందింపవలయు ననియె నేనతనియతిదైన్యాతిభారంబు భావించి కారుణ్యపరవశత్వంబు నొందినదాననై తక్కినయాగాములు లెక్కసేయక యాకమ్మ హంసి కిచ్చుటింతియ కదా యని కొంచుఁబోయిన నెంత తప్పు వాటిల్లెడు ననుతలంపున నియ్యకొని యయ్యాకు పత్త్రంబులోన లీనంబుగాఁ గట్టించుకొని వచ్చి యిప్పు డప్పువ్వుఁదోఁటలోనికొలంకులు కలహంసకులకలకలాకులంబు లగుటయుఁ దత్కాస్యకావరిచయంబున నున్న నిన్నుఁ బరికించి. ౨.

గీ. ఇచట శుచిముఖి యనుహంసియాగడ యొక
కొంత దొరకునో యంచు నక్కజమునందు
నొయ్య నిలిచితి నంతనె యురిని దగులు
కొంటి లోనైతి నీపాట్లకు న్మరాళి. 3.

వ. అని చెప్పుటయు. ౪.

క. తనకార్యమ యది యగుటను। ననయము ముద మొదవ మదిన యడఁచి యిది యెఱిం
గినయది యింతియ కావల।యును బత్త్రికచంద మింత యొనరునె యనుచున్. ౫.

వ. కావున నింక నీపత్త్రికాప్రసంగంబు నిస్సారంబుగాఁ బోనాడి ప్రసంగాంతరంబున మఱపించి విడిచెద నని హంసి చిలుక కిట్లనియె. ౬.

గీ. పక్షిపేర వ్రాసి పత్త్రిక యనిపెడు। నట్టివాఁడు భ్రాంతుఁ డగుట ధ్రువము
నా కతం డనిపినయాకమ్మ యెట్లుండె। నేమి మిగుల నొరసి యేల యడుగ. ౭.

క. నీ వాపురికిని మొదలం। బోవం బని యేమి చెప్పుము యథార్థముగా
నావుడును నీళ్ళు నములుచు। నావిహగము చెప్పఁ గొంక నంచయు దానిన్. ౮.

గీ. బిగియఁబట్టి యెందు బెణఁక నీ కడిగె నే। యర్థ మిందుఁ గలదొ యనుతలఁపున
జడియ కదియఁ జత్తు నరిపోదు మాటప। ట్టీక చెప్ప ననుచు వీఁక నుండె, ౯.

గీ. నవనిధానములును దవిలి యిచ్చిన నైన। మెడలమీఁదఁ గత్తి యిడిన నైనఁ
జాల రనఘచరితు లెలినవారిర। హాస్యభంగమునకు ననుమతింప. ౧౦

వ. హంసియు దాని కడిగినమాటప ట్టిచ్చి నదియు ని ట్లని చెప్పె. ౧౧

క. వినుము వజ్రనాభుకొమ్మఁడు। సునాభుఁ డనుఘోరరాక్షసుండు గలఁడు త
త్తనయులు గల రిద్దఱు సొబ।గున నధికలు చంద్రవతియు గుణవతియు ననన్. ౧౨

చ. అతఁ డొకనాఁడు నారదు విహారవశంబున నాత్మసత్సభా
గతుఁ డగువాని సద్వినయగౌరవపూజలఁ దన్పి సొవిద
ప్రతతులఁ గూర్చి లోపలికిఁ బంచెను దేవులు నక్కుమారికా
ద్వితయము మ్రొక్కి రాతనికి దీవన లందుట కై వినీతితోన్. ౧౩

సీ. ఇవ్విధమ్మున నమ్మునీశ్వరుఁ బూజించి యలరినయాశీర్వాద మందుటకును
దనయంతిపురమువారిని సునాభుఁడు నియమించి పంచినఁ బరమేష్ఠిసుతుని
గాంచును వివిధోపచారపూజలచేత సంతుష్టుఁ జేయుచోఁ జంద్రవతియు
గుణవతియుఁను భక్తిఁ బ్రణమిల్లఁ బతిమనోవల్లభ లై పుత్రవతుల రగుదు
రొప్పఁ దను మునీ దీవించె నప్పు డచటి। దాదు లొముని పలికి యాతలిరుఁ జొండ్ల
కధిపు లెవ్వారు వారల నానతిండు। నావుడును గొంత చింతించి నారదుండు. ౧౪

మత్తకోకిల. వీరి కిప్పటికిం గ్రమంబున విస్ఫురద్గుణశోభితు
ల్ద్వారకానగరాంతరంబున యాదవంశజు ల్గదసాంబు ల
వ్వారు నాథులు గాఁ గలా రని వారి కానతి యిచ్చె న
న్నారదోక్తికి వారు చిత్తమున న్విచారము సంధిలన్. ౧౫

గీ. కుడిచి కూర్చుండి వెతఁ దెచ్చుకొంటి మెఱకటి।యొన్న సెక్కుడిద్వారక యొక్కడి గ
సాంబు లివి విన్నఁ బెనుచేటు స్వామిచేత। ననురలకుఁ బగవీడఁట యాపురంబు.

చ. అని తమలోనఁ దారడఁచి రాపలు కెందును సుబ్బునుండ న
ద్దనుజవరేణ్యకన్యకలు తాపసవాక్యము విన్నయాదిగా
మనమునఁ గూర్మి హెచ్చి నియమంబులు నోములు దానధర్మస
త్తనలుఁ గరంబు సల్పెదరు తద్గదసాంబశుభంబె కోరుచున్. ౧

చ. క్రమమున భోగయోగ్య మగుప్రాయము నిండుచు రాఁగ భర్తృసం
గమనమునందు కోరికలు నతిగాఢము గాఁగఁ బతిప్రవృత్తిలా
భము గను టప్పుగా నలసి బాలిక లిద్దఱు తద్దయున్ గత
క్షమఁ గుసుమాస్త్రబాణములఁ గాంతియొ చిక్కఁగఁ జిక్కిరే మనన్. ౧౮

ఉ. అచ్చపలాక్షు లిద్దఱును నర్మిలిఁ బెంచియుఁ బల్కనేర్పియున్
ముచ్చటకాపుగాఁ దమవినోదపునెచ్చెలిగా నను న్గడున్

మచ్చికఁ జూతు రానతులమన్ననఁ దగఁ బ్రత్యుపక్రియా
నచ్చరితంబుఁ జూపఁగ నజస్రము నేనును గోరుచుండుదున్. ౧౯.

క. కావున వారలయప్పటి। భావజశరపీడఁ జూచి భామినులారా
మీవల్లభులభ్యస్థితి। నావెరవునఁ దెలిసి వత్తు నమ్ముఁడు మదిలోన్. ౨౦.

గీ. మఱియు నప్పటికాలఁదిని మంతనముగ। జేరి మీతోడ్కిఁ జెప్ప వచ్చినను జెప్పి
మాఱుమాట యేఁ దెచ్చెద మానసముల। నన్యచింతలు మాని సన్నుపుఁ డనుచు.

వ. ఏను మద్విరహాసహత్వంబునం జేసి వారలరూపం జూలక యనుమానింపినను మానక
యప్పుడ కదలి ద్వారకాపురంబున కరిగి నాచేత నైనపాటిగ మనకార్యంబు సాధిం
చుకొని తిరిగి వచ్చువన్నూ డాలేఖ యట్లు ప్రాప్తంబయ్యెఁ బత్రికారింబును వినిపిం
చితి నన్నుఁ బ్రభావతి చూచి యిది యెంతెంగా కని చంద్రవతీగుణవతులకు నేమి
కొఱగామి సంఘటిల్లునో యని తలంకెడు నన్నుచితంబు మత్స్వకర్తృకంబున కై మిరి
పెట్టినదినంబు నేడ కావున నెంతవడిం బొరలుచున్నవారో వారికిం బోడనూప
బలయము నన్నసిపి యనుగ్రహింపుము. ౨౧.

గీ. ఘనపయోవృష్టికిని జాతకములు వోలెఁ। గొమరువెన్నెలకును జకోరములు వోలె
భాన్పదయమునకు నబ్జములు వోలె। నెదురు చూతురు నారాక కిందుముఖులు.

వ. అనుటయు. ౨౨.

గీ. ఏను నిన్ను వేఁడ నిట్లు వచ్చెద నీవు। చెప్పినంతపట్టు నప్పడఁతుల
బిలిచి నామొగమున గల దనిపించిన। విడుతు మదుపకారస్ఫూర్తి దెలిపి. ౨౩.

క. అనవుడు పల్లవశాని। మ్మనుచుఁ దపాక్రాంతమూర్తి యగుచును వెనఁ దా
జని చిలుక కెరవు లరయుచు। సునాభకన్యలు వసించుసౌధాంతమునన్. ౨౪.

క. ఒకసౌధవిటంకమునొ। ల్లికమాటున ప్రాలి లాఁతితేమ లచటఁ జే
రికఁ బొలయు కుండ నారసి। యకలంకస్వరతఁ బిలిచె నాకన్నియలన్. ౨౫.

క. పిలుచుటయు వారలిది మన। చిలుకయొ యంగనుచు నుల్లసిల్లి రపుడు వీ
నుల నూఁడుకప్పపుంజలు। పలఁ బోలి నిరాళియులఁత వడి నడితీర్పన్. ౨౬.

గీ. అల్లి నంతనిల్లి యతిసంభ్రమంబున। నరుగుదెంచి హంసికాన్వితలు మగు
చిలుకతెఱఁగుఁ జూచి వెలవెలఁ బాఱఁ డు। స్థలునిర్వృత్తి గాఁగఁ బలికెఁ జిలుక.

క. నిను నంపినవారికి నీ। కును హితమె యొనర్తుఁ బ్రాతికూల్యం బొకప
ట్టునఁ జేయ ననుచు నిది నా। కు నిజముచేసినది మీరు కొంకకుఁడు మదిన్. ౩౦.

వ. అని తనకును దానికిం బ్రాపించినసంబంధంబు తెఱంగును దాను మాటపట్టు
పుచ్చుకొని తనకార్యరహస్యంబుఁ దెలుపుటయుం దెలిపి యేను మీదాన నగుట

మీచేత వెళ్ళ నాడించుకొని మీ కుపకారం బెక్కించి విడుచుటకు వచ్చిన దని చెప్పి తత్ప్రార్థనావశీకృతహృదయ యగుహంసిచేత విడువంబడి యేను బోయినకార్యంబు వివరించెద నని వారల వేరువేరం బేరు గ్రుచ్చి యి ట్లనియె. ౩౧.

గీ. చంద్రవతి నీమప్రాణేశుఁ డింద్రనిభుఁడు
గదుఁడు ద్వారక నున్నాఁడు ముదముతోడ
గుణవతీ నీదుప్రియుఁడు సాద్గుణ్యరాశి
తనరుచున్నాఁడు సాంబుఁ డెంతయు శుభమున. ౩౨.

క. ప్రకటితచాతురి నారా।జకుమారులతోడ నుచితసమయముల న్మె
చ్చిక చేసితి నేఁ గ్రమమున। నొకఁ డెఱుఁగక యుండ నొకనియొద్దకుఁ జనుచున్.

క. విదితము చేసితి మీమీ। హృదయేశుల కంత మీయభీష్టము తెలుఁగుల్
తుద నంతయుఁ దెలిపితి మీ। బ్రదుకులతదుపేక్షలైకపర్యంతతయున్. ౩౪.

గీ. వారు నేరుపాయములను వదలక వరి।యించువారైరి మిమ్ము మీ రింతలోన
ధృతి నడల నిత్తురే నాత్మహతియకాక। పతిహననపాతకముఁ గల్గఁ బల్కరపుడు.

సీ. అని చెప్పుటయు విని యాకన్యకలు గరంబులఁ గర్ణయుగళంబు మూసికొనుచుఁ
దమ కంత యే లగుఁ దాము దీర్ఘాయురన్వితు లగుదురుగాక యతివియోగ
వనరాశి నేమును మునుఁగక తమమాటయాన పెన్దెప్పగా నచల మైన
తాల్మి నీఁదుచు నుండెదము తమ కస్మదీయప్రాణసంరక్షయందుఁ దగిన
త్రోవ మాభాగ్యవశమునఁ దోఁచుదాఁక। నోర్చుటయకాక తమకింప యుక్త మగునె
యని పలికి యూరకుండిన నంచచెలువ। వారి కిట్లను సముచితవాక్యసరణి. ౩౬.

క. మీపతు లిట వచ్చుట కుచి।తోపాయము మిగులఁ దడయ కొక్కటి తగ నే
నాపాదించెద మీరలు। నాపై దయ మఱవకుఁడు మనంబులయందున్. ౩౭.

వ. ఏను బ్రభావతికిఁ బ్రాణసఖి నై యుండుదుఁ గావున నాచెలువపనుపున నీచిలుక నిట్లు దగులుకొని వచ్చితి నిది నిమిత్తంబుగా నైన మీతోడిమైత్రి దొరకె నింక నిక్కడ మిక్కిలిం దడయఁ దగదు పోయి వచ్చెద నచ్చట నిచ్చటిరహస్యంబు వెలి వోవ నీక తగినయుత్తరం బిచ్చి కప్పి పుచ్చెద నిచ్చలంపుమనంబుల నుండుం డని పలికి యామాటల కత్యంతసంతుష్టాంతరంగ లగునాయంగనల వీడ్కొని వజ్రనాభతనయకడకు నరుగుదెంచి యి ట్లనియె. ౩౮.

క. చెలువా నీసౌభాగ్యపు। విలసనము కదమ్మ యెచట వీక్షించిన వ
ర్మిలి నీపతి నీకై చిం।తిలి యనిపినలేఖ యఁట కదే తెలియంగన్. ౩౯.

వ. అనిన నక్కన్యకారత్నంబు నవ్వుచు ని ట్లనియె. ౪౦.

క. అడుగఁగ వలసినయది యే। నడుగుదు విశదముగ మొదల నాచిలుక యచ
ట్కుడిది యిటఁ దేక యేటికి। విడిచితి నీకడుపు కందవిత్తుగ హంసీ. ౪౧.

వ. అనుటయు శుచిముఖి యి ట్లనియె. ౪౨.

క. నీపతి నీకై కుందుచు। నాపేరను లేఖ యనిపినాఁ డని యిది యే
నాపులుఁగువలనఁ దెలిసి ము। దాపూర్ణత నుబ్బి విడిచి యనిపితి దానిన్. ౪౩.

క. మన కిమ్మనుచు నతం డని।చినపత్త్రిక దొరకె నొరులచేఁ బడ కిదియే
మనకుం బదివే లెట్లట। చన ని మ్మాచిలుక తద్విచారం జేలా. ౪౪.

సీ. అని రాగవల్లరిఁ గనుఁగొని యాపత్త్రికార్థ మే విన్నట్లె యగుఁ గదమ్మ
చదువుకొంటిరె యన్న నది తాను జదివినయంతయుఁ జెప్పి నన్నవలఁ జదువ
నీక తా నొడిసి యాయాకు బలిమిఁ బుచ్చుకొనియె నీపదు చన విని మరాళి
యటమీఁదఁ దెలియ నాయము కాదు మనకు ననన్యప్రకాశనీయంబు లైన
ప్రేమభంగులఁ దా నేమి యేమి వ్రాసి। యనిపినాఁడొ కదున్ రహస్యంబుగాఁగ
నట్టియాకాముకునికూర్మి లతనిసతియె। చదువుకొని మోదసంపదఁ బొదలనిమ్ము.

క. ఓవనిత లేఖలోనఁ బ్ర।భావతి యనఁబోయి ప్రప్రభాభావతి యం
చీవిధమున వ్రాసినభ్రాం।త్యావిష్టుం డేమి వ్రాయఁ డమితపుఁగూర్మిన్. ౪౬.

క. వెఱఁ గయ్యెడు నే నపు డీ।తరుణిగుణంబులు నుతింపఁ దాను విరక్తి
స్థిరునట్ల యుండి తోడనె। విరహార్తుఁడ నైతి ననుట వివరింపఁ జెలీ. ౪౭.

క. ప్రాయపువాఁ డఁట సదృశ। శ్రీయుక్తిఁ దలిర్చుచిత్తరి న్వినుమఁట యా
హా యాతనియాత్మ యినుమొ।ఱాయో కులిశంబొ నెఱి దొలంగకయుండన్. ౪౮.

వ. అదియునుం గాక. ౪౯.

గీ. సకలసౌభాగ్యభాగ్యలక్షణగుణైక
ఖని ప్రభావతి సిద్ధసంకల్ప గాక
యుండు నేని శాస్త్రము లిన్నియును బుధులకుఁ
బ్రత్యయానర్హతను వృథాభరమె కావె. ౫౦.

వ. అనినఁ బ్రభావతి దాని కి ట్లనియె. ౫౧.

సీ. ఇపు డేమి గంటి నా కెక్కడిసిద్ధసంకల్పత గుమ్మడికాయలోన
నావగింజయుఁ బోదు హంసి నాచింతాభరంబులో లేశమాత్రము నడుగుట
గలదె యీవేళకుఁ దలపోసి చూచినఁ దాదృశాశ్చర్యసౌందర్యకోమ
లాంగుఁ డవ్విభుఁడు నా కై యెంత యలసెనో యెంత కుందెనో యనునిట్టివెతయు

నొకటి తొంటికంటె విశేష మొదవె నేఁడు।దీనిఁ దరియింప నీకు నెద్ది తెరువు చెపుమ
యసురపతి యొల్లఁ డాతని యనుమతిఁ దనము। పుర మితనియాజ్ఞ లేక యెట్లుం జొరంగ రాదు.

వ. అనుటయు శుచిముఖి ప్రభావతి కిట్లనియె నో పువ్వుఁబోఁడి నీ పలికినయంతయుం దప్పదు నీవిభు నిరాకకు నాకవిరోధి యనుమతి సాధించుటకు నుపాయం బొక్కటి గలదు దాని నేన యెఱుంగుదు నీకు ననువైనసమయంబున నన్ను సరసకథాకథనప్రవీణ యనియును సకలవిద్యాధురీణ యనియును బ్రభువుల నుబుసుపుచ్చి మెచ్చింప నేర్చు ననియును నిచ్చకు వచ్చునట్లుగా భవజ్జనకునకుం జెప్పి సమ్ముఖంబునకు రప్పించుకొనునట్లుగాఁ జేయుము మటమీఁదటికార్యంబునకు దైవంబు గలదు పోయి వచ్చెద నిచ్చటికొలంకులన యుండెదఁ జామీ మాటపడిన పిలిపింతు గాని యనుచు నా రిద్దఱ వీడ్కొని నిజేచ్ఛం జనియెఁ బ్రభావతియు సఖీసహిత యై గృహంబున కరిగె నంత నక్కాంత యొక్కనమయంబున. ౫౩.

చ. వెలుపలికొల్వు వీడ్కొలిపి విశ్రుతతేజుఁడు వజ్రనాభుఁ డిం
పలరఁగ రాణివాసమున నాడెడిపాడెడి పువ్వుఁబోండ్లసే
వలు గొనుచుండఁ జేరి తగునర్తన నొప్పుచుఁ దన్నతండు ప
త్సలతయు గారవంబు వెసచల్లెడుమాటల నాదరింపఁగన్. ౫౪.

వ. తదీయరత్నసింహాసనసమీపంబునఁ బ్రవర్తిల్లుచు నల్లన ప్రసంగంబు దిగిచి సవినయమధురభాషణంబుల నిట్లనియె. ౫౫.

క. మన బొడ్డనబావులలో। ననుదినముఁ జరించునంచలం దొకహంసాం
గన యేమి చెప్పఁ దండ్రీ। కని విని నే నెందు నెఱుఁగ గని విద్యలకున్. ౫౬.

చ. శుచిముఖి యందు దానిని వచోనిపుణత్వమునందు సత్కథా
రచనలయందు నీతివిదురత్వమునందు బహుశ్రవావలో
కచణతయందు నెందు నరి గానము దానికి వేయు నేల దా
నిచతురతావిశేషములు నీవ కన న్వలయు న్మహాత్మకా. ౫౭.

గీ. అనుడు నా దైత్యపతి తనయనుఁగుఁగూఁతు।మాట లాకముద్దుసేయుచు బోటిఁబిలిచి
యమ్మ రప్పింపవే చూత మమ్మరాళి। ననియె నింతియుఁ రప్పించె హంసి నపుడు.

వ. రప్పించి ముందట నిడుకొని శుచిముఖీ నీదువిద్యావిలసనంబు విన్నవించిన నయ్య వినవలయు నని వేడుక పడుచున్నవాఁడు శాస్త్రప్రసంగంబు సేయు మనిన నదియును. ౫౯.

క. వీనులకు సుధారసముల। సోనలు వర్షించుమృదులసుస్వరఘటితిం
దా నిట్టటు గ్రుక్కక పని। లేనిపునఃపదము లిడక లీల దలిర్పన్. ౬౦.

శా. కాణాదంబును గౌతమీయమును సాంఖ్యంబున్ భుజంగాగ్రణీ
వాణీమార్గము జైమినీయమతమున్ వ్యాసోక్తశాస్త్రంబు వ
క్కాణించెం గడుఁ బూర్వపక్షములు జోకం బెంచుచు న్వెంచి య
క్షీణప్రౌఢిఁ దిరస్కరింపుచుఁ దుదన్ సిద్ధాంతము ల్నిల్పుచున్. ౬౧.

మ. స్వమతప్రౌఢి దృఢానుమానముల సంస్థాపించు నేవేళ నె
ద్ది మతం బప్డు దానిదానికి నుపాధిగ్రస్తతావ్యాప్తిభం
గముఖానేకనుదూషణంబులు వెసం గల్పించుఁ దా నన్యశా
స్త్రమతస్థాపనవేళ నవ్విహగి దైత్యశ్రేష్ఠుఁ డోహో యనన్. ౬౨.

వ. మఱియును. ౬౩.

గీ. కావ్యనాటకాలంకారగానమదన। శాస్త్రపరిచయమహిమంబు జాలపాద
భామినీమణి నెఱపె నుద్దామపటిమ। నాయసురభర్త మెచ్చి భళిరే యనంగ. ౬౪.

వ. అంత నద్దనుజనాయకుండు శుచిముఖీముఖం బవలోకించి నీవును నాదిగంతచారి
ణివి నీకనినయద్భుతంబు లేమేనియుం గలిగిన నెఱింగింపు మనవుడు నాయంచ
యించుక విచారించుట యభినయించి యి ట్లనియె. ౬౫.

గీ. కనినచోద్యంబు లెన్నియో గలవు వాని। నేమి చెప్పెద నందులో నెల్ల నాకు
నతివిచిత్రమై తోఁచినయది నిశాచ। రాధిప వచింతు నొక్కటి యవధరింపు. ౬౬.

గీ. నటుఁ డొకండు భద్రనాముండు మున్నొక్క। చోటఁ దాపసనభ నాటనేర్పు
వలన మెచ్చుఁ జేసి వరముగా నత్యద్భు। తంపునాట్యపటిమ పెంపు వడసి. ౬౭.

సీ. ఏడుదీవులఁ జరియించుచు నున్నవాఁ డని చెప్పి యతని నాట్యములవేళఁ
గలయట్టియద్భుతంబులు సర్వమును సవిస్తరముగ వినిపింప దానవేంద్రుఁ
డాశ్చర్యకౌతుకాయత్తాత్ముఁ డగుచు నేనును గొంత కొంత యాతని నెఱుంగు
విని చూడవలయు నన్వేడుక నుండుదు నీవు ప్రవీణ వన్నిటను హంసి
యానటుని నిచ్చటికిఁ దెచ్చితేని మెచ్చు। గలదు నీ కని ప్రేమతోఁ బలికె నదియు
నట్లు చేసెద నని దనుజాధినాథు। వీడ్కొని ప్రభావతిని జూచి వినయ మొప్ప. ౬౮.

ఉత్సాహ. అనిపెదే ముదంబుతోడ నమ్మ పోయి వత్తు నా
యనుడు నదియుఁ గొన్నియడుగు లనుప నేగుదేర నో
వనరుహాక్షి యింతయు న్భవత్ప్రియార్థమే సుమీ
మనమునందు నిది యెఱింగి మైత్రి మఱవ కుండుమీ. ౬౯.

వ. అనుచు గూఢవృత్తిఁ దదిష్టసాధనపరత సూచించి యనిపించుకొని ద్వారకానగ
రంబునకుం బోయి తాను వజ్రనాభుచేత భద్రనామధేయనటునిం దోడ్కొని తెచ్చు

టకు నియుక్త యగుట కృష్ణుని కెఱింగించి వజ్రనాభానుజుం డగుసునాభునికూ
తులు గదసాంబులకు భార్యలుగాఁ గల రని నారదవచనంబులకలిమి చెప్పి ప్రద్యు
మ్నున కసురజయసాహాయ్యకంబు నడుప గదసాంబు లరుగువా రని నిశ్చయించి
యాచక్రధరునినిశ్చయంబు విని యది తదీయశాసనంబున వాసవునకు విన్నవిం
దివంబునకుం జనుచుం బ్రద్యుమ్నునింటి కరిగి యప్పు డతండు ప్రభావతీవియోగత
పాతిభారంబున నసురసు రగుచు మిగుల నొగిలి తదుదంతచింతం జేసి నిజాగమనం
కోరుచున్నవాఁడు గావున నతనిచేత నతిమాత్రాదరగౌరవంబు వడసి యేకత
బున నతనితోడ. 20

సీ. ఒకచిల్కచేతఁ బత్రిక యంచితే నాకు ననిచితి నది నీకు నందె నొక్కొ
యనుచు నెవ్వరిఁగూర్చి యది వారికిని జేరె నాయింతికి శుభంబె హంసరమణి
నాలేఖ యందుట నామాట యన వచ్చు మున్నట్టికోదవ రా మూల మెద్ది
పత్రిక కదు దైన్య పడి నీవు పంచు ట ట్లాకాంతపై నెంతహాళికలిమి
నానతియు భవద్విరహాగ్ని నంత గుందె। నన్ను నెఱుఁగుట యెట్లు మ వ్వాంఛ సేత
శివ లిఖించి యిచ్చినది నీచెలువు దాని। కేమిటికి నిచ్చె వరుఁడు నీ కీతఁ డనుచు. 20

మ. అనుచు న్నాటుకు మాటగా వరునతో హంసీకులోత్తంస మా
తనికిం దైత్యతనూజకోర్కె తెఱఁగుం దన్మూలముం జెప్పి యి
ట్లను నేనీ కిది నాఁడె తెల్పుటకుఁ గాదా చేసితి న్జాలఁ ద
ద్ఘనశోభాస్తుతి నీ వొకించుకయుఁ జిత్తం బీమిఁ జాలించితే. 2

వ. ఆప్రభావతి నన్ను నత్యంతప్రియసఖింగా నడుపుకొన్నది గావున దానిగుట్టెం
కయు నే నెఱుంగనియది లేదు కనియు వినియు సమస్తంబు నాకళించినదా
నని యతనికి భవానీకృపానుగ్రహపత్రికాప్రకారంబు సకలంబునుం దెలిపి ం
ట్లనియె. 2

చ. భవదమలాకృతిప్రతిమఁ బర్వినయప్పుడు చూపు క్రమ్మఱ
దివఁ గదలింప రాక సుదతి స్థగితచేష్టితఁ జేసె నోయదు
ప్రవరుఁడ యేమి చెప్పుదును రాగకుతూహలవిస్మయాతిగౌ
రవమున నెంతత్రేఁ గగుచు రాపడి యుండెనొ కాని యత్తఱిన్. 2

చ. కొనరక చూపుచేతఁ గడుఁ గ్రోలిననీచెలువంబు చెల్వమా
నసమున నెంత మిక్కిలి ఘనంబుగ హత్తెనొ కాని యప్పు డో
రసికశిఖావతంస యదురత్నమ కాకరకాయరీతిఁగాఁ
గిసలయపాణిచన్నుఁగవ క్రేవ గగుర్పొడిచెం బొరిం బొరిన్. 2

ఉ. వావిరి నెల్లప్రొద్దుఁ భవత్పరిరంభణచుంబనాదినా
నావిధభోగలీలకు మనంబున నువ్విళులూరు చున్కి క్రీ
డావతి దెల్పెఁ గొన్నినిశలం గను మూసినయంతమాత్రఁ బై
పై విలసిల్లుకుట్టమితభావవిశేషవిజృంభణంబులన్. ౨౭.

మ. కలలం గూడినవేళ నెట్టిపొలయల్కల్ పుట్టెనో యేమి నీ
వలనం దప్పు ఘటిల్లెనో యెఱుఁగఁ దత్స్వప్నాగమామర్షవి
హ్వలితస్వాంతయ పోలె నిద్ర నెఱయ న్వర్జించెఁ బద్మాక్షి య
త్తు లహోరాత్రములందుఁ బద్మకుముదస్ఫూర్తి న్విడంబింపఁగన్. ౨౮.

క. చిత్తజమహాగ్నికాఁకల నెత్తు దఱిగి వన్నె దొఱఁగి యెంతయు నెమ్మే
నత్తరుణికి జను లందఱుఁ బుత్తడిబొమ్మ యనుమాట బొంకేల యగున్. ౨౯.

సీ. రోలంబనికురుంబనీలిమశ్రీఁ బోలె వేణి చుట్టుట కడు విరస మయ్యె
నమదకోకిలశుకస్వరసామ్యమునఁ బోలె సఖులసల్లాప మసహ్య మయ్యెఁ
బరిపూర్ణచంద్రబింబసమత్వమునఁ బోలె నిలువుటద్ద మదర్శనీయ మయ్యెఁ
బ్రసవాస్త్రవివిధమార్గణవర్ణధృతిఁ బోలె రత్నభూషాళి యగ్రాహ్య మయ్యె
వేయుఁ జెప్పఁగ నేల నీవిలసనంబు లుల్లమునఁ దలపోయుట యొకటి దక్క
బహుదినంబులనుండి యాపడఁతి కితరవస్తురుచు లన్నియును గానివావి యయ్యె.

క. వెదకికొని తానె యొంటు రా మది సాహస మొంది కదలు మాటికి నీరూ
పెదుటఁ దన కంతఁ దోఁచిన మదిరేక్షణ తత్తఱిలుచు మగుడున్ లజ్జన్. ౩౦.

క. ఆపడఁతి యెడలఁ జేసెను జూపఱ నవ్వు డేమి చెప్ప శోషిలుచుఁ గడున్
నీపత్రిక యానిమిషములోపల రా జేసెఁ బాటిలు దశాంతరమున్. ౩౧.

వ. ఆపత్రికయుపకారంబునుం దాత్కాలికస్థితికారణం బగుట యొక్కటియ కాని యక్కన్యకు మిక్కిలిం దాపంబు గావించుచున్నయది యెట్లంటేని. ౩౨.

క. క్రిందటిదినములు విరహదాశం దానలఁగుటయ కాని నరిగ నిపుడు నీ
వుం దన కై కుందుట విని యొం దరుణికి నింక నిమిష మేఁ డై తోఁచున్. ౩౩.

ఉ. భావన చేసి చూడ క్షణభంగుర మింతులతాల్మి కల్మి వా
తావిలపల్లవాంచలహిమాంబుకణంబును నంతకంటె మే
ల్గావున నింక నెంత యవిలంబమునం గృప సేగి ప్రోచెదో
దేవరచిత్త మాసతియదృష్టము వేయును జెప్ప నేటికిన్. ౩౪.

వ. అనిన విని యతండు. ౩౫.

క. గ్రక్కునఁ జని ప్రాలుదునో రెక్కలు గట్టుకొని దివిజరిపుమేడలపై
నక్కొమ్మఁ జూచు టెపు డెపు డొక్కొ యనునంతతమక మున్నది మదిలోన్.

గీ. ఏమి సేయుదు నా దైత్యు నియ్యకోలు
లేక వీ డెవ్వరికిఁ జొర రాక యునికి
యరసి వేఁగుచు నున్నాఁడ నమరపతియు
హరియుఁ దలపోయు కార్య మే మయ్యెఁ జెపుమ. ౭౭

వ. అనిన శుచిముఖి యతనిం జూచి యో కుమారక నీకుఁ దత్పురప్రవేశచింత వలవదు తదుపాయంబు హరి నిశ్చయించుకొని యున్నవాఁడు వజ్రనాభవధకార్యంబునకు నేను భవదిష్టసాధనానుకూల్యంబు చింతించి నిన్నే యనుపునట్లుగాఁ జేసితి వాసు దేవుం డిపుడ యేతదర్థంబు నిన్నుఁ బిలిపించి యనుపుచున్నవాఁడు వజ్రికి నిది యెఱింగించి వజ్రపురంబున కరిగి యేనును దగిన తెఱంగునం దావకీనకార్యానుగుణ్యంబు నడుపుచుండెద నని పలికి యతని వీడ్కొని చనియె నప్పుడు. ౭౮

సీ. అమరారికరులకుంభములు వ్రయ్యఁగ మొత్త రమణిచన్నులు నఖాగ్రముల నొత్త
సమదరాక్షసరథచక్రంబు లిలఁ గూల్పఁ గాంతశ్రోణికి నూడిగంబు సల్ప
నసురేంద్రజయశంఖ మవనిపై వ్రేయింపఁ గామినికంఠంబు గౌఁగిలింప
వజ్రనాభునిధనుర్వార్తలు గడతేర్పఁ బడఁతికన్బొమనంజ్ఞఁ బను లొనర్ప
దైత్యు మెఱుఁగుఁదూపులు దళితములు సేయఁ
దత్తనూజచూపులు ఫలితములు సేయ
నుదుటుఁదనమును వలపు నొం డొంటితోడ
దంటగొని క్రమ్మ నెమ్మది దాల్చె నతఁడు. ౭౯

సీ. అంతట గోవిందుఁ డతనుని గదసాంబులను బిలిపించి యలంఘ్యదర్ప
వజ్రనాభుని బ్రహ్మవరబలోద్ధతుని దేవహితార్థమై ద్రుంపవలయుటయును
దన్మహత్త్వంబును దత్పట్టణప్రవేశం బన్యులకు నసాధ్యం బగుటయుఁ
దాను మరాలిచేఁ దగ ఘటింపించినతదుపాయమును విశదముగఁ జెప్పి
యందు రుక్మిణిసుతుఁడు భద్రాఖ్యరూపు
గదుఁడు పారిపార్శ్వకునియాకారము మఱి
సాంబుఁడు విదూషకునిప్రకారంబుఁ దాల్చి
చనఁగ నియమించి పంచెను దనుజపురికి. ౮౦

గీ. ఆముగురు పరస్పరావిదితస్వప్రియాంగనాసమాగమానుగుణతఁ
బ్రమద మొంది రపుడు ప్రత్యేక మీయాత్ర। నాదుభాగ్యవిలస నంబ యనుచు.

సీ. మనముల నిట్లుబ్బుచును నటవేషంబు ధరియించి తమకును దగినయట్టి
వారసీమంతినీవ్రాతంబు గొలువ వైణిక వైణవిక మార్దంగిక జనాది

నాట్యసామగ్రి మున్ భద్రమున కెట్టిది యట్టిద యై కనుపట్టుచుండఁ
గదలి యుక్తోచితగతిఁ బయనంబులు వర్తిల్లఁగా నేగి వజ్రపురము
ప్రాంతమునను శాఖానగరములయందు। విరివి చూపట్ట మేళంబు విడిసి విడిసి
యతివిచిత్రంబు లగుతమయాట నేర్పు। లెల్ల నెఱపిరి కడువార్త కెక్కుచుండ.

క. దనుజేంద్రుఁడు తద్వార్తలు। వినుచున్ హృదయమునఁ బొదలువేడుకతో వా
రిని బిలిపించెను వారును। జని యాదనుజునకు నుచితసమయమునందున్. ౯౩.

క. తమనాట్యవిద్యఁ జూపఁగ। నమకట్టి తదర్హ మైనసన్మానవిశే
షముతోడ నేగుదెంచిరి। రమణ దలిర్పంగ నృత్యరంగస్థలికిన్. ౯౪.

వ. శుచిముఖి యటమున్న తనపలికినక్రమంబున వచ్చి వజ్రనాభునియాదరంబు వడసి
ప్రవర్తిల్లుచుం బ్రభావతికిం జంద్రవతీగుణవతులకుం దత్పతులరాక తెఱం గెఱిం
గించి వియోగతాపంబున మిగుల నొగులకుండఁ దదాశాశీతలోపచారంబున సేద
దేర్చుచు నుండి యప్పుడ డెల్లెంచినప్రద్యుమ్నునకు క్షణక్షణప్రవర్ధమానప్రభా
వతీరాగవృత్తాంతంబున నాత్సుక్యంబుఁ బెనుచుచు నతిగూఢంబుగా రాకపోకలు
గావింపు చునికింజేసి యతనితోడ నేఁడు నీహృదయవల్లభ నీనాట్యంబు చూడ
వచ్చు నని చెప్పి తదాగమనీయహర్మ్యస్థలంబునుం జూపి పోయె నంత. ౯౫.

సీ. వజ్రనాభుఁడు రాజ్యవైభవం బెంతయు మెఱసి నానాబంధుమిత్రసచివ
సంఘంబుతోడ నాస్థానమహామంటపమునందు నొడ్డోలగమున నుండి
పరులదృష్టికి నగోచర మగుసంవృతస్థలి నిల్చి రాణివాసపుజనంబు
చూచునట్లుగఁ జేసి సొంపారువేడ్కతో సావధానస్వాంతుఁ డగుచుఁ జూడ
సంవిహితరంగమంగళాచారుఁ డగుచు। నురహితముగ మాయానాట్యసూత్రధార
వృత్తి గైకొని శంబరద్వేషి యొనరెఁ। బూర్వరంగప్రవర్తన పొందు పఱుప. ౯౬.

వ. అప్పుడు. ౯౭.

శా. గాంధారప్రముఖస్వరశ్రుతికళాగంభీరవారాంగనా
గాంధర్వంబు ఘనస్వనంబు తతనిక్వాణంబు వంశాదినం
బంధిస్వానపరంపరామహిమయున్ మద్దెళ్ళదిందింధిమిం
ధింధోంధిక్కిధిమిక్కిశబ్దభరమున్ దీపింప నాపూర్ణతన్. ౯౮.

సీ. సరవిఁ జంచత్పుటచాపపుటోద్ఘట్టపట్పితాపుత్రకసంజ్ఞ లమర
వెలయు చుండెడుసమవిషమతాళప్రవృత్తులు నాల్గు ప్రస్తారకలనవలనఁ
గలుగునానాతాళములు యథోక్తస్ఫూర్తిఁ బరఁగు నేలాదిప్రబంధచయముఁ
దత్తదర్హస్థానదత్తపటాక్షరబిరుదాదికాంగవిస్ఫురణ దనర

క్షితిఁ జతుర్దశముద్రకగీతభేద।ములు దురాపము లండ్రు వర్తిలె నవియును
నిఖిలకళలును గలరౌక్మిణేయశిక్ష। వలనఁ దన్నాట్యకర్మప్రవర్తనమున. ౯౯.

ఉ. ఆవనజాక్షనందనుఁడు నంతట నాంది దగం బఠించి యిం
పావహిలం బ్రరోచనయు నాముఖముం దనరార నొప్పఁ బ్ర
స్తావనతో ముఖాదు లగుసంధులు సాంగతఁ బెంపు మీఱ గం
గావతరాదినాటకము లాడె ననేకము లద్భుతంబుగన్. ౧౦౦.

సీ. ఆనాటకప్రయోగావసరముల భగీరథాద్యాకారధారణమును
గంగాదినిమ్నగాగతియుఁ గైలాసాదినగకల్పనమును నానావనప్ర
పంచనంబును బహుపక్షిమృగాదిజంతువిశేషరూపవృత్తులును మఱియు
నెచటికెయ్యది యోగ్య మచటఁ దత్తద్వస్తుసృష్టి పన్నిదము వేసియును గృతక
మగుట నిశ్చయింపఁగ లేక యబ్రపడుచుఁ। జూచి సామాజికులు తమసొమ్ము లెల్ల
నొసఁగులుగ నైవ వదుపుచు నొప్ప మీఱె।రుక్మిణీసుతుండుమాయానిరూఢి మెఱసి

వ. ఇవ్విధంబున నాత్మీయదివ్యమాయాప్రపంచనముదంచితనాట్యవంచితులం గావించి
నక్తంచరులధనసంచయంబు నూఁచముట్టుగా దోఁచుకొనుచుం జూచు ఖేచరులకు
వేడ్కఁ బుట్టించె. ౧౦౨.

మ. ప్రియకాంతామణిచూడ్కికిన్ నిజవపుఃశ్రీతోన తోఁచెన్ మహా
మయమాయానిధి రుక్మిణీసుతుఁడు నానాభూమికాధారణుం
డయి భద్రుం డయి పొల్చువేళ నహిమాయాయామసంభావ్య మ
స్తి యటంచు స్వధు లాడుమాట మదిఁ జింతింపంగ బొం కేలగున్. ౧౦౩.

శా. అభవ్యుం డటము న్నొకొక్కనెప మొప్పార న్మరాళీప్రది
ష్టాభిజ్ఞానగవాక్షలక్ష్యదనుజాధ్యక్షాత్మజావక్త్రరా
త్నాభద్రంబును సారెకుం దనకుఁ గల్గం జేసికొంచున్కన
ట్లాభామామణికిం బ్రభున్తుతివిలీనార్థంబుగా నిట్లనున్. ౧౦౪.

చ. సకలవిశేషశోభనతఁ జాలినయోనెఱజాణ వజ్రనా
భ కులవతంసరత్నమ ప్రభావతిరోహితకంటకంబు తా
వక మగుచూపు నాపయిఁ బ్రవర్ధితరాగతఁ బర్వఁ గాన న
త్యకలుషవృత్తి నాసుకృత మంతయు నేఁడు సుమీ ఫలించుటల్. ౧౦౫.

గీ. నీకు నామీఁదఁ గలయట్టినెయ్యమును మ।హాదరము నీవు పనిచినహంసి చెప్ప
నాత్మలో ననవరతనాట్యప్రసంగ।మున నిను భజించువేడుక ఘనము నాకు. ౧౦౬.

క. నను నేలికొను మవశ్యం।బును నీయూడిగము చిత్తమున కెక్కఁగ నే
నొనరింతు నేఁటిలేమి నీ।మనమున నెంతయు నిడుకొనిమన్నింపఁ దగున్. ౧౦౭.

క. అన విని కపోలయుగళము। ఘనపులకితముగ మరల్చెఁ గ్రక్కున నాత్మా
ననము ప్రభావతి యాలో। కనజాలకమునకు నెగడఁ గడు లజ్జ మెయిన్. ౧౦౮.

చ. అపుడు తదీయపార్శ్వగత యైనమరాళవధూటి దానవా
ధిపతనయం గనుంగొని మదిం గనుఁగొంటివె యాత్మనాథువా
క్యపదర్థిఁ దోఁచునట్టియితరార్థము సర్వము నాననాబ్జముం
ద్రిప నిటు త్రిప్పి తింతి గరుదాల్చెఁ గపోలము చాల నావుడున్. ౧౦౯.

క. విచ్చలవిడి ననుఁ జేర్కొని। యిచ్చను గల దెల్లఁ బలికి యిది నేఁటినిశ
న్వెచ్చెద ననుచున్నాఁ డిఁక। నిచ్చో మఱి యర్థ మెద్ది యితరము దీనన్. ౧౧౦.

క. ఎవ్వరు వినుటకుఁ గైకొనఁ। డివ్విభుఁ డిది యేమిభావ్యింతి యెత్తెనొకో నా
కెవ్విధి ప్రాప్తమొకో యని। నివ్వెఱ పడి యింతతడవు నిలిచితి వినుచున్. ౧౧౧.

వ. అనుడు శుచిముఖి యాశశిముఖి నీక్షించి. ౧౧౨.

మ. అతివా యన్నిట జాణ నీమగఁడు నీ కాచింత యుక్తంబు గా
దతఁ డర్థద్వితయోక్తి నీకు నుచితం బైనట్లు నీకు న్సభా
పతి కర్థాం బగురీతి నాతనికిఁ దోఁపం బల్కినాఁ డేది నీ
మతిఁ దోఁచెం బ్రకృతంబు గామిఁ బరు లాత్మం గాన రాయర్థమున్. ౧౧౩.

క. సకియా నానార్థోక్తుల। నొకనియమము తెలియ మర్థ ముచితం బెచ్చో
టికి నెద్ది యదియ యచ్చోఁ। బ్రకటము హరి శ్రీవిభుఁ డనుపల్కునఁ బోలెన్.

వ. కావున నీవల్లభుండు నిన్నుఁ బలికినపలుకు లన్యు లెఱుఁగిరో యనుశంక విడువు
మతం డితరులకు నాట్యావసానసమయసముచితస్తోత్రప్రకరణబలంబునఁ దోఁచు
చున్నయర్థాంతరంబుచేతఁ బ్రభువు నుపచరించి యిది యతనిచేతఁ దనవిడిదికి
ననిపించుకొని చను చున్నవాఁ డని పలికి శుచిముఖి యంతం బలికినట్ల సేయ
రాక్షసేయుం జూపి తనతలంపు యథార్థం బగుట తార్కాణించె నట్లు విహగమ
హిళారహస్యసంభాషణరసానుభవంబున విభాసిల్లుప్రభావతియు రాగవల్లరీసహితంబు
గా గృహంబున కరిగి ప్రియసమాగమత్వరమాణమానస యగుచునుండె నంత. ౧౧౫.

ఉ. ఎప్పుడు వచ్చుఁ గాంతుఁ డినుఁ డెప్పుడు గ్రుంకు నటంచు నాత్మలో
ముప్పిరిగొన్నరాగము సముత్కటమై కనుదోయి కుబ్బఁగాఁ
దొప్పఁగఁ దోఁగుచూడ్కిని వధూమణి సారెసఁ జూడఁగాఁ జుమీ
యిప్పాలు పొందె నీతఁ డన హేళి క్రమంబునఁ దాల్చె రక్తిమన్. ౧౧౬.

ఉ. అంబుధిలోని కంతటను హంసుఁడు డిగ్గ దినాంతమజ్జనా
ర్థంబును బోలె నట్టియెడఁ దత్తటి నాఱఁగఁ గట్టినట్టిర

శ్వాంబరమో యనంగఁ దనరారెఁ గడుం గడనంజకీవి యం
తం బొడసూపెఁ దారకలు తత్పతనోద్గతబిందులో యనన్. ౧౧౭.

క. తోరపుఁజీఁకటు లంతన్। మారోత్సవకలనమునకు మదిఁ బొంగుచుఁ ది
గ్నారిజను లాడెడిక।స్తూరివసంతములయొప్పు చొప్పడ నెరసెన్. ౧౧౮.

వ. అంత. ౧౧౯.

క. ఐరావణకరికరధూ।త్కారవముఖరేణుపటలి కైవడిఁ గుత్కీ
లారిదిశఁ దెలుపు దోఁచెను। దారలు ప్రథమోత్థబిందుతతిగతిఁ బరఁగెన్. ౧౨౦.

వ. తదనంతరంబ. ౧౨౧.

చ. తివిరి త్రియామకు న్నొసగ దిద్దికొనంగఁ బురోదిశాళి దా
గవిసెన వెల్వరించుమణికల్పితదర్పణమో యనంగఁ గై
రవకులబంధుమండలము రాజిలె నోలిని లియ్యమాన మై
మివుల్లఁ గళంకలక్ష్యతఁ దమిప్రతిబింబము నంత నేర్పడన్. ౧౨౨.

గీ. తామరసలక్ష్ము లాచందమామరాకఁ। గలఁగుచును కుముదాళికై తొలఁగె నపుడు
తొలఁగుబావయె కాఁడె తమ్ముల వరించు।నట్టిసతులకు నతఁడు ము న్నెట్టిఁ డైన.

చ. పసపడ వేణునాళములఁ బగ్గములం బలెఁ గ్రిందఁ బర్వెఁ శో
భనకిరణప్రకాండములు భాసిలఁ జందురుఁ డొప్పె నెంతయున్
మనసిజుఁ డెల్లప్రాణులమనంబులు చేలుగ రాగబీజము
ల్వెనుజతనంబుతోడ వెదఁ బెట్టెడుకొప్పపుజద్దుగం బనన్. ౧౨౪.

చ. వెల యను వెండికుండఁ గడు నించి నిశాఖ్యచకోరనేత్ర యిం
పలరఁగ నంబరాహ్వయమహానటమూర్తిమహాభిషేకమున్
జలుపఁగ నెల్లదిక్కుల వెసం బ్రవహించెడుపాలవెల్లి నాఁ
బొలిచె సమస్తముం జలువఁ బొంద నమందత సాంద్రచంద్రికల్. ౧౨౫.

చ. తొలఁకెడుహంసకాంతుల విధుద్యుతిఁ ద్రోచి చకోరమైత్రిజో
కలు మెఱయించుకన్గవలకల్కితనంబునఁ బుష్పలావికల్
తలఁపులు గొల్ల లాడి మిగులం భ్రమయించి యువవ్రజంబుచే
వెల లధికంబుగాఁ గొనుచు వేడుక నమ్మిరి పువ్వు లంగడిన్. ౧౨౬.

గీ. అప్పుడు ప్రభావతికి నొక్కయతివ విరులు
గొనుచుఁ బోవఁగ నందు నింపునఁ జరించు
తేఁటి గమిలోనఁ దా నొక్కతేఁటి యగుచు
నేగె మాయాఘనుండు రతీశ్వరుండు. ౧౨౭.

వ. అటమున్న పతిసమాగమోత్సవసముత్సాహంబునం జేసి యపరాహ్ణంబుననుండియుఁ గ్రీడాభవనపర్యంకాదిసముచితనూతనసత్క్రియావిశేషసంపాదనంబునకుం దగినపరిచారికల నియోగించుచున్న ప్రభావతిమనోరథం బెఱింగి రాగవల్లరి యతిప్రయత్నంబున. ౧౨౭.

క. చెలువకు సంపెఁగనూనెం। దల యంటె సుగంధవాసితము లగుచూర్ణం
బుల నలుఁగుఁ బెట్టె గంధా।మలకం బిడి చమురు దిగిచె మజ్జన మార్చెన్. ౧౨౮.

చ. చెలికి మెఱుంగుఁబావడలచేఁ దడి యార్చెను ధూపవాసనల్
దలకొలిపె న్సుగంధసూనసదలంకృతి మీఱఁగ వేఱువేఱ మె
చ్చు లరసి కీలుగంటు జడ సుల్పము క్రేలుడుఁగొప్పు మూడుమూ
లలబిగికొప్పు పెక్కుగతుల న్నిలిపెం బలుమాఱు విప్పుచున్. ౧౩౦.

వ. అప్పు డారాగవల్లరి ప్రభావతి నుద్దేశించి. ౧౩౧.

చ. విరిసిన నొక్కయొప్పు వరవీడిన వేఱొకయొప్పుఁ జిక్కవా
టొరసిన నొక్కయొప్పు నది యూడ్చిన వేఱొకయొప్పు వేణిభా
వరచన నొక్కయొప్పు ముడి వైచిన వేఱొకయొప్పు కొప్పుగాఁ
బరఁగిన నొక్కయొప్పుఁ గనుపట్టక మానదు నీకచంబులన్. ౧౩౨.

క. తెఱవా సందిట సందెడు। సెతివెంద్రుక లాయతములు నీలము లివి యే
తెఱఁగున ముడిచిన నీకుఁ। గొఱఁతె గలదె యివియ జట్టిగొను నీవిభునిన్. ౧౩౩.

క. అనుచు విరు ల్కచబంధం।బునఁ జెరివెడుసఖిని మరలి పొలఁతుక వైచెం
దనచేతి పువ్వుబంతిని। గినుకయుఁ జిఱునవ్వుఁ గన్నుఁగ్రేవలఁ దొలఁకన్. ౧౩౪.

వ. అంత. ౧౩౫.

గీ. అని చెలువ యక్షకర్దమం బాదిగాఁగఁ। గలపములభేదములు దనవలసినట్లు
సంఘటింపించి కుంకుమచందనాదు। లలఁది నిలిపించుకొనియె మే లరసి యరసి. ౧౩౬.

గీ. మృగమదాదులఁ జుక్కబొట్టుగిసెయాకు। బొట్టు పూర్ణచంద్రతిలకంబు నెలవంక
విధమునామము గుమ్మడివిత్తునామ। మొకటి గా దని యొకటె యాయావిద దాల్చె.

గీ. వెలఁది మట్టెలు పిల్లాండ్లు వీరమద్దె।యలును నందెలు మొలనూళ్ళు నంగుళీయ
కంకణాంగదహారతాటంకముఖస।మస్తభూషణములు దాల్చె మార్చి మార్చి. ౧౩౭.

క. ఒకొక్కకతో యమునసొమ్ములె। పెక్కఁడెఱంగులవి యునికి పెంపున నివి యొం
డొక్కటి మీఱుచుఁ దనప్రభ। నెక్కుడ నుటఁ ద్రిప్పిత్రిప్పి యింతి ధరించున్. ౧౩౮.

ఉ. అంచలపట్టుకొంతతడవ వ్రబపుమంజిడి కొంతసేపుఁ గ్రో
మ్మించుజరంగుడబ్బుఁ గడుమేలిమిమూదశేసు ల్బవంతు లొ

క్రించుక యుంచు కంతవడి యింపున నొక్కటి మెచ్చ కొక్కటిం
జంచలనేత్ర దాల్చెఁ బ్రియునస్మృత మెట్లగు నొక్కొ యన్మదిన్. ౧౪౦.

చ. తరుణి యొకింతసేపు చిఱుఁదమ్ములపుంబసతోడిమోవి మే
గరగరిక న్విరాజిలుచుఁ గమ్మలఁ దీఁగెయఁ బూని వేణికా
సురభితఁ బొల్చి యొక్కపరిశుద్ధపుసైకపుటొల్లె గట్టి భా
సురతఁ గడు న్వెలార్చెఁ బెఱసొమ్ముల కోపమి యన్నిషంబునన్. ౧౪౧.

వ. వల్లభమనస్సమాకర్షణకౌశలాకౌశలసందేహంబు సంజేసి యొందును మనస్స్థైర్యంబు
చాలక మఱియును. ౧౪౨.

ఉ. శ్రీలలితాంగరాగములఁ జీరలు సొమ్ములు నేర్చి యేర్చి తా
మేలుతరంబుఁ దాల్చియును మెచ్చక మార్చుచు నెన్నిమాఱులుం
జాలక దిద్దినట్టిదియె సారెకు దిద్దుచు మించుటద్దమున్
గేల ధరించి చూచుఁ బరికించుఁ బొరింబొరి సద్మసంస్క్రియల్. ౧౪౩.

సీ. కేళీగృహంబుముంగిట గరగరిక లాలోకించు గంధాంబుసేక మరయు
నలుకుపూఁతలపరిమళముఁ బరీక్షించు రంగవల్లికలతెఱంగుఁ జూచు
సకినలమంచంబుజాడ విమర్శించుఁ గుంకుమపరపుభంగులు గణించు
హొంబట్టుతలగడయొప్పు విచారించు నగరుధూపములసోయగము లెంచు
నలరుటొవర్లు మేల్కట్లు నంగరాగ। పూర్ణపాత్రికలును గందవొడిబరణులు
బాలవల్లిక లాదిగా నముపభోగ। సాధనశ్రేలు పరికించు సారె కబల. ౧౪౪.

వ. ఇట్లు వర్తించుచున్న యన్నీలవేణి యాపువ్వు లాదరంబునం బుచ్చుకొనియె నట్టి
యెడ నిట్టు నట్టుఁ జెదరి పఱచుతుమ్మెదపదువుపొది వదలి యొదిగి యదుకుమారుం
డక్కుమారిక నవరించు శ్రవణోత్పలంబులోనం గాన రాకుండ నడంగి యుండె
నప్పు డప్పడంతి ముప్పిరిగొను రాగవేగంబునఁ బ్రియాగమనవిలంబంబు సహింప
లేక బహిఃప్రాణంబు లన నొప్పు శుచిముఖీరాగవల్లరుల నేకతంబునకుం బిలిపించి
శుచిముఖి కిట్లనియె. ౧౪౫.

శా. రాఁ డయ్యెన్ హృదయేశుఁ డీహృదయభారం బెట్లు సైతున్ క్షణం
బేఁ డై యున్నది యేటికిం దడసెనో యేవిఘ్నము ల్పుట్టెనో
నేఁ డే లెంచు ప్రయత్న మున్న నకటా నీతోడఁ జెప్పండె యె
వ్వాఁ డీకేతి యొఱింగెనో యపుడు న న్వక్రుచ్చి య ట్లాడఁగన్. ౧౪౬.

శా. ఆహా యిప్పటి కట్లు నన్దలఁచెఁ గా కంతఃపురంబు ల్పదు
గ్గ్రాహంబుల్ పెఱవారి కెట్లు చొర శక్యం బైనఁ గా నీ కడున్
మాహాత్మ్యంబున మేటి యంటి వలని న్దౌవారికాత్యుగ్రన
న్నాహం బెక్కడ నుండు రావలసిన ట్లాతేఁడె యొ ట్లేనియున్. ౧౪౭.

క. వత్తు పవశ్యము నేఁ డని। చిత్తము తమి రేఁచి యంతఁ జింత యొకతెపై
హత్తిన నది వృథపుచ్చినఁ। బుత్తురు మగవారిమాట పొసఁగదు నమ్మన్. ౧౪౮.

క. అనఘాత్ముకుఁ డతఁ డాతని। నన నే మున్నది మదీయ మైనయదృష్టం
బును దూఱుట గా కె ట్లని। యొనర్ప నున్నదియొ చంద్రికోగ్రదవాగ్నిన్. ౧౪౯.

వ. అని చంద్రు నుద్దేశించి. ౧౫౦.

క. నీశైత్యము నమ్మితి న।త్యాశన్ హిమధాముఁడును సుధాంశుఁ డనంగా
నోశశధర యేలా ఘృత।కోశాతకి వయ్యె దేమి గూడెడు దీనన్. ౧౫౧.

క. చలువ యొనరించినంతయు।ఫల ముష్ణత విడువు మిదియ పదివే లింకన్
జలిపందిలి వెట్టుట కడ।వలఁ బో మొత్తమియె మాకు వనజారాతీ. ౧౫౨.

సీ. శ్యామకంఠలలాటసామీప్యపరితప్యమానంబులుగఁ గళల్ మార్చి మార్చి
సింధూదకాంతస్సమింధనబడబానలోగ్రకీలలసెగ నూని యూని
ప్రత్యమావాస్యసంభవదర్కసంయోగకలితాధికోష్ణిమఁ గ్రాఁగి క్రాఁగి
విప్రయోగోష్ణపాంథప్రాణపరిపానభూమజం బగుకాఁక పొంది పొంది
కాలకూటాహ్వయభ్రాతపాలు పట్టి। పుచ్చుకొనుదాహకత్వంబు ప్రోచి ప్రోచి
యింతవేఁడిమి సాధించితేమొ చంద్ర। నన్ను నేఁచుటకే ప్రయత్నంబుతోడ. ౧౫౩.

వ. ప్రథమకళ లెన్నెలన్నెల నుపాయన మిచ్చుచు వహ్నిసూర్యులన్
బృథుతర మైనమైత్రిఁ గడుఁ బ్రీతులఁ జేయుట యీదృశోష్ణిమ
ప్రథమఫలీభవద్విరహిబాధకె కావలయు న్మశాంక యీ
పృథివి నధర్మ కెన్నఁ బరపీడయె యుత్తమలాభ మెప్పుడున్. ౧౫౪.

వ. చలువయె భ్రాంతిమూలము నిశాకర యింకొక టెన్నిచూడఁ గే
వలమును వేంద్రడపుంబ్రకృతివాఁడవ యొ ట్లనినం జకోరముల్
వెలయఁ గడంక నీయొడుకు వెన్నెల జుబ్బుచు దానఁ జేసి కాఁ
కలవడ శైత్యము ల్మరగినట్టివి నిప్పులమేఁత కోర్చునే. ౧౫౫.

సీ. ఇటు గా కొకొక్కకకాలదోషమున నౌ నేమో విపర్యాస మ
న్నిటియందు న్మలయానిలుండు నిదిగో నెమ్మేనికిం జాల ను
త్కటతాపం బొనరింపఁ జొచ్చె నిదియుం ద్వచ్చంద్రికాజాలసం
ఘటనాదౌష్ట్యము రాజధర్మ మనుచుం గ్రౌర్యంబుఁ దాఁ బూనెనో. ౧౫౬.

వ. అని దక్షిణానిలు నుద్దేశించి. ౧౫౭.

క. తలఁప జగత్ప్రాణుఁడ వై। వెలసిననీ విట్లు నన్ను వేఁచుట తగునే
యిల వెలఁగు చేను మేసిన। మలయానిల యెద్ది కాపు మదిఁ జింతింపన్. ౧౫౮.

వ. అని యాతనివేఁడిమి మాన్పుటకై యనేకప్రకారంబులం దూఱియుం బ్రార్థించియు
సుణాంబు గానక వినివి యిట్లనియె. ౧౫౯.

సీ. ఇంతకాశానమాయాతత్త్వ మరసినఁ జలువకు నీకును జాలదవ్వ
రౌద్రమూర్తిత్వవార్తలు విచారించినఁ జలువకు నీకును జాలదవ్వ
దహనసాంగత్యతత్పరత భావించినఁ జలువకు నీకును జాలదవ్వ
శ్రీఖండవిషధరోచ్ఛిష్టత యెంచినఁ జలువకు నీకును జాలదవ్వ
పలుకు లేటికి నీయందు మలయపవన। చలువ గల దనునట్టిసంశయము దగదు
వసుధ నెందైనఁ జండాలవాటిలోన। బ్రాహ్మణగృహంబు వెదకుట భ్రాంతి గాదె.

ఉ. దక్షిణగంధవాహ నినుఁ దన్మలయద్రుమరూఢగూఢపా
దృక్షణ వింత కెంతయు నపాయము పొందదె పొంద కుండఁగా
నిక్షుశరాననుండు విరహిశ్వసితోపచయక్రియ న్విషము
క్తక్షయుఁ జేసెఁ గావలయుఁ గాక తదుష్ణత నుష్ణ మెక్కఁగన్. ౧౬౧.

వ. అని మలయసమీరు నుపాలంభించి. ౧౬౨.

శా. పాథోరాశిగభీరు నద్వితరణప్రాగల్భ్యమందారు భూ
నాథాస్థానవిధేయవర్తను నపైనఃపద్ధతీవర్తనున్
యాథాతథ్యవిధప్రయోగవివిధోపాయార్జితద్విణ్మదో
న్మాథఖ్యాతసునీతికౌశలు ననన్యార్థచ్ఛిదాపేశలున్. ౧౬౩.

క. వ్యాచక్షాణసుధీజన। వైచక్షణ్యోదయాభివర్ధన వైద
గ్ధీచుంచురనిజకృతమై। త్రీచుంచువిశృంఖలాష్టదిక్చరకీర్తిన్. ౧౬౪.

మాలిని. అమలమప్రియసూనున్ యామినీశోపమానున్
గమలభవమనీషున్ గణ్యవాక్ప్రౌఢిశేషున్
శమదమగుణనిష్ఠున్ శాస్త్రచింతాగరిష్ఠున్
బ్రమథపతిసుభక్తున్ బ్రహ్మవిద్యానురక్తున్. ౧౬౫.

గద్యము. ఇది నిఖిలసూరిలోకాంగీకారతరంగితకవిత్వవైభవ పింగళి
యమరనార్యతనూభవ సౌజన్యజేయ సూరయనామధేయ ప్రణీతం
బైనప్రభావతీప్రద్యుమ్నం బనుమహాప్రబంధంబునందుఁ
జతుర్థాశ్వాసము.

పంచమాశ్వాసము.

క. శ్రీఫలతుల్యసీనస్తన|లా ఫుల్లజ్జాతి విచికిలప్రముఖద్ర
వ్యాఘ్లుకృతేశ్వరపూ|జాఫలచిద్గణ్యు నమరసచివవరేణ్యుఁడా. ౧.

వ. మన్మథు నుద్దేశించి యాకన్యాకాతిలకంబు. ౨.

ఉ. భూనుతలీల రుక్మిణికిఁ బుట్టి మనోభవ మత్ప్రియత్వముం
బూనినవాఁడ వీవయఁట పూర్వపుసీయతనుత్వధర్మము
న్మానక యేఁచుచున్న నది మామకభాగ్యము నిన్నెటాడఁ బోఁ
గా నెటు వచ్చునో తడవఁగా వెఱతుం గరము ల్మొగిడ్చెదన్. ౩.

వ. అని పలుకుచున్నప్పుడంత కంతకుం బెల్లయిన యాయుల్లకభరంబునం బెల్లగిల్లుచున్నఁబు
తాల్మి నిల్వరింపం జాలక యబ్బాలాలలామంబు. ౪.

గీ. నాఁడె చనకుండ లేఖఁ బ్రాణములు నిలిపి| యంత భరపడి వచ్చి నేఁ డాత్మవీక్ష
నోర్వరానినాతమికి నట్లొనరఁ బలికి|ప్రియుఁడు తుదనిల్లు విడిచెనన్ని యనుచు ఘన.

మ. అనుచుం జెప్పలు తేల వైచుచు విశుష్యత్కాంత యై రుక్మిణీ
తనయా మీఁదట నైన నీవ పతివై తద్ధర్మ మీడేర్పుమీ
యనుచు ల్కింముక నాలుకం దడపుచుం బ్రాణార్తి దీపింపఁ జ
య్యనఁ బూఁబాన్పన వ్రాలఁ బోవుటయు మీనాంకుండు చిత్రంబుగన్. ౬.

వ. సంభ్రమంబునఁ గర్ణోత్పలంబు వెలువడి నిజరూపంబుతోడ. ౭.

క. హా తాలిమి వదలెదు సు| మ్మే తెంచితి యున్నవాఁడ నిదె నీపతి న
న్నో తరుణి చూడు మని తా| నాతల్పమునందు నిలిచి యక్కాఁ జేర్చెన్. ౮.

మ. అతిశీఘ్రమ్ముంబున నాలతాంగి యుఁ దదీయాలింగనస్పర్శనా
మృతసేకంబున మూర్ఛ దేఱుచు నె యున్మీలన్మహానందమూ
ర్ఛిత యయ్యెన్ మగుడన్ బదంపడి మదిం జేష్ట ల్జనింపంగఁ దాఁ
బతిఁ గన్ జెప్పలు విచ్చి చూచి భయకంపస్వేదలజ్జాత్మ యై. ౯.

క. చిరకాంక్షితనిజపరిరం|భరసస్థితిఁ జొక్కి యున్నపతిచేతులు న
త్వరత విడిపించుకొని యో|వరిలోనికిఁ బాఱి పోయె వనజాక్షి వడిన్. ౧౦.

వ. ప్రద్యుమ్నుండును శుచిముఖీరాగవల్లరులం జూచి యిట్లనియె. ౧౧.

ఉ. సర్వయువాధికుం డనుయశం బెసఁగు న్ననుఁ జేలికొన్న మ
త్పూర్వసమస్తపుణ్యఫలభూమిక మీచెలి యీవిలంబ మే

నోర్వమిఁ జూడ కిట్లరుగు టొప్పునె తోడ్కొని రండు పోయి గాం
ధర్వవివాహలీలకు ముదమ్మున మీరలె పెండ్లిపెద్దలై. ౧౨.

వ. అనిన విని రాగవల్లరి నవ్వుచు నతనిం జూచి. ౧౩.

చ. తనవిరహాసహిష్ణుతవిధం బఖిలంబును నీవు వింటి గా
యనఘుఁడు నాడుకోఁగ నిపు డంచు మనంబున నెత్తుసిగ్గునన్
మునుఁగుచుఁ గుందుచున్నదియొ ముద్దియ నీతమకం బెఱింగి ని
ల్వని తెఱఁ గొక్కతప్పుగఁ దలంచెదు నూ చతురుండ వన్నిటన్. ౧౪.

వ. అని పలుకునంత నతనికి శుచిముఖియు నిట్లనియె. ౧౫.

గీ. నీవు సకలనాయికావిశేషస్వభా।వములు నెఱిఁగినట్టివాఁడ వైన
నాకుఁ దోఁచినంత యాకన్యచిత్తంబు। విధము నీకు విన్నవింతు వినుము. ౧౬.

ఉ. తాఁ గడు మోహరించెఁ గద తద్గతి నీవు నెఱుంగ సిగ్గునన్
లోఁగుచు నింతనుండి యిఁక లోనుగ నొల్లక పట్టఁబట్టఁగా
నేఁగుచుఁ గోరు నీబలిమి నీప్సితసిద్ధిగ నీవు గాన రా
డాఁగుట దీనిపేరు నిబిడం బిది బాలిక కెల్ల నాత్మలోన్. ౧౭.

వ. కావున నప్పడుచు తప్పేమి గలిగిన నదియు నొక్కయనురాగవిలసనవిశేషంబ
కా నెఱుంగుకొని యనుగ్రహంబు వదలక పరిగ్రహింతుగాని వే ఱొండుగఁ దలం
చెదు సుమీ యేము పోయి యాముద్దియకు బుద్ధి చెప్పి యెత్తుకొని వచ్చెద మని
రాగవల్లరియుం దానునుం దత్సమీపంబునం దెరమఱుంగున నుండి తమపలుకు లాల
కించి వినుచున్నయన్నెలఁతపాలికిం బోయి యల్పస్వరంబున నిట్లనియె. ౧౮.

గీ తలిరుఁబోఁడి మంచిదానవు గలిగి తి। ట్లరుగు టెంతురమ్మ యధిపుమనను
విరస మయ్యెనేని వెర వెద్ది మఱి చక్కఁ। జేయ నీవ చింత చేసి చూడు. ౧౯.

వ. అనిన శుచిముఖికి రాగవల్లరి యిట్లనియె. ౨౦.

క. అప్పటి కట్లు పెంచుట। తప్పన రా దంత మనము దండ నునికిఁ దా
నప్పడుచుఁ దనము మానక। యిప్పడఁతుక యంత వెఱ్ఱియే యిఁకఁ జేయన్. ౨౧.

వ. అని ప్రభావతి నవలోకించి. ౨౨.

క. వరుఁడు సమాగమకాంక్షన్। త్వరితపడుచు నుండ నిచటఁ దడయుట తగ దో
వరవర్ణిని రా రమ్మొక।సరవిని దమి యుండ దెల్లసమయములందున్. ౨౩.

వ. అని కేలుపట్టి తివియఁబోయి యాలజ్జావతిచేత విదుల్పులం బడి నగుచు నిట్లనియె.

క. ఏరీతిం బెనఁగిన నె।వ్వా రెఱుఁగరు నీదుగుట్టు వనితామణి రో
ల్పారోఁకండ్లం బాడిన। నూరుము లిపు డింత దాఁచుకొన్న నడఁగునే. ౨౪.

వ. అని వెండియు నతిప్రయత్నంబున. ౨౭.

సీ. విభుఁడు దండనె యిది వినుచున్నవాఁ డెంత గబ్బివే యిది లజ్జక్రమమె యనియు
నతఁ డిది నరకు సేయుమిగ భావించిన నపు డేమి యనుడు వీ వబల యనియు
రసికశేఖరుఁడు సర్వజ్ఞుఁడు ప్రియుఁడు నీకొలఁదిన నడుచు భీతిలకు మనియు
నతిగోప్య మీశుభావాప్తి దీనికి నింత తడయు టొప్పమి యెట్లు దలఁప వనియు
మఱియు నెన్నియొ బిసిబిసిమాట లమరఁ। బ్రియము చెప్పియు నదర వైచియు హితాను
వృత్తిఁ దెలిపియు నొకకొంత మెత్తఁబడఁగఁ। జేసి కేల్వట్టి తిగిచె నాచెలువఁ గదల.

సీ. తిగిచిన రాక యీడిగిలం బడుచును లజ్జాలసత్వమున మల్లాడి యాడి
నిలునిలు మొకమాట గల దని నిలిపి పల్కుట కేమియును లేక గ్రుక్కి గ్రుక్కి
యడుగడుగునకు నత్యంతనిర్బంధంబు నలిపెడునందాఁక నిలిచి నిలిచి
తెరువున నర్గళాదిక మేది చేతి కందినఁ బట్టు విడువక పెనఁగి పెనఁగి
యిందుబింబాస్య కడు నలయించెఁ జెలిని। వినివి పోదుగదా యనువెఱపు నొదవ
విభునినూతనసంగమవేళఁ గరము। వక్రములు వో పడంతులవర్తనములు. ౨౮.

క. ప్రకృతిజ్ఞయు హితనిర్వా। హకయు నగుట నల్ల నల్ల నేనుఁగుఁ గంబా
నకుఁ దిగిచినట్లు యత్నా। ధికతం జెలి తెచ్చె నానతిం బతికడకున్. ౨౯.

వ. ఇట్లు తెచ్చి. 30.

క. అనయము చేఁకయగుతఱి। ననివార్యవ్రీడ భయభరాకులగతి యై
తనవెనుక నొదుగ నొదుగఁగ। వనితామణిఁ దెర్చి తేర్చి వల్లభుఁ జేర్చెన్. 3౧.

వ. ఇట్లు దగ్గఱఁ దెచ్చి యజ్జలజాక్షి యతూర్యర్జితసముజ్జిహానదుర్జయలజ్జానముద్వేగవేగ
యు నుద్దామరోమహర్షణస్వేదోద్భేదసాదితప్రకృతిమకరికాపత్త్రాంగరాగయుఁ బుర
స్థితిపరిత్యాగయత్నసంక్షోభసంచలీభవదుత్తరీయపార్శ్వపునఃపునరాలక్ష్యమాణవక్షో
జకుంభతటవిజృంభణాభోగయు నగ్రదృష్టిప్రసారపరిహారనియమనియతకటాక్షసం
చారచారుకర్ణగోళకూలంకషలోలలోచనచంద్రాభిముఖ్లాఘనీయముఖపరావృత్తిపౌనఃపు
న్యధన్యాయితోభయోపాంతభాగయు నైనయెలనాగం జూపుచు నాపురుషరత్నం
బుం గటాక్షించి. 3౨.

చ. పడఁతులచర్య లిట్టివి నృపాలకుమారక నేఁటిదాఁక గు
ట్టెడలఁగ నీదుకూటమియపేక్షఁ బడం గలపాటు లెల్లఁ దాఁ
బడి యిపు డిట్ట మబ్బుతఱిఁ బొఱుచుఁ దాఱుచు నేక్రియం బెనం
గెడుఁ గనుఁగొంటె యంచుఁ జెలికే ల్గదియించె రతీశుచేతితోన్. 33.

క. ప్రమదంబున రాకొమరుఁడు। కమలాక్షిఁ బరిగ్రహించె గాంధర్వవివా
హముచే నయంముహూర్త। స్సుముహూర్తో స్త్వంచుఁ గెలన శుచిముఖి నవ్వన్.

క. అప్పు డించుకతడ వన్యో|న్యపాణిసంస్పర్శసంభృతానందస్తం
భపరీతాత్మత నుండిరి| ప్రపంచ మంతయును మఱచి పతియు న్సతియున్. ౩౫.

వ. తదనంతరంబ. ౩౬.

క. తనరెడులజ్జాభయవా|సన లుద్బోధమునఁ దనర నతి కనుఁగొని మె
ల్లన నిలుఁ డని యూవ లిడన్|జని రొక్కొక నెపముఁ జెప్పి సకియ లిరువురన్. ౩౭.

వ. అప్పుడు ప్రద్యుమ్నుండు. ౩౮.

క. నిలువక యటు పోచున్నా|రలికుంతల చెలుల నేల యానవొడిచె దేఁ
జెలికాఁడఁ గానె యని పై|వలి చెవిలోఁ జెక్కు చెక్కుఁ దార్కొనఁ బలికెన్. ౩౯.

వ. అప్పుడు. ౪౦.

చ. ఉవిద తదుక్తి కంత చెవి యొగ్గక పోఁ బెనఁగ న్విభుండు కే
ల్దవిలిచి చుట్టు నింమకయెడన్ భుజము ల్వలగొల్పి పొ మ్మనన్
సువదన వెల్వడం దిరుగ శ్రోణిభుజస్తనవేణికాధర
శ్రవణకపోలము ల్పతిని సారెకు సోఁకుచుఁ దేల్చె నింపులన్. ౪౧.

వ. అంత. ౪౨.

చ. నళినదళాక్షి సిగ్గరితనంబు గదా యని యింత చెల్లునే
యలయఁ బెనంగి తెంచు విభుఁ డంగనహస్తము పట్టి నిల్పి చె
క్కిలి మిగులం జెమర్పఁ బులకింపఁగ ఘర్మకణావళు ల్నఖం
బులఁ గొని పాఱ మీటుచును బొల్పుగ మే నిమిరెం గరంబునన్. ౪౩.

సీ. మఱియుఁ గపోలచుంబనసమీపతయాస రిత్తమంతనము సారెకు వచించి
యభివీక్షణేచ్ఛ నమ్రాననం బెగనెత్తి కొనగోళ్ళఁ బలుమఱుఁ గురులు దువ్వి
చనుగుబ్బ లంట ముచ్చట పడి మాటికిఁ బయిఁటపై నెరసులు పాఱ మీటి
గనయంబు ముట్టుటకును జేరికలుగ వేమాఱును మొలనూలిమణులు దుడిచి
బెదరుడిపి వ్రీడజాడ్యంబు వదలఁ జేసి| కాంత నొగి మెత్త మెత్తనఁ గౌఁగిలించె
నీవి తనయంతటనె జాఱె నెయ్య మెఱిఁగి|పాణిఁ జెక్కిలి నొక్కి చుంబనము చేసె.

వ. తదనంతరంబ. ౪౫.

ఉ. శౌరిసుతుండు బాలికను శయ్యకుఁ దార్చి యదీర్ఘయత్నత
ద్వారణసంప్రబుద్ధరసతం దరితీపుగ మించుబాహ్యనా
నారతభోగలీలల మనంబునఁ జొక్కుచుఁ జొక్కఁ జేసెఁబో
తా రతమల్ప మల్పముగఁ దన్మతియోర్పుకొలందిఁ జేయుచున్. ౪౬.

గీ. సౌరభమె చిక్కు లోనికి జూచె నొకఁ। డొకఁడు రాయిడికిఁ గాక బహిరంగరాగ మెల్ల
నణఁగ నినుమడించుచు నంతరంగరాగ। మలరఁ బెనఁగిరి దంపతు లతులరతుల.

వ. ఇవ్విధంబున. ౪౮.

చ. స్వకుతుకపూర్తి గాఁగ రతి సల్పి సుషుప్తి వహించి రంత నా
యికయును నాయకుండుఁ దమయిద్దఱియంగములు న్విమిశ్రభా
వకలనఁ జిక్కుఁజీరుపడ వైచినచంపకనీలకంజమా
లికలతెఱంగునం బరఁగ లేఁజెమట ల్లనుగాలి నాఱఁగన్. ౪౯.

వ. అంత. ౫౦.

క. అరుణాంశుపటలి యనువా।నరరాజపురోధృతధ్వజంబుకొనన్ వి
స్ఫురిత మగురత్నమో యన। సురపతిదిశయందు వేగుఁజుక్క వెలింగెన్. ౫౧.

చ. యదుకులమౌళికాభరణ మంతట మేల్కని నిద్రచొక్కునన్
వదలినకౌఁగిలి న్మెలపునన్ బిగియించుచుఁ జెక్కు చెక్కుటన్
గదియఁగ నొత్తి యొత్తి తనకాంతను మేల్కొలిపెన్ మృగాక్షియున్
నిదుర దొఱంగి చూచుచునె నేత్రము లెప్పటి మూసె సిగ్గునన్ ౫౨.

సీ. అంతఁ గామిని కన్ను లరవిచ్చి సురతసంక్షుభితవేషము పతి చూడకుండఁ
దనదుచెక్కిలి మొగంబున కడ్డముగఁ జేర్చి పొరిఁ బొరి నది దాన పులకితముగఁ
గెంగేల నతనికౌఁగిలి యూఁగి యొడఁగొంచుఁ జేలాంచలము పెఱచేతఁ దడవి
తెచ్చి పాలిండ్లమీఁదికిఁ జొనుపుచు నితంబావృత్తి యరసి కెందవచెఱంగు
కటితటం బెత్తి యెత్తి కిందటికిఁ బరపి। లోనుగా దానిపైయంచుతో నమరఁగఁ
బొక్కిలి గదించి పట్టి మూపున నరవిరి। వదలుతురుమానుకొనుచు లేవంగఁ గడఁగె.

క. ఈచాడ్పునఁ బానుపుపై। లేచుచుఁ గడు నింపు గులుకు లేమవిలాస
శ్రీచేఁ జిత్తము గరఁగఁగ। నాచెలువుఁడు మగుడఁ దిగిచి యక్కునఁ జేర్చెన్. ౫౪.

వ. తదనంతరంబ కార్యాంతరచింత చిత్తంబునఁ బొడమఁ దనవదనంబు ముదితచేవిం
గదియించి యోయువిద యిది మొదలుగ మాపు లెల్ల నిచ్చటికి వచ్చెదఁ గాని రేపులు
దప్ప కుండ మావిడిదిన యుండ కున్న రహస్యభంగంబు పుట్టిన మనమనోరథంబు
విఘ్నాకులం బగుం గావున నిక్కడనుండి మదీయనివాసంబు దాఁక భూవివరంబు
గల్పించుకొని పోయెదఁ దద్ద్వారం బన్యుల కెఱుకపడ కుండునట్లుగ సంవరణంబు
గావింపు మని చెప్పి యప్పలుకులకు నాలజ్జావతి యంగీకారసూచనంబుగాఁ దల
యొగర వైవ నుక్తప్రకారంబున నిజనికేతనంబున కరిగెఁ బ్రభావతియుఁ దద్బిలంబు
తగుతెఱంగున సంవృతంబు గావించె నంత. ౫౫.

మ. సమయాభిజ్ఞతఁ గుక్కుటంబు వివిధచ్ఛందస్క్రియా మంతరం
తిమయామో భగవా నృషిః కుసుమధన్వీ దేవతా మానినీ
రమణాయాం వినియోగ యంచు నిది యారంభించెఁ గాఁబోలు నా
నమహెం దధ్వని మానిసుల్ రతికిఁ దా మై నాథులం బైకొనన్. ౧౨౦.

వ. మఱియు నానమయంబున వానరప్రత్యాసక్తినిమిత్తవిరహాశంకానముంకురితసంతాపంబున లోపలిపట్టు వదలి వెలికి నిర్గమించునిఖిలకాముకద్వంద్వసముదయహృదయంబులచలువలం బ్రోవ యుద్దగించి గద్దురికి యాక్రమించెనో యనఁగఁ దనరారుచు హారమౌక్తికంబు లత్యంతశైత్యంబునం బ్రవర్తిల్లె నచిరభావి యైనభావజవశంవదస్త్రీపురుషపరస్పరపరిరంభవిశ్లేషఖేదవేదనాప్రాచుర్యంబు సూచించుభంగి నొండొంటిం గంటు విడిచి బిగుసెడలినదళంబులతో నతివిరళం బగుచు మేల్కట్టుపువ్వుదండ లాయా సముదంతర్గుణంబులకొలఁది విశదంబుగాఁ దెలిపె నన్యోన్యసన్నిధిం జెన్నుమీఱు దంపతు లింపుసొంపున నాదరింపం బెంపొందుసౌభాగ్యవైభవంబు నేఁటికిదియ కదా యనుహృదయౌత్సుక్యంవిలసనవిశేషంబునం బోలెఁ దాంబూలంబు లచలితంబుగా రుచులప్రచురతం బచరించెఁ బ్రచురసురతంబులఁ జరించునుద్దామయౌవనమదమదనమత్తమత్తకాశినీమణులమణితరణితంబులజోక తేక సంతన గ్రహించి యంచితప్రేక్షాదక్షతం బరీక్ష యిచ్చుభావ మావహిల్ల గృహశారికాకీరపారావతకులంబులు నుగలకలితలయలలితకలకాకుభావంబు దులకించుకులుకు టెలుంగుఁ గలకలికిపలుకులవికలంబులుగాఁ గులుకరింప దొరకొనియెఁ బ్రతికలనవనవాయితప్రౌఢి యువమిథునరతిపరిమళంబులఁ గలపడం బయి పొలు పెనఁగ వికసనారంభశుంభదంభోజముకుళసుకుమారసౌరభంబు సారెకు వెదచల్లుచు నల్లనల్లన సంచరించు చల్లకరువలిబలంగములు తెరువరులతనువుల నవిరళముగఁ దలకొనం బులకాంకురంబులు మొలపించుగతిదివసావసానసమయంబున జిగీషితదేశాంతరుం డైనభాస్వంతుచేత నాత్మతేజస్సమర్పణానల్పలాలనాపురస్సరంబుగా నియోగింపంబడియుం దమ తమయున్న భవనంబుల నివసించుకొంచెపుఁ జీఁకటులనే కాని నానాతమోనీకంబులం బోకార్ప లేనితప్పు గలిగియున్నయవి గావున నావేళ కాసన్నం బయినయావానరాధీశురాక యాకర్ణించి కార్యవైక్లబ్యంబున నాకులత్వంబు నొందెనో యన నేపు దఱిగి దీపకళికలు వెలవెలంబాఱె విక్రమవిహారంబు ముగియించి గవుసెనఁ బొదివినకుసుమకోదండువెండిజలపోఁతపళుకుటరిగ తెఱంగున మెఱుం గడంగి యుండురాజమండలంబు మాఁగుడువాఱె కానిపించెఁ దొల్లి నిజసంతతి హితార్థిని యై సురభి ప్రార్థింప నిలింపవిభుండమృతం బిడుట ప్రత్యక్షం బయ్యెనో యనునట్లుగా దట్టం బగుచు శాద్వలప్రదే

శంబులం బ్రకాశించుముక్తాఫలస్థూలప్రాలేయబిందుబృందంబు పశ్చిమరాత్రిగోచర ప్రచార్యమాణపశువిసరంబులచేతఁ గసవుతోఁగూడ గ్రసింపంబడుచు నుండ గగన ముకురపరిదృశ్యమానతదీయప్రతిబింబవిభ్రమదృఢీకారపారీణంబు లై తారకంబులు క్రమంబునం బలుచ గాఁ దొడంగెఁ బ్రాబోధికంబు లైనభూపాలదేవగాంధారిప్రముఖ రాగాభోగసౌగంధ్యబంధురగాంధర్వనాదమేదురమృదువాద్యవిశేషపోషితసూతమాగ ధాదిక్రియమాణస్తుతిపాఠరవంబులు ప్రభుద్వారంబులఁ దోరంబు లై సొంపు మీఱె నపరరాత్రస్వాధ్యాయాధ్యయనశబ్దస్థానంబుల నైనయాదేశంబులుం బోలె నిర్భరక్షీరభారభిద్యమానపీనాపీనస్మార్యమాణతర్ణకోపసరణరణరణకసంభ్రమసముదిత సముత్థానధైనుకగంభీరహంభారవంబులు విజృంభించెఁ జంద్రాస్తమయసంభవక్లేశభవ పరిఘూర్ణార్ణవధ్వానంబు పెక్కువను వెక్కిరించినట్లు మిక్కిలి నక్కజపుబాహుళ్యంబు నెరపుమహానందోహదోహనిస్వానసాహచర్యసమధికదధిమథనవిధివిహితఘుమఘుమ ఘోషంబు లందు గండూషితదిక్కులంబు లగుచుఁ బిక్కటిల్లె నప్పుడు. ౪౮.

సీ. మును విలూనం బైనదినపాదపము మొదల్ మగుడఁ జిగిర్చినచిగు రనంగ
గతనిద్రశక్రేభకర్ణతాళానిలేరితకుంభసిందూరరేణు వనఁగ
ధ్వాంతజాలముమీఁద దండెత్తుభానుమంతునివెలిగొల్లెనతోఁ పనంగ
మార్తాండపథశోధమందేహబలపదోద్ధుతపూర్వనగధాతుధూళి యనఁగ
వనజరంగస్థలిని నాట్యమునకు వచ్చు। సిరికిఁ బట్టినకెంబట్టుతెర యనంగఁ
బ్రాగ్దిశాలిప్రఘుసృణాంగరాగ మనఁగ। మెఱసె నరుణోదయపుదీప్తి మింటికెలన.

చ. అనుదితసూర్యహేమము లగుయజ్వలప్రజ్వలదగ్నిదీప్తులొ
ద్ద నమరుసోమిదమ్మలమిథఃకషణోల్లసితస్తనంబులన్
దనరుచు గేలి చేసెఁ గదుఁ దత్సమయాత్తపరస్పరోపగూ
హనరసరంగదంగకరథాంగపతంగతతారుణద్యుతిన్. ౪౯.

ఉ. ఏఁ గలలోన నొం డెఱుఁగ నీవె విభుండవు నందియంబు నా
పైఁ గలదేని చూడు మని ప్రాగ్దిశ గౌతమదారజారునిన్
దాఁ గదు నమ్మఁ జేయుటకుఁ బ్రాఁగఁగ నెత్తెడునట్టియొట్టుగాఁ
గాఁగినమడ్డుచంద మెనఁగం గనుపట్టె నినుండు నుష్ణతన్. ౫౦.

వ. అప్పుడు. ౫౧.

సీ. బిగువుఁగౌఁగిళ్ళ చేఁ బ్రియుబాహుపురు లొత్తి కుస్మెలు వోయినకుచతటములు
వరుమేన నొఱసి పోవఁగఁ జిట్లినట్టిగంధపుఁ జేంట్లతో నొప్పునఖపదములు
రమణుకుండలపీడనముల రేఖలు మాయ కలరుచున్నకపోలఫలకములును
బ్రాణేశదశనకోరకశిఖాసంసర్గమునఁ గందినట్టికెమ్మోవిసిరులు

నిలువుటద్దాలచేరువ నిలిచి నిలిచి। పలుమఱును జూచుకొనుచు నాబాగు నడలఁ
జేయఁ జాలక తడసె దైతేయకన్య। ప్రాతరుచితాంగసంస్క్రియాపరత లేక. ౬౨.

వ. అంత నచ్చటికి శుచిముఖీరాగవల్లరు లరుగుదెంచి యాచంచలాక్షి యున్నచెల్వు దవ్వుదవ్వుల నవలోకించి నవ్వుచు. ౬౩.

ఉ. పుక్కిటితమ్ములం బుమియఁ బ్రొద్దును గాదొ కదమ్మ నేఁడు మా
యక్కకు నిప్పుడిట్టిటఁ బ్రియంబునఁ జూడఁగఁ గల్గెఁ జాలు మా
కిక్కడి కేగుదెంచుట నభీష్టరతి న్వసివాళ్ళ వాడునీ
చక్కనిరూపము న్నిదుర చాలనికన్నులుఁ జిట్లుగందముల్. ౬౪.

వ. అనుచు డగ్గఱ నేతెంచి. ౬౫.

సీ. పలుగర సేయక పసుపును నలిపించుకొనక మొగంబుమజ్జనము లేక
పరిశుద్ధవస్త్రంబు ధరియింపక కచంబు లాగిఁ జిక్కుపుచ్చి క్రొత్తగ ముడువక
ప్రత్యగ్రతిలకధారణ మొనర్పక నవీనముగఁ గాటుక లోచనముల నిడక
తగునట్టిసొమ్ములు దాల్పక దినముఖనియమపుణ్యంబు లెవ్వియుఁ జలుపక
నీవు తడయుట చోద్యమో నీరజాక్షి। ఘనము గాఁబోలు శ్రమ మట్లు గాక రతుల
చిన్నెలింపునఁ జూచుకొం చున్నదాన। వేమొ విన్నమై వచ్చితి మెఱుఁగ కేము.

వ. అని పరిహాసగర్భంబుగాఁ బలుకుచు లజ్జారోషభూషితంబు లయినయాయోషారత్నంబు చేతియదరువ్రేఁతలు తమకు నూతనోత్సవంబు లగుచుఁ గౌతుకం బొనరించుచుండఁ బ్రవర్తిల్లుచున్నంతఁ జంద్రవతీగుణవతు లటమున్న నిజవల్లభసమాగమంబునకు నుపాయంబు గానక శుచిముఖితోడ విచారంబు గోరుచు నుండుటం జేసి యమ్మరాళిఁ దమనిలయంబున కెలయించుకొనిపోవుటకు నుద్యోగించి ప్రభావతీదర్శన మిషంబున. ౬౭.

క. లలితప్రియసంభోగా। కులవేషము చక్క దిద్దుకొన నెడ లేమిం
గళవళ పడుచుఁ బ్రభావతి। యలుక నతర్క్యగతి వచ్చి రచటి కిరువురున్. ౬౮.

సీ. ఈతెఱంగున వచ్చి యాతరుణీమణిచందంబునకుఁ గొంత సందియంబు
మదిలోనఁ గందళింపఁగఁ గ్రమంబున విమర్శించి తదాకారచేష్టితముల
కతమునఁ బురుషసంగతికల్మిఁ బదిలంబు గా నిశ్చయించి యక్కాంతమీఁద
భావసంసూచనపాండిత్యగంధివిలోలకటాక్షావలోకనముల
కలిమి మొలకనగవుతళుకుతోఁ బలుమఱు। నగుచు నొకరొకళ్ళ మొగము చూచి
యంతఁ గనినయర్థ మాప లేకి ట్లని। పలికి రాసఖి విన జలజముఖులు. ౬౯.

ఉ. ఎంతయు మేన వింతపస లేర్పడు చున్నవి యప్పగంబె య
త్యంతము నిద్ర చాలమియు నక్షులు తెల్పెడు రాత్రి యొద్దియో
కొంత విశేష మబ్బినది కోమలికి న్నము బోంట్లకుం గడుఁ
నంతనమే కదా తనదుజవ్వన మెవ్వలన న్ఫలించినన్. ౨౦.

వ. అని మర్మంబు దాఁక నాడుచు నా ప్రీడావతి మొగంబుఁ జూచి. ౨౧.

క. ఏ మైన వయ్యె నిఁక నే। లా మీఱినపనికి నిట్టియంతి పురములో
నో ముద్దరాల యేగతి। నీమహిమ గడించుకొంటి విది వెఱఁగు కడున్. ౨౨.

సీ. అని యుల్లసము దోఁప నాడుమాటలకు వెల్వెలఁ బాఱుచును దైత్యవిభుతనూజ
కలఁగి రహస్యభంగభయంబుచేతఁ బ్రత్యుత్తరం బేమియుఁ దోఁప కునికి
నిట్టటు గ్రుక్కుచున్నట్టిలా గరసి యాయతివకుఁ దనచెలియంద్రగుట్టు
బయలు సేయక యున్నఁ బాయ దీవెడఁగుఁబా టనియు వారికి నిది యభిమతార్థ
సిద్ధిహేతు వనియుఁ జిత్తంబులోపల। నీతినరణిఁ బరిగణించి చూచి
యాసువాథసుతల కంచపడంతి యి। ట్లనియె నుచితఫణితి యతిశయిల్ల. ౨౩.

క. ఇది యెంత పేర్చెదరు మీ। చదివినయాకువ నె తౌనుఁ జదివినయది మా
నుదతియు మొదల ఫలించెన్। దదభీష్టము పెద్దపిన్నతనములవరుసన్. ౨౪.

వ. అనుటయుఁ దెలి వొందినమొగంబుతోఁ బ్రభావతి యావిహంగిం జూచి. ౨౫.

క. ఎట్టెటూ మును వీరల। గుట్టును నీపోఁగునకుఁ దగుల్పడినదియో
యెట్టుండె నట్టె చెప్పుము। గట్టిగ నావుడు మరాళకామిని నగుచున్. ౨౬.

వ. తను నధికభయలజ్జానమాకులచిత్త లగుచుం గనుసన్నల వారించుచున్న చంద్రవతీ
గుణవతులవంకం గనుంగొని చెప్పం గొంచించుటయు నక్తంచరరాజనందనయుం
దనమీఁద నాన లిడుచు నడిగినం బులుఁగుపడంతి తదనుజల విలోకించి. ౨౭.

గీ. మీర లూర కుండ రీతు దివ్వఁగఁ బేసు। వచ్చు ననుట వినరె వనితలార
యూన పెట్టి యడుగ మాన రా దిఁకఁ జెప్పు। వలసె మీరహస్యవర్తనములు. ౨౮.

వ. అని పలికి ప్రభావతితోడం బ్రద్యుమ్నలేఖాహరణం బొనర్చినచిలుకనుద్దులు మొ
దలుకొని వారిప్రయత్నంబు సకలంబునుం జెప్పిన నవ్వుచు నాపువ్వుఁబోఁడి ప్రీడా
వనతవదన లైనయమ్ముద్దియల నీక్షించి. ౨౯.

క. మునిముచ్చులార మీచే। సినపని యటు గట్టిపెట్టి చేకొని యేలా
ననుఁ దఱిమితి రిఁక నేమియు। ననకుఁడు నాతోడిదొంగ లైతిరి మీరున్. ౩౦.

వ. అనిన నాయింతికి శకుంతకాంత యి ట్లనియె. ౩౧.

గీ. లలన యెంతటివారు గావలయు నెందు। నైన నీతోడివారు గా నంత కిపుడు
ప్రియునితోఁ జెప్పి నీవు రప్పించు కున్న। వీరలకు నెక్కడిది నిజవిభులరాక. ౨౨.

ఉ. ఎల్లియు నేఁడు నీకు హృదయేశ్వరు నెద్దియుఁ బల్క సిగ్గుచే
నుల్లము గొల్పదేని వికచోత్పలలోచన యేన నేఁడు నీ
వల్లభుతోడఁ జెప్పెద నవశ్యము నీచెలియంద్రకోర్కి నం
ధిల్లెడునట్లు గాఁగ భవదీయనియోగమహత్త్వశక్తిచేన్. ౨౩.

వ. అని తన్నయనచేష్టావిశేషంబున నంగీకారంబు వడసినది యై సునాభతనయల నభి
వీక్షించి యీప్రభావతికిం బతి యైనవాఁ డతిలోకమహిమమహనీయుం డైన
యొక్కదివ్యపురుషుండు గావునఁ దదనుగ్రహంబునం దక్కఁ దక్కినయుపాయం
బుల నీయంతఃపురంబు మీవరులకుం జొర నలవి గా దని తలపోసి యిట్టినీతి నిశ్చ
యించి పలికితి నని పలికి యిట్లనియె. ౨౪.

క. మదితపాతాపు విడిచి యిఁకన్। ముదమున సతులార కొంగు ముడి వేసికొనుం
డిదె నేఁటిమాపటికిఁ గూర్చెద వాలాయముగ నేను ప్రియులను మిమ్మున్. ౨౫.

క. అని హంసి మృదుస్మితశోభనలజ్జావనతవదనపద్మంబులతోఁ
గనుపట్టువారి నిండ్లకు। ననిపించె నిశాచరేశ్వరాత్మజచేతన్. ౨౬.

వ. ఇవ్విధంబున నవ్వధూమణుల నమ్మించినది యై యంచబోటి నాఁటిరాత్రి యాదవుల
విడిదికిఁ బోయి యేకాంతంబునఁ బ్రద్యుమ్నగదసాంబుల ముష్వురం గూర్చి. ౨౭.

క. సాకల్యంబున మీప్రత్యేకపుఁబను లైనఁ గాని యెద్దియు నాకున్
బై కార్యము దెలియదు నా। కాకస్వామికిని జెప్పి యనుపుట కనుదున్. ౨౮.

ఉ. అందఱకుం దలాయొకటి స్వార్థము గల్గుట దోఁపఁ బల్కి నం
క్రందనకార్యవర్తనము గాకయు నాకును బోలె నెవ్వియే
నిందు నిజార్థము ల్కడమయిద్దఱకుం గల వేమొ యంచు నా
త్మం దలపోఁత పూనిరి సమంబుగ నప్పుడు వారు ముష్వురున్. ౨౯.

వ. శుచిముఖియు వారిభావంబు భావించి. ౩౦.

క. మీమీప్రత్యేకార్థము। లేమియు నొక రొక రెఱుంగ రేమొ వినుం డం
చామువురకు మువురకుఁ గల। ప్రేమవతులతెఱఁగు వారిప్రేమలుఁ దెలిపెన్. ౩౧.

వ. తెలిపి ప్రద్యుమ్నుం జూచి. ౩౨.

క. నీ వొకఁడవు మాయావివి। గావునఁ బ్రియుఁ బొందుఁ గంటి గాని యితరుల
త్యావిలధృతి నున్నా రి। ప్టావాప్తికిఁ ద్రోవఁ గాన కాత్మలలోనన్. ౩౩.

వ. కావున వీరలయభిమతసిద్ధియు భవదధీనంబ యిందులకుఁ దగినయుపాయం బూహింపు
మనియె నప్పు డాముష్వురుం బరస్పరరహస్యకార్యప్రకటనంబునకు నవ్వుచు

మహృద్భావసుభగంభావుకనర్మసంవర్తితవచనంబులతో నొండొరుమొగంబులు గనుంగొనుచు. ౯౪.

క. నీవచ్చురీవి గని యా।రా వానవకార్యపరత యను చుంటిఁ గటా
నీ వీతెఱఁగే యన మఱి। నీవో యన నీవొ యనఁగ నిగిడె న్నగవుల్. ౯౫.

వ. అంతఁ బ్రద్యుమ్నుండు శుచిముఖిం జూచి నీవు సునాభతనయలకడకుం జని తమ హృదయేశ్వరు లిచె వచ్చెద రని యెఱిఁగింపు మని పనిచి తానును గదసాంబుల కిష్టసిద్ధి యగునట్లుగ నాత్మకల్పితభూవివరద్వారంబున దానవేశ్వరకన్యాంతఃపుర ప్రవేశంబు గలిగించి నిజాంగనం గూడి రమియించుచుండె నప్పుడు. ౯౬.

సీ. ఆననాంభోజవ్యపావర్తనాముహుర్వ్యాఘ్నితాధరపానవిలసనంబుఁ
గరకృతాంతర్గ్రథింగురితకపోలచుంబనరణరణకసంభ్రమభరంబుఁ
బ్రబసభాపహృతకుచప్రావరణాంశుకస్థానాభిషిక్తదోస్స్వస్తికంబు
నమహోఢజఘనవస్త్రప్రయోజనసమాధిష్ఠోరుయుగమిథోవేష్టనంబు
నగుచుఁ దనసిగ్గు పెక్కువ యవిరతంబుఁ। గరకరి యొనర్ప రాయిడిఁ గరముఁ గెరలు
నతనురాగవేగంబున నతిశయిల్లు। రమణురతి నొప్పె నొక కొన్నిరాత్రు లబల. ౯౭.

వ. అంత. ౯౮.

ఉ. సిబ్బితి మాని నేఁటినిశఁ జిత్తములోపలికాంక్ష దీఱఁ జన్
గుబ్బల నొత్తి యేనె మును గ్రుచ్చి కవుంగిటఁ జేర్చెద స్వీభుం
గొబ్బునఁ బట్టి దంతశిఖ నొక్కెద మోవియు నంచుఁ గోరు నా
గుబ్బెత రేపు లెల్లఁ దఱిఁ గొంకు నిరంకుశలజ్జ పెంపునన్. ౯౯.

క. యాదవుఁ డంతట రతులవి। భేదములు గ్రమక్రమాభ్యుపేతములుగ నా
మైదలికిఁ గఱపి చిత్రా।పాదిసురతరాజ్యమునకుఁ బట్టము గట్టెన్. ౧౦౦.

వ. అందు. ౧౦౧.

క. ఏవిధిఁ బతి వేఁడినఁ బు।భావాదిని లజ్జఁ దొట్రుపడుఁ గాని తుదన్
యౌవనపుంజిందఱ గొని। భావజుసివ మెత్తి యతివ ప్రౌఢిమ నెరపెన్. ౧౦౨.

ఉ. ఆచనువ్రేగు నట్టిజఘునాతిభరంబు విరోధి గాక తో
డై చపలాక్షి కిం పొనఁగె నప్డు సముద్గమవేగమున్న మై
ఖేచరచక్రసామ్యధృతికిం దగ నొక్కటి మీఁదికిం దివన్
భూచరచక్రసామ్యమును బొందెఁ దదన్యము క్రింది కీడ్చుచున్. ౧౦౩.

వ, తదనంతరంబ. ౧౦౪.

సీ. గుబ్బపాలిండ్లు గన్గొను వేడుకను మించు గాఢపరీరంభ కౌతుకంబు
గాఢపరీరంభ కౌతుకంబును మించు జఘనలోలుపహస్తచాపలంబు
జఘనలోలుపహస్తచాపలంబును మించుఁ దిలకమంటినకురు లిద్దుతమియుఁ
దిలకమంటినకురు లిద్దుతమిని మించు వాతెఱచవు లానువలపుపెంపు
వాతెఱచవు లానువలపుపెంపును మించు। రతులరహియు రతులరహిని మించు
నధరరసము విఘటితాన్యోన్యముగఁ దత్తు। తేలుచుఁ బతి రమించెఁ జెలువఁ గూడి.

వ. ఇత్తెఱంగున నమ్మత్తకాశిని హృదయేశుచిత్తంబు రంజిల్ల నుల్లసిల్లెఁ జంద్రవతీ గుణవతులుం బతులచేత నతులానురాగపూర్వకనివర్తితగాంధర్వవివాహ లగుచుం గ్రమప్రవర్ధమాననానారతిప్రాగల్భ్యనిర్భరంబు లగువిహారంబుల నతిశయిల్లి రివ్విధంబున. ౧౦౬.

సీ. అతియత్నరుద్ధలజ్జాశ్లేషచుంబనకుచపీడనాద్య మై కొన్ని నాళ్ళు
మందమందక్రియమాణనానాప్రాతికూల్యాభిరామ మై కొన్ని నాళ్ళు
కృతకప్రమాదానుమతసముల్లసదసంకుచితక్రియాక మై కొన్ని నాళ్ళు
విరళత్రపాతిరస్కారిణీపరిస్ఫురత్కౌతుకసంరంభ మై కొన్ని నాళ్ళు
ప్రకటముఖరితమేఖలారణితగుణిత। మణితఘంటారవాఘోష్యమాణమసృణ
కుసుమసాయకౌద్ధత్య మై కొన్ని నాళ్ళు। రతి జరగఁ జల్పి రతివలు పతులసేవ. ౧౦౭.

వ. అందు నొక్కనాఁడు. ౧౦౮.

శా. ప్రద్యుమ్నుండు ప్రభావతీరతివిహారప్రౌఢిసారస్యసం
పద్వ్యాప్తిన్ గడుఁ జొక్కి దక్కితి రతీ మత్ప్రాణమా నీకు నం
చుద్యత్ప్రేమసమృద్ధిఁ బల్కె నది యాయోషాలలామన్ శ్రవ
స్సద్యఃపాతనిశాతశూలసమ మై చాలంగ నొంచె న్వెసన్. ౧౦౯.

క. ధాత్రిఁ జిరార్జితతాదృ। క్చిత్రమిథఃప్రేమ నుల్లసిలుచో బెరు కే
మాత్రము లే కెనసినప్రియు। గోత్రస్ఖాలిత్య మోర్వఁ గోమలి వశమే. ౧౧౦.

ఉ. ఏ మని చెప్ప నప్పు డసురేంద్రసుత న్సకలాంగసంపదు
ద్దామరతోత్సవానుపమతత్ప్రథమక్షణసంభవత్సుఖ
శ్రీమయ మూర్ఛఁ జేడ్పడఁగఁ జేసెను దుఃఖపుమూర్ఛ యై కడున్
భామల కట్టిచో సవతినామము మారణమంత్ర మాఁ జుమీ. ౧౧౧.

గీ. ఆప్రభావతి కొంతసే పవ్విధమున
మానదుఃఖనిశ్చేష్టిత యైనవెనుక

మున్న రయుచును వేఁడినిట్టూర్పు నిగుడ
వగలఁ బొగులుచుఁ బొరలె మార్గాగముగాఁగ. ౧౧౨.

గీ. అరిగె శయ్యాంతరమునకు నంత లేచి। యతివరో యిది యేమి నాయందుఁ దప్పు
గలిగెనో యంచుఁ దోన రాఁ గడఁగువిభుని। నట్లు రాకుండ ఘనమైనయాన వెట్టి.

క. ప్రద్యుమ్నుఁడు తా నటు చను। నుద్యోగము దక్కి యుస్సురుస్సు రనుచు నా
హృద్యతరాంగివియోగము। సద్యఃపరితాప మొసఁగ సందేహమునన్. ౧౧౪.

వ. తనకుఁ గొంతసమీపంబున నొక్కపర్యంకంబున నవ్వలిమొగంబుగా శయనించి యున్నయాప్రభావతికిఁ గర్ణగోచరం బయ్యెడుపాటిపరిమితస్వరంబున ని ట్లనియె.

ఉ. తామరసాక్షి నావలనఁ దప్పొక టెయ్యది యైనఁ గంటివో
నామదితాల్మి చూడఁగ మనంబునఁ గోరియొ యల్గి కూడినం
బ్రేమలు వింతయింపు నవరించు నటంచునొ యల్కచొప్పు గా
కే మయిన న్నిమిత్త మొకయించుక కల్గెనొ లేచి పోవఁగన్. ౧౧౫.

క. అనుటయు ఘనదుఃఖవశం।బున నొకయుత్తరము నీక పొలఁతుక నిట్టూ
ర్పు నిగిడ్చి యూర కుండిన। దనుజారిసుతుండు ప్రచలితం బగుమదితోన్. ౧౧౬.

శా. నాయం దేయది తప్పు దోఁచినది యోనారీమణీ నీకు దుః
ఖాయత్తత్వము చూడ నిక్క మిది మత్ప్రాణంబ వీ వెందునుం
జేయ న్నేర్తునె తప్పు నీకు నిది నీచిత్తంబు రాఁ దెల్పకో
డాయ న్వచ్చెద నాకు రా ముదల పెట్టంగాఁ దగు న్సత్కృపన్. ౧౧౭.

వ. అట్లుం గాదేని. ౧౧౮.

గీ. వనిత యిటువచ్చి నీవు నీవలయునో ది।గొనుము దప్పున్న మఱి నాకుఁ బెనఁగఁజోటు
గలదె నీమొలనూలునఁ గట్టువడుదుఁ। బూనుదును నీవు మెడఁబెట్టుపాగడదండ.

క. నావుడును గంఠగద్గది। కావిక్రృతి యడంచుకొంచు ఘనయత్నత వ
ర్ణావలి యేర్పడఁ బలికెఁ బ్ర।భావతి చెవి యొగ్గి తనదుపతి యాలింపన్. ౧౨౧.

చ. అనఘుఁడ నిన్ను సోదెగొనునంతటిదాననె యేను దప్పు లే
దును దలపోయ నీవలన దోసమె యాత్మను బాయకున్నవా
రిని బలు కొక్కమా ఱనుసరించుట మే నది వించునేఁ దొలం
గని పెనుదప్పు నాయదియ కాక పదింబదిగాఁగ నెంచినన్. ౧౨౨.

ఉ. అట్టిమదీయ మైనవపురాశ్రయలోభమహాపరాధమే
గట్టిగ లేచి వచ్చుటకుఁ గారణ మైనది నాకు దోసముల్

గట్టెదు నీ మృషాచటు వికారముఁ జూడఁగఁ జేసి యిప్పుడున్
దిట్టను రట్టు నర్మ మగు దీనికి ని న్ననఁ జెల్ల దేమియున్. ౧౨౩.

గీ. దూఱఁ దగు నిన్ను నొకటికిఁ దొంటియట్లు కల్లకూరిమి నెరపు వాక్యముల నన్ను
నిప్పుడును బయ లీఁదించె దిదియ కాదె కుటిల తటిపాతఁ గుత్తుకకోయు టనఁగ.

ఉ. వట్టి ప్రియోక్తు లేందుఁ దగవా మిముబోంట్లరసజ్ఞ కాత్మ ను
న్నట్టివ కాక యిప్పు డివి యట్టివ యైనను నీకు మోహపుం
బట్టపుదేవి యైన రతి భార్యింతిన పల్కెద వేమొ నాథ యే
గట్టిగ నారతి ప్రమదఁ గాను ప్రభావతి యంద్రు న న్నిలన్. ౧౨౫.

క. అని మానదుఃఖ ముద్దీపన మొందఁగ నవ్వధూటి ప్రక్క లెగయ నే
డ్చెను వెక్కి వెక్కి లోలోన నె యకటా యిదియు జీవనమె నా కనుచున్. ౧౨౬.

క. నాయకుఁడును దాను మను రతీ యని తద్రతులసంగతిన పల్కినప
ల్కాయింతికిఁ గోపము రాఁ జేయుట తద్వచనరీతిచేఁ గని నగుచున్. ౧౨౭.

క. రమణీ యిందాఁకను దెలియము నీయల్కకు నిమిత్త మదియే భవదు
త్తమరతి నేఁ గరఁగుచు మెచ్చమరఁగ నట్లంటిఁ దాని నది తప్పగునే. ౧౨౮.

క. అనుటయు భవదుత్తమ రతి యనుపలు కొక్కటియె యాత్మ నంటె నతికి నా
ఘునిపలుకులలో రతి యొనుసున దృఢవాసిత మితరముఁ జొరనీదు మదిన్. ౧౨౯.

క. ఈవిధయు భవదుత్తమ రతి భవదుత్తమ రతి యటంచుఁ బలిపలు కీర్ష్యా
వివశతఁ బలుమఱుఁ దడవుచు నవివేకంబునఁ దదర్థ మరయుచుఁ దనలోన్. ౧౩౦.

క. నాకంటె నకట యుత్తమ యాకె యగుట చెప్ప వలయునా యీగతి నీ
వాకున నీ దగుప్రేమోత్సేకమె చాటంగ ననుచుఁ జింతిలుచుండెన్. ౧౩౧.

వ. ఇట్లు తద్దయుం బ్రొద్దు చింతాక్రాంత యై యున్న ప్రభావతికిఁ బ్రద్యుమ్నుం డి
ట్లనియె. ౧౩౨.

క. పలుక వొకింతయు నాతోఁ జిలుకవు కరుణామృతంబుచినుకొకటియు లోఁ
నులుకవు నాదగు దైన్యపుఁ బలుక వగణనమున వినుచుఁ బద్మదళాక్షీ. ౧౩౩.

క. చేరక యుండఁగ నాకొక ఘోరపుటాన యిడి నీవుఁ గూరిమి కెడ యై
కారుణ్య మెడలి నావెత చేరవనే వినుచు నునికి చిత్రము తరుణీ. ౧౩౪.

క. దానవునకు సుదయించిన దానవు గావున లతాంగి దయ చాలదు నీ
మానసమున నీవిలఁ బ్రభ మానసమస్తోరుగుణనమంచిత వైనన్. ౧౩౫.

ఉ. నీ విభు డింతపేరలుక నెట్టుకొనన్ ధరియించి యున్కి నా
కోవనజాక్షి మందపవనౌషధినాయకముఖ్యు లుగ్రతా
పావహు లౌట చిత్రమె నిజాత్మ యనంగుఁడు నొంచుచున్నవాఁ
డేవిధిఁ బ్రేమపాత్రుఁ గినియించినవారికి శత్రు వాత్మయున్. ౧౩౬.

గీ. ఆన విడువు మచ్చటికి నే నరుగుదెంచి యలుక తీర్చెదఁ గాదేని జలరుహాక్షి
యాన విడువు మిచ్చటికి నీ వరుగుదెంచి నీదుమధురంపుమోవి తేనియలు నాకు.

వ. అని యంత కంతకుఁ బెరిఁగెడుపరిరంభరాగతత్పరతావశంబున. ౧౩౮.

ఉ. రాఁగదె యోసుధాంశుముఖి రాఁగదె యోకరినోన్నతస్తనీ
రాఁగదె యోవిలాసవతి రాఁగదె యోకలకంఠభాషిణీ
రాఁగదె యోకళావిదుషి రాఁగదె యోకలహంసగామినీ
రాఁగదె యోగుణైకనిధి రాఁగదె యోలలితాంగి దగ్గఱన్. ౧౩౯.

క. కలికీ రాఁగదె చిలుకల కొలికీ రాఁగదె లతాంతకోదండునివూ
ములికీ రాఁగదె యూరక యలికీరార్భటుల నేల యలఁచెదు నన్నున్. ౧౪౦.

వ. అని వేఁడుకొనుచున్నంతం బట్టణంబులోనం దనవిడిదివాకిటం బ్రభాతోదికంబు లైన వాద్యస్వనంబులు వినంబడుటయు వజ్రనాభుపడవాళ్ళు పిలువ వచ్చువేళ యయ్యెఁ గావలయు నింతటం బోక యున్నఁ గార్యంబు తప్పు ననుచు లేచి యాత్మకల్పిత భూవివరద్వారంబున కై చనియె నప్పుడు. ౧౪౧.

క. వెలిపింపఁ బోయి వెలిచిన తెలఁగునఁ దా వేఁడుకొనఁ బతి స్వానుకొనియెం
దెలివ తనయల్క కడుఁ గీ ద్వలచి విజృంభించువిరహపరితాపముచేన్. ౧౪౨.

క. తనరమణి యిట్లు తను వెనుకొనుట యెఱుంగఁడు మురారికొడు కపుడు ప్రయో
జనవశతఁ జనియె నతిరయమున నాత్మనివాసమునకు భూవివరమునన్. ౧౪౩.

క. ఆవనితయు వడివడిని బిలావధిగా నరిగి యంత నవ్వల నరుగం
గా వెలిచి తిరిగి వచ్చెను భావము గలఁగంగ విభునిపానుపుకడకున్. ౧౪౪.

వ. అట్లు వచ్చి. ౧౪౫.

చ. తనవిభుపాదసంగతిని ధన్యము లైనసువర్ణపాదుకల్
చనుఁగవ నొత్తుకొంచు మఱి శయ్యను రాలినతద్విలిప్తచం
దనలవము ల్శరీరమునఁ దాల్చుచుఁ దత్పరిభుక్తముక్తమా
ల్యనికర మక్షియుగ్మమున నద్దుచు నించుకసేపు రంజిలెన్. ౧౪౬.

చ. తదనుభవోదితశ్రుతికతంబున నవ్విభురామణీయకా
భ్యుదయము చర్చ సేయు సురతోత్సవచాతురి యెంచుఁ బ్రేమసం

పద గణియించు లాలనలభంగులు భావన నిల్పు మిక్కిలిన్
హృదయమునందు రాగిలుచు నింద్రవిరోధితనూజ మాటికిన్. ౧౪౭.

ఉ. అక్కట యిట్టివల్లభునియందును గోపము పుట్ట నాకుఁ ద
ప్పొక్కటి యేల తోఁచె నదియున్ మఱి మద్రతిఁ గూర్చి యంటఁ గా
దక్కఁగఁ దెల్పె వల్లభుఁడు దానికి నర్థము నప్పు డేను నే
యొక్కటిగాఁ దలంచి విడ నొల్లన కోపము దైవవంచనన్. ౧౪౮.

ఉ. ఆయనఘుండు దాఁ దొలుత నంపినపత్రికలోన నున్నయ
త్యాయతరాగభంగు లరయంగ ననన్యసమానభాగ్యఁ గా
నా యది చూడ నాదయినయల్కయ మూలము కాక యున్న నా
నాయకుఁ డట్లు ప్రార్థన మొనర్పఁగ నే విన కున్కి యొప్పునే. ౧౪౯.

క. మగవాఁడుఁ దుష్మోదయము సరి। జగతి నదియుఁ గాక నాఁటిచాటూక్తుల్ప్రే
మగురుత్వము నలపత్రికయు గణింపఁగ నతనియందు నొదవునె తప్పుల్. ౧౫౦.

వ. అని విరహవేదనం బొరలుచుండఁ బ్రభాతం బగుటయుఁ బ్రభావతి తనగృహదేవత యుం బోలెఁ బూజ లందుచు ననన్యవిదితగుప్తం బై యున్నయాపత్రికం బుచ్చుకొని శృంగారపుందోఁటలోనికిఁ జని యొక్కవివిక్తస్థలంబునం గూర్చుండి మున్ను రాగవల్లరి చదువఁగా మిగిలినపత్రికాభాగంబు తనచేత నటమున్న బహువారపఠితం బయ్యు నవోత్కంఠఁ గలుగం జేయుచుండ నల్పస్వరంబునఁ దనలో నిట్లని చదువం దొడంగె. ౧౫౧.

ద్విరదగతిరగడ. ఓహంసి నీచేత నున్నయది నాబ్రదుకు
నాహృదయ మింతి డెందము నేకముగ నదుకు
కరుణ నిది పదివేలుకమ్మలుగఁ గైకొనుము
పరఁగ నతితోడ నాపలుకుగా నిట్లనుము
విద్యున్నిభాంగి రో వినుమా నీకృప గన్నఁ
బ్రద్యుమ్నుఁ డనుపేరు ఫలిత మగు నా కెన్నఁ
ద్రైలోక్యనిత్యసామ్రాజ్యవైభవ మైనఁ
బోల దొకలేశమును బొలఁతి నీకృపలోన
గరిమ నెల్లెడల నీకనుసన్నలో వత్తు
హరిమధ్య యేబాన యైన దీనికి నిత్తు
నేణాక్షి విను నీయుపేక్ష నాచెవిఁ బడినఁ
బ్రాణము హరించు విరు లావార్త వెంబడిన

నీమోవిచిగురు తేనియలు గ్రోలెడియాన
నీమొలకనవ్వువెన్నెలచలువ గొనునాన
నీమృదుకపోలసన్నిధిని మోమిడునాన
నీమోహనశ్రోణి నిమురఁ గలిగెడునాన
నీదుపాలిండ్ల నానెడు వక్షమునాన
నీదుశృంగారకళ నెలవు లంటెడియాన
నీదుమణితామృతము నింతుఁ జెవి ననునాన
నీదులలితోరువు ల్నెమ్మి నొత్తెడియాన
నొడలిలోఁ బ్రాణవాయువులు నా కిందాఁక
వెడల కుండఁగ నిట్లు విన్నవించెదఁ గాక
యీకమ్మపూఁదోఁట యీ తేనియలజల్లు
నీకోమలపుఁగాడ్పు లీవెన్నెలబయళ్ళు
తను వైదుపాళ్ళు నింతక పంచి లోఁ గొనవె
యనయంబు నివి విరహి కపకారు లన వినవె
నిండుచందురుఁడు నీ నెమ్మొగంబు సుహృత్తు
గండుఁగోయిలఫణితి కలభాషలకుఁ దొత్తు
మెఱుఁగుఁదీఁగెలు నీదుమృదుతనూలతయంట్లు
కలువఁబాయపుఁదేంట్లు కచభరశ్రీబంట్లు
కెంజిగురుచాయ నీకెమ్మోవికిని దాసి
కంజవైభవము కన్గవకు నంతేవాసి
యివి యెల్ల నా కింపు లిల నీవు చేపట్ట
నివియె పెనుమృత్యువు లొకింత నీ వెడ పెట్ట
నని తన్నుఁగూర్చి నే నాడుట చెవిఁ జొనుపు
వనిత యే మనియె నది వ్రాసి వేగమె యనుపు
మో రాజహంసి నీయుల్ల మెందు నహేతు
కారుణ్య మని గట్టిగాఁగ నారసి చూతు
నని చదువుకొన వినియె నటమున్న యేతెంచి
వెనుక నుండి తదీయవిభుఁ డాత్మ హత్తించి. ౧౫౨.

వ. ప్రభావతియు నిట్లు లేఖ చదువుకొని తదర్థంబు మఱియు మఱియు భావంబునం బరామర్శించుచు. ౧౫౩.

మ. ఇవి యాదిం గలప్రేమభంగు లిఁక నాయే తెంచుయత్నంబు న
ట్టివిధి న్నన్నుఁ బరిగ్రహించుట నిరూఢి స్నేఁటిదాఁకన్ రతో
త్సవసౌహార్దరతుల్ శతోత్తరత మించం జల్పు టాభవ్యప్రా
భవరూపాదిగుణవ్రజం బరయ నాభాగ్యంబె భాగ్యం బిలన్. ౧౫౪.

క. ఈరాత్రి యకారణపుం। బేరలుకఁ దదాత్మ కెడసి పిరువీఁ కగుచో
ప్పారయ భాగ్యవిహీనలు। లే రెవ్వరు నవనిమండలి న్ననుఁ బోలన్. ౧౫౫.

వ. అని చింతించు చుండ. ౧౫౬.

గీ. రాగవల్లరి యంత నారమణికడకు। నరుగు దెంచి యాసఖివెన్క నచలవృత్తిఁ
బొంచి యున్నట్టిప్రద్యుమ్నుఁ గాంచి యతని। యత్నిసంజ్ఞచేఁ గాననియట్ల యుండె.

వ. తదనంతరంబ యాయంబుజాక్షి చందం బభివీక్షించి. ౧౫౮.

చ. పయిదలి నేఁ డిద్దేమి ముఖపాండిమ యున్నది మీాత్రి ప్రత్యుషః
క్రియలఁ బరాకు మాన్పినది కృష్ణచతుర్దశినాఁటిచంద్రరే
ఖయు బలె మేను చిక్కినది కాటుకక ప్పదె యొప్పెడుం గుచ
ద్వయిఁ బికరాజిప్రోఁతఁ గయిప్రాలెదు సోలెదు చల్లగాడ్పులన్. ౧౫౯.

ఉ. లోలతరాక్షి యాపయిఁటలోనిది యెక్కడిలేఖ యల్లనాఁ
డేలిక యంపినట్టిదియొ యెవ్వది యైనను సిగ్గు లేల నేఁ
డాలిఖితార్థ మే మయిన నట్టిటు గొంటినఁ జూచె దేమొ యాఁ
బోలిక చూడ నట్ల యిధిపు ల్సతులందును నల్వసంఘులే. ౧౬౦.

క. అని నడుమ నడుమఁ బ్రద్యుమ్నునిదర్శనముఁ జూచి నగుచు ముద్దియ తల్లో
చనసంజ్ఞాప్రేరణమున। దనుజేశ్వరసుతకు మఱియుఁ దా ని ట్లనియెన్. ౧౬౧.

క. ఈరేయి రమణుఁ డెందుం। గూరించినవాఁడు నిన్ను గట్టిగఁ దెలిసెన్
నారీమణి మాసునె మదిఁ। గూరిమి దాఁచుకొని యలుగఁ గూడదు నీకున్. ౧౬౨.

క. నీ వలిగెదు దాఁకను తే।దోవనితా యాట మాని యొడ్డించుకొనం
గా వలసె విధువిరుకలు।చే విరహాకులిత వై కృశించితి విదిగో. ౧౬౩.

ఉ. తా నటు లల్క దెచ్చుకొని ధైర్యబలంబున రాక తక్క నీ
దైనవియోగతాపమృదితాకృతి చూడఁగ నప్పు డిట్ట మో
మానిధి తాను నోర్వఁ డతిమాత్రవిరాసక్తికి నిష్ఠ మాన్పు నీ
కా నెఱజాణ యోగ్యకరుణామృతవృష్టి నయోగఖేదమున్. ౧౬౪.

వ. అనిన రాగవల్లరికిఁ బ్రభావతి యి ట్లనియె. ౧౬౫.

సీ. అట్టిమసత్యంపుటలుకలు గల్పించుకొని వియోగవ్యథఁ గుందఁ జేసి
కాంతలయారూపు గనుఁగొను వేడ్కలు రాగుండుతోడినిర్దయులయందు

సంభవించునో కాని సత్కృపారాశి మత్ప్రాణేశుఁ డేవినోదమున కైన
నను జిన్నపుచ్చి కన్గొనఁజాలఁ డొకనిమేషార్ధమాత్రంబు నోయంబుజాక్షి
నేఁటిరాత్రి తెఱంగు నానేరమున జాలించె నది యొక్కమాట కే నెమ్మనమున
నలిగి తేఱన యే నెన్నిప్రార్థనముల। దానిచే నెంత యొడసెనో ధవునిమనము. ౧౬౬.

చ. అన విని రాగవల్లరి సమంకురితస్మితకోమలావలో
కనముల నాప్రభావతిని గన్గొనునట్లు తదీశ్వరుం గనుం
గొని బళి గోపపుత్త్ర రసికుండవు నీదగుధార్త్య మింతిపై
ఘన మనుమా నవీనసుధ గాంచి చవుల్గొనుకోర్కి కోర్కియే. ౧౬౭.

క. నా విని యోసితుటారి ద।యావారిధి నధిపుఁ గూర్చి యనకు మొకటియున్
నావెత్తికినుక యింతకు। దావల మని చెప్ప వినవె తరుణీ యనియెన్. ౧౬౮.

వ. అని యోరాగవల్లరీ నీవు నాకు బహిఃప్రాణంబవు గాని సఖీమాత్రంబవు గావు నీకు దాఁపురంబు సేయ నేల మా తెఱంగు వినిపించెద వినుమని తనకోపనిమిత్తంబును బ్రియుండు తనతోడన రాకుండ నాన వెట్టి తాను శయ్యాంతరంబున కరుగుటయు మొదలుకొని ప్రియనిర్గమపర్యంతంబుగాఁ దమవృత్తాంతంబు సకలంబునుం జెప్పఁదగినప్రకారంబునం జెప్పి యిట్లనియె. ౧౬౯.

క. కాంతుం డాగతి నాయ।త్యంతకఠోరతకు నాత్మయందు విఱిగియో
యింత యగువిరహదశ కుప।శాంతి యరసికొననో లేచి చనియెం బెలుచన్. ౧౭౦.

క. తఱి నంత వేఁడుకొన విన। నెఱుఁగనినానిష్ఠురతకు నేఁడు విఱుగుల
స్వీతిగ నొకో ప్రియునిచిత్తము। విఱుగకయున్నం ద్యజించి వెస నేల చనున్.

ఉ. వ్రీడకు మానసంపదకు వెత్తిగదా యిది యంచు నెంచ కేఁ
గూడఁగఁ బాతి పట్టుటకు గొబ్బున నప్పుడ సాహసించితిన్
జేడియ దాఁప నేర కిది చెప్పెదఁ బ్రాణము నీవు గావునన్
గూడఁగ లేక యంతఁ గడుఁ గుందితి ఘోరవియోగవేదనన్. ౧౭౨.

ఉ. ఆపరిపాటి కంతఁ గడు నల్గుచు నట్టివిభున్ దథావిధా
లాపవిచిత్రతం దురపిలంగ వియోగదవానహత్వమున్
జూపుచుఁ జేర వేఁడువివశుం గయికోక కఠోరవృత్తిఁ బె
న్పాపముఁ గట్టుకొన్నగతభాగ్యకు నా కివి పాట్లు నెచ్చెలీ. ౧౭౩.

సీ. నెఱప కేలున్నవి నెత్తలిరీడెలు తమవాఁడి యెల్ల నాతనువుమీఁదఁ
బఱప కేలున్నవి పరభృతశ్రేణులు శ్రుతులలోఁ దమపల్కు నూఁదు టెల్ల
నుఱుప కేలున్నవి నెఱయ ధైర్యంబును గందంపుమలకో డెగాడ్పుగములు
విఱుప కేలున్నవి వెస నంటఁ బొదివి వపుర్మహాశఁ బరాగముర్మురములు

నన్ను నొకభూమిగోపలినాతిగాఁగఁ। దలఁచి వేచంప కిట్లోర్పు దాల్చినవియొ
తెగితెగనిచిఱుగత్తికోఁతగ వధించు। టుచిత మని రోలి నిట్లేఁచుచున్నయవియొ.

చ. అని విరహంపుఁబేరలఁత నాశ్రితచంద్రశిలాతలంబుమీఁ
దనొరుగుచుఞ్ సఖిం దిగిచెఁ దన్వి శిరోదిశకై తదంకముం
దనకుఁ దలాడగాఁ గొనఁగఁ దజ్ఞత బోటియుఁ దత్క్రియాప్రవ
ర్తనకుఁ దదీశు దాకొలిపి తాఁ దనయింటికిఁ బోయె నవ్వుచుఞ్. ౧౬౫.

గీ. ప్రాణసఖి యిట్లు పన్నినపన్నుగడలు। తెలియమింజేసి యపుడు దైతేయకన్య
తనకు సంకోపధాన మట్లనువు పఱిచి। యాలతాంగియ యున్నది యనుతలఁపున.

ఉ. ప్రాణసఖీ నిను న్నొరయఁ బాసి చనఞ్ దటి వచ్చె నాకుఁ గ
ల్యాణి తలంపుమీ సునమయంబుల నన్ని ప్రేమపెంపునఞ్
బాణి మెడం దగిల్చి తనపైకిఁ దదాన్యము వంపఁ బూని సు
శ్రోణి నిశీథమో మనుట చూచి త్రపాద్భుతమోదమగ్నతఞ్. ౧౬౬.

క. ఒక్కింతతడవు చేష్టలు। దక్కి కనంబడియెఁ జిత్రతనువును బోలెఞ్
మిక్కిలిఁ గమనీయత సతి। దక్కు కురు స్తంభసంగతత్వముకతనఞ్. ౧౬౭.

వ. అప్పుడు ప్రభావతికిఁ బ్రద్యుమ్నుం డిట్లనియె. ౧౬౮.

చ. వెఱఁగు పడంగ నేల యలివేణి భవత్పతిఁ గానె యేను నీ
విరసత మాన్ప లే కపుడు వేఁగుచు నంతటిలోఁ బ్రయోజనాం
తరమతి నేగి నేఁటికిని దానిప్రసంగము లేమి వచ్చితిఞ్
దిరిగి వసించితి న్వెనుకదిక్కున నీవిధ మెల్లఁ జూచుచుఞ్. ౧౭౦.

చ. అని యిరుకేలఁ గ్రిందటిగ నానతి బాహులు పట్టి యెత్తి వె
న్వెనుకకు రా వెసం దిగిచి వేడుక నంకకృతోపవేశఁ జే
సె నెరులు దువ్వెఁ జెక్కిటను జెక్కిలి చేర్చెను మోవిచుంబనం
బొనరిచెఁ జన్నులంటెఁ గరయుగ్మము ప్రక్కలఁ బాఱఁ జొన్పుచుఞ్. ౧౭౧.

మ. సుముఖీ యెన్నఁడు నింక నల్గనను మంచు న్నొక్కి పట్టెన్నఖా
గ్రములఞ్ దంతశిఖఞ్ గుచాధరము లాకాంతుండు తత్కాంతయుఞ్
సుముఖా యెన్నఁడు నల్గఁ జేయ నను మంచు న్మోవి తా నట్ల నొ
క్కి మనోనాథు వరిష్ఠనిష్ఠురకుచక్లిష్టాంగుఁ జేసెం దుదఞ్. ౧౭౨.

చ. అలుక యొకింతకాలము మహత్తరసేతువురీతి నాఁగి భే
దిలి తొలఁగఞ్ సహస్రముఖతీవ్రత చూపెను దొంటికంటె వా

రలయనమానమానితపరస్పరకేలిరసప్రవాహ మ
గ్గలికఁ దదుత్తరంగరతికర్మవిచిత్రతఁ జెప్ప శక్యమే. ౧౮౩.

వ. ఇవ్విధంబునఁ బ్రద్యుమ్నుండు ప్రభావతిం గూడి బహుకాలంబు యథేష్టభోగంబు లనుభవించుచు నప్పటప్పటికి వజ్రనాభుని నపూర్వవర్తనప్రవర్తనంబుల వశవర్తిం జేసికొన్నచుఁ బ్రవర్తిల్లె గదసాంబులును జంద్రవతీగుణవతులతోడఁ గూడి రాత్రు లెల్ల రమియించుచు నాట్యసమయంబులఁ బ్రద్యుమ్నునకు విదూషకపారిపార్శ్వకాదికృత్యంబుల సహాయత్వంబు నడపుచు దైత్యవిభునిచిత్తంబు వడసి రంత. ౧౮౪.

చ. రమణ దలిర్పఁగా బుతువురాకలు దక్కొనొడళ్ళ చిక్కఁ చి
ట్టుము లుదయించె వేవిళు లనూనత మించెఁ గపోలసీమఁ బాం
డిమ గనుపట్టెఁ జన్మొనల నీలిమ పుట్టె వలగ్నముం గురు
త్వము పొరసెన్ వళు ల్విరిసె దానవకన్యలకుం గ్రమంబునన్. ౧౮౫.

క. నవమాసానంతరమునఁ। బ్రవిమలశుభదినమునం బ్రభావతి గాంచెన్
శివ గుహునిఁ గాంచు కైవడి। నవనిఁ బ్రభావంతుఁ డనఁగ నమరెడుతనయున్.

క. ప్రణుతగుణ చంద్రవతి దిన।మణినిభుఁ జంద్రప్రభుం గుమారునిఁ గాంచెన్
గుణవతియుఁ గాంచె నిరువుర। గుణవంతుం గీర్తిమంతుఁ గోర్కులు పొదలన్.

వ. ఇట్లు గాంచినకుమారు లుదయించుచుం దోడన పరిపూర్ణయౌవనులును సకల వేదవేదాంగపారగులును ధనుర్విద్యాసంపన్నులు నగుచుం గన్యాంతఃపురంబునఁ బ్రవర్తిల్లుచున్నంత నొక్కనాఁడు తద్రక్షణాధికారులవలన వారలయునికి నిశ్చితంబుగా విని వజ్రనాభుం డాగ్రహోదగ్రుం డగుచుఁ దనసభాసదులఁ గలయం గనుంగొని. ౧౮౮.

ఉ. కంటిరె కాలవక్రతప్రకారము దానవముఖ్యులార నా
యింటికి ద్రోహముం దలఁచి యిష్టసుఖాప్తికి ముచ్చు లిట్లు నూ
ల్కొంట దలంప శేషఫణికోటుల ద్రేలిడి గోఁకుకోఁగ ము
క్కంటివెలుంగుకంటఁ జణకంబులు వేఁచుకొనంగఁ బూనరే. ౧౮౯.

సీ. వాండ్రు సురవంశభవు లైన స్వర్గమునకుఁ। బ్రళయసమయ మిప్పుడు నాగకులజు లైన
నాశకాలంబు తద్భువనమున కిదియ। నరు లయిన నంత్యదశ నేఁడ ధరణి కెల్ల.

తే. ప్రాణములతోడ నిట వాండ్రఁ బట్టి తెచ్చి। తెలిసి తల్లోకమును గడ తేర్పవలయు
నీవు చని పట్టి తెమ్మని నిజపురంబు। పెద్దతలవరిఁ దాఁ బంచె భీమబలుని. ౧౯౧.

ఆ. వాఁడు చని తిరుగక యున్న వరుస దండ। నాయకోత్తములను దళవాయిఁ బనిచె
వారుఁ దిరుగ కుండినఁ దదవస్థ దెలిపె।నరులు కోటకొమ్ములఁ గట్టినట్టితలలు.

వ. వజ్రనాభుండు తా నత్యంతకోపాటోపదీపితముఖుం డగుచుఁ దనతమ్ముఁడు సునా
భుండును సకలమిత్రామాత్యవర్గంబులును రథతురంగమాతంగపదాతివ్రాతపాద
ఘాతంబులచేత భూతలంబు వడవడ వడంక నద్భుతోత్సాహంబునం జేర్చి
కొలువ నలువు మిగిలి కన్యకాభవనప్రాకారంబు చుట్టు ముట్టుకొనియె నప్పుడు
తమవిడుదుల నున్నప్రద్యుమ్నగదసాంబులు మన మింతట నంతఃపురప్రవేశంబు
సేయక తడసిన నీబెడిదంపురక్కసునియక్కజంపువిక్రమంబు కుమారులకు నోర్వ
శక్యంబు గా దని పూర్వవిహితమహీవివరద్వారంబున నాక్షణంబ ప్రవేశించి భీతి
వశంబున నొక్కచోటనే చేరి యున్నతమకళత్రంబులయుత్తలపాటు దీర్చి
తత్పూర్వకృత్తదైత్యగాత్రంబుల నెత్తుటం జొత్తిల్లినయాయుధంబులు తమచేతు
లవ యుండ సంభ్రమంబునం జను దెంచి మ్రొక్కి యున్నకుమారుల సంశ్లాఘావచనం
బుల నలరించి రట్టియెడఁ బ్రద్యుమ్నుండు ప్రభావతిం జూచి యిట్లనియె. ౧౯౩.

గీ. మగువ వినుము మిగులఁ దెగి విక్రమింప మీ।తండ్రి కదలి వచ్చె దర్ప మెనఁగ
మనకు వచ్చుఁ గడుఁ బ్రమాద మే మింతట।యుద్ధమునకుఁ దెగక యూరకున్న.

క. కుడుములప్రేట్లాటలు గా। వుడు రాజానన రణంబు లూహించినవెం
బడి రా వే మటు తోడరినఁ। దొడిఁబడ నెవ్వాఁడు బిట్టు ద్రుంగునొ మాచేన్.

ఉ. చేడియ నీమనంబునకుఁ జింత యొకింత జనించెనేని నేఁ
జూడఁగఁ జాల నీజనకుచొప్పు దలంప హతుండు గాక తాఁ
గీడు చలంబు మానఁ డనికిం జొర కొండొకత్రోవ ద్రొక్కఁగాఁ
గూడద యేమి సేయుదును ఘోరవిచారము పుట్టె నాత్మలోన్. ౧౯౭

చ. అని తనుఁగూర్చి దానవకులాగ్రణిపైఁ దెగ లేనిచింత సే
యునధిపుఁ గోటలగ్గలకు నుగ్రత డగ్గఱుభూరిసైన్యుఁ దం
డ్రినిఁ బరికించి యింతి విభునిం దముఁ గాచికొనంగ వేఱ త్రో
వ నెమకి కాన కంతఁ బితృవత్సలభావముఁ బాఱ నూకుచున్. ౧౯౮

క. తాన చని మూల నున్నయ
నూనతదీయాసిఁ దెచ్చి యొనఁగి గెలువుమీ
దానవపతిఁ దక్కినయమ
మానము మాను మని పలికె మానవతి పతిన్. ౧౯౯

చ. పలికిన నంతసిల్లి హరిపట్టి గదాదుల నార్యవీరుల వధూ
నిలయములోని కావలికి నిల్పి రయంబున నొక్కరుండుఁ దా
వెలువడి కోట సుగ్రబలవేష్టనము న్విడిపించుచున్ నిర
ర్గళగతిఁ జుట్టునుం దిరిగె ఖడ్గవిహారపటుత్వదీప్తుఁడై. ౧౯౯.

ఉ. కాంచనదీప్తిచేఁ బసిఁడిగట్టు తెఱంగు నగళ్ళకోట సూ
చించఁగఁ దాను భాస్కరుని చెన్ను వహించెను దానిఁ జుట్టి రా
నంచరణం బొనర్చుచును శౌరితనూజుఁడు కోటచుట్టునున్
డించిన దైత్యసైన్యము వడిం దమము వ్వలె విచ్చి పాఱఁగన్. ౨౦౦.

క. లగ్గలకు నట్లు కోటకు
దగ్గఱుతనమొనల నెల్లఁ దఱిమి తఱిమి పే
రగ్గలిక చూపుమరుపో
టగ్గించుచు వజ్రనాభుఁ డతని నెదిర్చెన్. ౨౦౧.

వ. ఎదిర్చి యి ట్లనియె. ౨౦౨.

ఉ. ఎవ్వఁడ వీవు నాముదల యించుక లేక చొరంగ రాదు వీ
డెవ్వరి కైన బ్రహ్మవర మిట్టిది యేగతిఁ జొచ్చి తీవు తా
నివ్విధి నాకుఁ గల్గవర మిచ్చిన బ్రహ్మకు శిక్ష చేసెదన్
గ్రొవ్వడఁగించి ని న్నిపుడ కొట్టెద నీకుల మెల్ల రూపఱన్. ౨౦౩.

వ. అనుటయు నతండు. ౨౦౪.

క. నిను నేఁడు తిరిగి చన ని
చ్చినఁ గద బ్రహ్మకును శిక్ష సేయుదు వీదు
ర్జనతలె కావే మిముఁ జెఱ
చినవి యసలోక్తి బ్రహ్మజిహ్వకుఁ గలదే. ౨౦౫.

క. మొదలను బురిఁ జొచ్చితి నీ
ముదలన భద్రనటవేషమున హరిసుతుఁడన్
యదుకులజుఁడఁ బ్రద్యుమ్నుఁడ
మదిచ్చఁ గైకొంటి నీకొమారితఁ బొందున్. ౨౦౬.

ఉ. కోరికఁ దావకానుజనితూఁతులకుం బతు లైనవారు మా
వారలె నాకు వారికి నవార్యబలు ల్సహజాతయావనో
దారులు గల్గి రాత్మజులు తల్లులరక్షకు నున్నవారు ప్రా
కారములోన నీదొరల గన్యలఁ బట్టిరఁ దిన్నమృత్యువుల్. ౨౦౭.

గీ. వారికి దేవేంద్రునకు నీవు శరణు చొచ్చి
లేని నీప్రాణముల కెందు నేను దెగను
శరణు చొరవేని నావాలు కరుణ గిరుణ
యెఱుఁగినది కాదు నీ వది యెఱుఁగె దిపుడ. ౨౦౮.

గీ. అనిన విని యోరి నీ వేమి యనినఁ జెల్లు
నేను నావృష్టియెదుట ని న్నింతతడవు
పెట్టుకొని యుండుటకు నని బెట్టిదంపు
టంపవానలు గురిసె భయంకరముగ. ౨౦౯.

క. తనవాలునఁ దచ్ఛరములు
దునుముచుఁ బ్రద్యుమ్నుఁ డతనిఁ దునుముకడంకన్
ఘనరయమునఁ జనఁ దాఁకిరి
సునాభముఖ్యు లగురాక్షసులు బలములతోన్. ౨౧౦.

క. అది యంతయుఁ గని మనముల
గదసాంబులు గినిసి కోటగవసులు దెఱపిం
చి దురాధర్షాటోపత
నెదిర్చిరి సునాభముఖుల నింద్రాహితులన్. ౨౧౧.

శా. అంతం గోశధ్రుఁ డెంచ వేగములచే నాదైత్యసంగ్రామవృ
త్తాంతంబు ల్విని శౌరి విహాసుఁడు చక్రాద్యాయుధప్రోల్లస
త్కాంతిక్రాంతదిగంతరుం డయి వడిన్ దా వచ్చె నచ్చోటికిన్
సంతోషంబున వజ్రి సత్వరగతి న్సంధించి సేవింపఁగాన్. ౨౧౨.

వ. అప్పు డింద్రుండు ధనురాదినకలహేతిసమేతంబును మాతలిసారథికంబును నైన తనదివ్యరథంబు ప్రద్యుమ్నునకు ననిపి గదసాంబులకు ననన్యదుర్జయంబు లైనదివ్యస్యదనంబులఁ బనిచె దాన నపూర్వోత్సాహంబునం బొదలియు యదుకుమారులు ప్రతిభటుల మించం జాలక సత్వరంబునఁ బోరుచుండి రయ్యవసరంబునఁ గృష్ణుండు.

క. సాహసము సాహతప్ర
త్యాహతనైపుణము నొక్కయంతగ సుతుతో
నాహవ మొనరించుమహో
త్సాహనిధి వజ్రనాభదైత్యునిఁ జూచెన్. ౨౧౪.

గీ. చూచి యిట్లైన నెన్నండు సులభ మగును
విజయ మని మరచేతికి విష్ణుఁ డనిపెఁ
దనదుచక్రము నతఁడును దత్ప్రయోగ
మునను ఖండించె వజ్రనాభునిశిరంబు. ౨౧౫.

క. గదసాంబులు తద్విజయా
భ్యుదయముఁ గని పొంగి బహువిధోగ్రాస్త్రములన్
జిదురుపలుగ నొనరించిరి
కదిసి సునాభాదిదనుజగణదేహంబుల్. ౨౧౬.

వ. అప్పుడు. ౨౧౭.

శా. మందారద్రుమపుష్పవృష్టితతులున్ మంద్రస్ఫురద్దేవతా
దుందుభ్యారవసంప్రవర్తనలు నస్తోకాప్సరోనర్తనా
మందోల్లాసము దివ్యగాయకులనర్ఘ్యాఘ్యగానంబు సా
నందోత్సేకము నిచ్చె లోకులకు మింటం జాల దీపించుచున్. ౨౧౮.

వ. అంత నచ్యుతుం డనాథత్వదైన్యదశాపన్ను లగుపౌరజనుల ననేకవిధలాలనాచాతుర్య
శీతలవచనామృతంబున నపగతాశేషశోకపరితాపుల నపూర్వసంభృతానందవిశేషులఁ
గావించి వజ్రనాభునిరాజ్యంబు సర్వంబును జతుర్భాగంబులుగా విభజించి
తదాధిపత్యంబునకుఁ బ్రభావంతునిఁ జంద్రప్రభుని గుణవంతునిఁ గీర్తిమంతునిం
బట్టాభిషిక్తులం గావించి కొడుకులం గోడంద్రనుం దమ్ముని మఱఁదలిని నత్యంత
విభవంబు మెఱయం దోడ్కొనుచు ద్వారకానగరంబున కరుగుదెంచి దేవేం
ద్రునిం దదీయస్థానంబున కనిచి సకలసామ్రాజ్యవిభవంబు లనుభవించుచు నిరంతర
కరుణావలోకనంబుల భక్తజనంబుల నవలోకించుచు మహానందంబునం బొలు
పొందుచుండె నప్పుడు. ౨౧౯.

క. వావిరిఁ బ్రద్యుమ్నుండు ప్ర
భావతితో నిష్టకేళిపరిపూర్ణత నిం
పావహిలఁగ వర్తిల్లెను
శ్రీవరుఁ దమతండ్రిఁ దగ భజించుచు ఘనుఁడై. ౨౨౦.

గీ. అఘహరణహరివంశకథాశ్రయంబు
నాత్మపుత్రగుణస్తవనాంకితంబు
నైనయీకావ్యమునకు మహాప్రసిద్ధి
యిచ్చుఁ గావుతఁ గరుణ లక్ష్మీశ్వరుండు. ౨౨౧.

శా. శ్రీరాజేంద్రగురూత్తమాన్వయజనుర్విఖ్యాతసౌభాగ్య సో
మారాధ్యప్రభునత్కృపాచతురమత్యానీతఘాలాక్ష భ
క్త్యైరబ్ధవ్యపగూహనాతిసుఖితాత్మాప్తక్షమాశాంతిన
ద్వైరాగ్యోదయ బోధముఖ్య బహుసంతానప్రసిద్ధుం డిలన్. ౨౨౨.

క. వరచామరమిషవృతది
క్కరటిశ్రుతకీర్తిసామ్య కామ్యత్కృతి గో
చరితాఖిలవిద్వత్కుం
జరకర్ణుఁడు కర్ణుఁ డీగిచాతుర్యమునన్. ౨౨౩.

వనమయూరము. భృత్యజనపోషణుఁడు పింగళిపురాంకా
మాత్యకులభూషణుఁడు మార్దవమహీయ
స్సత్యశుచిభాషణుఁడు సాధుజనతానం
పత్యుదయపోషణుఁడు భవ్యకృప పేర్మిన్. ౨౨౪.

గద్యము. ఇది నిఖిలసూరిలోకాంగీకారతరంగితకవిత్వవైభవ పింగళియమరనార్యతనూభవ సౌజన్యజేయ సూరయనామధేయ ప్రణీతంబైన ప్రభావతీప్రద్యుమ్నం బనుమహాప్రబంధంబునందుఁ బరిపూర్ణభావభాసురం బయినపంచమాశ్వాసము.

సంపూర్ణము.

చ. పలికిన నంతసిల్లి హరిపట్టి గదాదుల సార్వురన్ వధూ
నిలయములోని కావలికి నిల్పి రయంబున నొక్కరుండుఁ దా
వెలువడి కోట కుగ్రబలవేష్టనము న్వెడిపించుచున్ విర
ర్గళగతిఁ జుట్టునుం దిరిగె ఖడ్గవిహారపటుత్వదీప్తుఁ డై. ౧౯౯.

ఉ. కాంచనదీప్తిచేఁ బసిఁడిగట్టు తెఱంగు నగళ్ళకోట సూ
చించఁగఁ దాను భాస్కరుని చెన్ను వహించెను దానిఁ జుట్టి రా
సంచరణం బొనర్చుచును శౌరితనూజుఁడు కోటచుట్టునున్
డించిన దైత్యసైన్యము వడిం దమము న్వలె విచ్చి పాఱఁగన్. ౨౦౦.

క. లగ్గలకు నట్లు కోటకు
దగ్గఱితెన మొనల నెల్లఁ దఱిమి తఱిమి పే
రగ్గలిక చూపుమరుపో
టగ్గించుచు వజ్రనాభుఁ డతని నెదిర్చెన్. ౨౦౧.

వ. ఎదిర్చి యి ట్లనియె. ౨౦౨.

ఉ. ఎవ్వఁడ వీవు నాముదల యించుక లేక చొరంగ రాదు వీ
డెవ్వరి కైన బ్రహ్మవర మిట్టిది యేగతిఁ జొచ్చి తీవు తా
నివ్విధి నాకుఁ గల్గవర మిచ్చినబ్రహ్మకు శిక్ష చేసెదన్
గ్రొవ్వడఁగించి ని న్నిపుడ కొట్టెద నీకుల మెల్ల రూపఱన్. ౨౦౩.

వ. అనుటయు నతండు. ౨౦౪.

క. నిను నేఁడు తిరిగి చన ని
చ్చినఁ గద బ్రహ్మకును శిక్ష సేయుదు వీదు
ర్జనతలె కావే మిముఁ జెఱి
చినవి యసలోక్తి బ్రహ్మజిహ్వకుఁ గలదే. ౨౦౫.

క. మొదలను బురిఁ జొచ్చితి నీ
ముదలన భద్రనటవేషమున హరిసుతుఁడన్
యదుకులజుఁడఁ బ్రద్యుమ్నుఁడ
మదిచ్చఁ గైకొంటి నీకొమారితఁ బొందున్. ౨౦౬.

ఉ. కోరికఁ దావకానుజనికూఁతులకుం బతు లైనవారు మా
వారలె నాకు వారికి నవార్యబలు ల్సహజాతయౌవనో
దారులు గల్గి రాత్మజులు తల్లులరక్షకు నున్నవారు ప్రా
కారములోన నీదొరల గణ్యులఁ బల్వురఁ దిన్న మృత్యువుల్. ౨౦౭.

గీ. హరికి దేవేంద్రునకు నీవు శరణు చొచ్చి
తేని నీప్రాణముల కెందు నేను దెగను
శరణు చొరవేని నావాలు కరుణ గిరుణ
యెఱుఁగినది కాదు నీ వది యెఱుఁగ దిపుడ. ౨౦౮.

గీ. అనిన విని యోరి నీ వేమి యనిన నెల్ల
నేను నాదృష్టియెదుట ని న్నింతతడవు
పెట్టుకొని యుండుటకు నని జెట్టిదంపు
టంపవానలు గురిసె భయంకరముగ. ౨౦౯.

క. తనవాలునఁ దచ్ఛరములు
దునుముచుఁ బ్రద్యుమ్నుఁ డతనిఁ దునుముకడంకన్
ఘనరయమునఁ జనఁ దాఁకిరి
సునాభముఖ్యు లగురాక్షసులు బలములతోన్. ౨౧౦.

క. అది యంతయుఁ గని మనముల
గదసాంబులు గినిసి కోటగవనులు దెఱపిం
చి సునాభ[illegible]
[illegible] సునాభముఖుల [illegible]. ౨౧౧.

శా. అంత [illegible] [illegible] సంగ్రామ[illegible]
త్రా [illegible] చక్రాద్యాయుధప్రోల్లస
త్కాం[illegible] [illegible] పడిన్ దా వచ్చె నచ్చోటికిన్
సంతోషంబున వజ్రి సత్వరగతి న్సంధించి సేవింపఁగాన్. ౨౧౨.

వ. అప్పు డింద్రుండు ధనురాదిసకలహేతిసమేతంబును మాతలిసారథికంబును నైన తనదివ్యరథంబు ప్రద్యుమ్నునకు ననిపి గదసాంబులకు ననన్యదుర్జయంబు లైనదివ్యస్యదనంబులఁ బనిచె దాన నపూర్వోత్సాహంబునం బొదలియు యదుకుమారులు ప్రతిభటుల మించం జాలక సత్వరంబునఁ బోరుచుండి రయ్యవసరంబునఁ గృష్ణుండు.

క. సాహసము నాహతప్ర
త్యాహతనైపుణము నొక్కయంతగ సుతుతో
నాహవ మొనరించుమహో
త్సాహనిధి వజ్రనాభదైత్యునిఁ జూచెన్. ౨౧౩.

గీ. చూచి యిట్లైన నెవ్వండు సులభ మగును
విజయ మని మరుచేతికి విష్ణుఁ డనిపెఁ
దనదుచక్రము నతఁడును దత్ప్రయోగ
మునను ఖండించె వజ్రనాభునిశిరంబు. ౨౧౪.

క. గదసాంబులు తద్విజయా
భ్యుదయముఁ గని పొంగి బహువిధోగ్రాస్త్రములన్
జిదురుపలుగ నొనరించిరి
కదిసి సునాభాదిదనుజగణదేహంబుల్. ౨౧౫.

వ. అప్పుడు. ౨౧౬.

శా. మందారద్రుమపుష్పవృష్టితతులున్ మంద్రస్ఫురద్దేవతా
దుందుభ్యారవసంప్రవర్తనలు నస్తోకాప్సరోనర్తనా
మందోల్లాసము దివ్యగాయకులసన్మాధుర్యగానంబు సా
నందోత్సేకము నిచ్చె లోకులకు మింటం జాల దీపించుచున్. ౨౧౭.

వ. అంత నచ్యుతుండనాథత్వదైన్యదశాపన్నులగు పౌరజనుల ననేకవిధలాలనాచాతుర్య శీతలవచనామృతంబున నపగతాశేషశోకపరితాపుల నపూర్వసంభృతానందవిశేషులఁ గావించి వజ్రనాభునిరాజ్యంబు సర్వంబును జతుర్భాగంబులుగా విభజించి తదాధిపత్యంబునకుఁ బ్రభావంతునిఁ జంద్రప్రభుని గుణవంతునిఁ గీర్తిమంతునిం బట్టాభిషిక్తులం గావించి కొడుకులం గోడండ్రనుం దమ్ముని మఱఁదలిని నత్యంత విభవంబు మెఱయం దోడ్కొనుచు ద్వారకానగరంబున కరుగుదెంచి దేవేంద్రునిం దదీయస్థానంబున కనిచి సకలసామ్రాజ్యవిభవంబు లనుభవించుచు నిరంతర కరుణావలోకనంబుల భక్తజనంబుల నవలోకించుచు మహానందంబునం బొలుపొందుచుండె నప్పుడు. ౨౧౮.

క. వావిరిఁ బ్రద్యుమ్నుండు ప్ర
భావతితో నిష్టకేళిపరిపూర్ణత నిం
పావహిలఁగ వర్తిల్లెను
శ్రీవరుఁ దమతండ్రిఁ దగ భజించుచు ఘనుఁడై. ౨౨౦.

గీ. అఘహరణహరివంశకథాశ్రయంబు
నాత్మపుత్రగుణస్తవనాంకితంబు
నైనయీకావ్యమునకు మహాప్రసిద్ధి
యిచ్చుఁ గావుతఁ గరుణ లక్ష్మీశ్వరుండు. ౨౨౧.

శా. శ్రీరాజేంద్రగురూత్తమాన్వయజనుర్విఖ్యాతసౌభాగ్య సో
మారాధ్యప్రభునత్కృపాచతురమత్యానీతఘోలాక్షు భ
క్త్యారబ్ధవ్యపగూహనాతిసుఖితాత్మాప్తక్షమాశాంతిన
ద్వైరాగ్యోదయ బోధముఖ్య బహుసంతానప్రసిద్ధుం డిలన్. ౨౨

క. వరచామరమిషవృతది
క్కరటిప్రసుతకీర్తిసామ్య కామ్యత్కృతిగో
చరితాఖిలవిద్వత్కుం
జరకర్ణుండు కర్ణుఁ డీగిచాతుర్యమునన్. ౨౩

వనమయూరము. భృత్యజనపోషణుఁడు పింగళిపురాంకా
మాత్యకులభూషణుఁడు మార్దవమహీయ
స్సత్యశుచిభాషణుఁడు సాధుజనతానం
పత్యుదయపోషణుఁడు భవ్యకృపపేర్మిన్. ౨౪

గద్యము. ఇది నిఖిలసూరిలోకాంగీకారతరంగితకవిత్వవైభవ పింగళియమర
నార్యతనూభవ సౌజన్యజేయ సూరయనామధేయ ప్రణీతంబైన ప్రభా
వతీప్రద్యుమ్నం బనుమహాప్రబంధంబునందుఁ బరిపూర్ణ
భావభాసురం బయినపంచమాశ్వాసము.

సంపూర్ణము.